

พุทธศาสนากับการกลายเป็นสินค้าของวัฒนธรรมทางความเชื่อ

นันทวรรณ ก้อนคำ

ศิลปบัณฑิต

สาขาวิชาสื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ

คณะวิจิตรศิลป์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พฤษภาคม 2562

พุทธศาสนากับการกลายเป็นสินค้าของวัฒนธรรมทางความเชื่อ

นันทวรรณ ก้อนคำ

เอกสารประกอบศิลปนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาศิลปบัณฑิต สาขาวิชาสื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ

คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พฤษภาคม 2562

พุทธศาสนากับการกลายเป็นสินค้าของวัฒนธรรมทางความเชื่อ

นันทวรรณ ก้อนคำ

เอกสารประกอบศิลปนิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปบัณฑิต

สาขาวิชาสื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ

คณะกรรมการสอบศิลปนิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. ชัชวรม ศิลป์สุพรรณ)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนัย เศรษฐเสรี)

.....กรรมการ

(อาจารย์ อุทิศ อติมานะ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วีระพันธ์ จันทร์หอม)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรกฎ ใจรัศม์)

13 พฤษภาคม 2562

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าศิลปนิพนธ์ชิ้นนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้หากปราศจากบุคคลใกล้ชิดของข้าพเจ้า ผู้เป็นแรงบันดาลใจในการเลือกหัวข้อวิจัย เป็นผู้ที่ทำให้ผู้วิจัยได้ใกล้ชิดประสบการณ์และความเชื่อทางศาสนา

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนัย เศรษฐเสถียร อาจารย์ที่ปรึกษาในการค้นคว้าศิลปนิพนธ์ในครั้งนี้ผู้แนะแนวทาง ผู้คอยรับฟังความคิดเห็นจากผู้วิจัยและให้ความรู้ ข้อคิดเห็นและคำแนะนำในการค้นคว้าวิจัย ผู้คอยตรวจสอบชี้แนะให้วิจัยนี้เป็นไปในทางที่สมควรจนเสร็จสมบูรณ์ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งมาโดยตลอด และขอขอบคุณอาจารย์สาขาสื่อศิลปะและการออกแบบสื่อทุกท่านที่คอยแนะนำทั้งความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้วิจัยเป็นแนวทางในการศึกษาและพัฒนาวิจัย และผลงานศิลปะ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนๆ สาขาสื่อศิลปะและการออกแบบสื่อรุ่นปี 58 และรุ่นปี 57 ที่คอยให้คำปรึกษาและคอยเป็นกำลังใจให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยมาโดยตลอด ขอขอบคุณรุ่นพี่มหาดบัณฑิตสาขาสื่อศิลปะและการออกแบบสื่อที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษามาโดยตลอดจึงขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือมาโดยตลอดไว้ ณ โอกาสนี้

สุดท้ายนี้ข้าพเจ้าขอขอบคุณบิดา มารดาของผู้วิจัย ผู้คอยให้การสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา ผู้ให้โอกาสผู้วิจัยได้เลือกและทำสิ่งที่ข้าพเจ้ารักและสนใจโดยไม่มี การตั้งคำถามหรือข้อแม้ใดๆจนทำให้ผู้วิจัยบรรลุเป้าหมายในการศึกษาที่หวังเอาไว้

นันทวรรณ ก้อนคำ

หัวข้อศิลปนิพนธ์	พุทธศาสนากับการกลายเป็นสินค้าของวัฒนธรรมทางความเชื่อ
ผู้เขียน	นางสาวนันทวรรณ ก้อนคำ
ปริญญา	ปริญญาศิลปบัณฑิต (สื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ)
อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนัย เศรษฐเสรี

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการทำความเข้าใจกับความเชื่อที่เป็นศาสนาและวิพากษ์วิจารณ์ศาสนาในเชิงของระบบอุตสาหกรรมภายใต้การค้าแบบทุนนิยมที่มีการนำเอาความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมความเชื่อทางศาสนาในท้องถิ่น อย่างเช่นความเชื่อในเรื่องของความตาย ความกลัวในสิ่งที่มองไม่เห็นหรือความกลัวในอำนาจของพลังเหนือธรรมชาติ รวมไปถึงความเชื่อในเรื่องโชคกลางหรือโชคกลางของมนุษย์ผ่านสื่อกลางที่เป็นวัตถุศักดิ์สิทธิ์ หรือเรียกอีกอย่างว่าวัตถุนิยมเชิงสัญลักษณ์ รวมไปถึงการบริการทางศาสนาที่ถูกแปรเปลี่ยนให้อยู่ในรูปแบบของการค้าและสินค้า เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองของมนุษย์ที่อยู่ภายใต้ความศรัทธาส่วนบุคคล

จากจุดเริ่มต้นนี้ได้นำผู้วิจัยไปสู่การตั้งคำถามกับความเชื่อที่เป็นศาสนาที่ถูกทำให้กลายเป็นสิ่งที่มีความศักดิ์สิทธิ์โดยผ่านกระบวนการทางประวัติศาสตร์และเรื่องเล่าที่เป็นเรื่องราวเหนือธรรมชาติ ที่ซึ่งในสังคมปัจจุบันสถาบันทางศาสนาได้รวมตัวกับทุนนิยมเพื่อรักษาฐานอำนาจในการครอบงำมนุษย์ให้อยู่ภายใต้ความเชื่อและความมกมาย เงินกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการเข้าถึงศาสนา ความสุขและสวรรค์นั้นสามารถเข้าถึงได้ด้วยเงิน เพราะมนุษย์มีแรงปรารถนาที่ไม่สิ้นสุด ดังนั้นมนุษย์จึงต้องหาบางสิ่งบางอย่างมาเติมเต็มช่องว่างที่ไม่มีที่สิ้นสุดเหล่านั้นเรื่อยไป

Thesis Title	Buddhism and Becoming a Commodity of Fetishism
Author	Ms.Nantawan Gonkum
Degree	Bachelor of Fine Arts (Media Arts and Design)
Thesis Advisor	Asst. Prof. Thasnai Sethaseree, Ph. D.

ABSTRACT

In this research aims to study to understand the religion and criticize religion in industrial Capitalism. Belief in the matter of death in the local culture, fear of things that are invisible or fear in the power of supernatural power, including belief in or human fortune through a medium that is a sacred object, or calling for changes in trade patterns and products to meet the needs of consumers Self-human being under personal faith

From a starting point, the researcher leading questions about religion being turned into holiness through historical processes and narrative stories that are supernatural. Where in today's society religious institutions have merged with capitalism to maintain the power of human domination under belief and credulity Money has become an important factor in accessing religion. Happiness and heaven are accessible with money Because humans have an infinite desire and must find something to fill those endless spaces.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
ABSTRACT	ง
สารบัญรูปภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตของโครงการวิจัย	3
1.4 ระเบียบวิธีวิจัย	3
1.5 นิยามศัพท์	3
1.6 การทบทวนวรรณกรรม / สารสนเทศที่เกี่ยวข้อง (Literature review)	6
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
1.8 วิธีการดำเนินการวิจัย	7
1.9 ผลสำเร็จที่ได้จากการวิจัย	
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 พุทธศาสนากับวัตถุทางจิตวิญญาณ	9
2.2 ความแปลกแยกภายใต้วาทกรรมการหลงใหลในวัตถุนิยม	20
2.3 สถานะทางอำนาจของมนุษย์กับความตายของพระเจ้า	29
2.4 วัตถุกับการผลิตซ้ำมายาคติผ่านอุดมการณ์ของความเป็นชาติ	33
2.5 การสร้างความจริงผ่านวาทกรรมของภาพแทน	38
2.6 ตัวอย่างศิลปิน ผลงานและบทสัมภาษณ์ที่น่าสนใจ	40
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	53
3.1 ที่มาของโครงการ	53
3.2 โครงร่างทางความคิด	54
3.3 การตั้งสมมุติฐาน	55
3.4 การเก็บข้อมูล	55

บทที่ 4	การสร้างสรรค์และพัฒนาผลงาน	63
4.1	ผลงานสื่อศิลปะระยะที่ 1	63
4.2	ผลงานสื่อศิลปะระยะที่ 2	67
4.3	ผลงานสื่อศิลปะระยะที่ 3	73
บทที่ 5	ผลการดำเนินงาน	78
5.1	การวิพากษ์วิจารณ์ผ่านผลงานศิลปะ	78
5.2	ความมีอยู่ของความศักดิ์สิทธิ์ทางพุทธศาสนา	78
5.3	ความเป็นมาของวัฒนธรรมทางความเชื่อ	79
บทที่ 6	อภิปรายและสรุปผลการวิจัย	80
	เอกสารอ้างอิง	81
	ประวัติผู้เขียน	84

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 2.1	ตัวอย่างเครื่องรางของขลังของไทย 1	12
ภาพที่ 2.2	ตัวอย่างเครื่องรางของขลังของไทย 2	13
ภาพที่ 2.3	ตำรายันต์	14
ภาพที่ 2.4	ตำราล้านนา(ปีบสา)	14
ภาพที่ 2.5	ตำราพิชัยสงคราม 1	15
ภาพที่ 2.6	ตำราพิชัยสงคราม 2	15
ภาพที่ 2.7	ตำราพิชัยสงคราม 3	15
ภาพที่ 2.8	พระเครื่อง	16
ภาพที่ 2.9	พระพุทธรูป	16
ภาพที่ 2.10	เขี้ยวเสือ	17
ภาพที่ 2.11	ตะกรุด	18
ภาพที่ 2.12	นางกวัก कुमारทอง	19
ภาพที่ 2.13	Karl Marx	24
ภาพที่ 2.14	หนังสือ Contribution to the Critique of Hegel's "Philosophy of Right	26
ภาพที่ 2.15	Friedrich Nietzsche	29
ภาพที่ 2.16	Friedrich Nietzsche	29
ภาพที่ 2.17	Lobster Telephone ,1936 , Salvador Dali	40
ภาพที่ 2.18	ชื่อภาพ : Lobster Telephone ,1936 ศิลปิน : Salvador Dali	41
ภาพที่ 2.19	ชื่อภาพ : mandarin red 2,2008/2012 ศิลปิน : Haim Steinbach	42
ภาพที่ 2.20	ชื่อภาพ : <i>charm of tradition</i> ,1985 ศิลปิน : Haim Steinbach	42
ภาพที่ 2.21	ชื่อภาพ : 'the roots' (2011)ศิลปิน : Haim Steinbach	43
ภาพที่ 2.22	เป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง Jeff Koon กับ Louis Vuitton โดยนำเอาภาพวาดของศิลปินที่มีชื่อเสียงมาใส่ลงบน กระเป๋าหลุยส์วิตตองค์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า	44
ภาพที่ 2.23	เป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง Jeff Koon กับ Louis Vuitton โดยนำเอาภาพวาดของศิลปินที่มีชื่อเสียงมาใส่ลงบน กระเป๋าหลุยส์วิตตองค์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า	44

ภาพที่ 2.24	เป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง Jeff Koon กับ Louis Vuitton โดยนำเอาภาพวาดของศิลปินที่มีชื่อเสียงมาใส่ลงบน กระเป๋าหิ้วตัววิกตองค์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า	44
ภาพที่ 2.25	ชื่อภาพ : Hulk (Wheelbarrow), 2004 - 2013 ศิลปิน : Jeff Koon	45
ภาพที่ 2.26	ชื่อภาพ : Michael Jackson and Bubbles, 1988, porcelain.	45
ภาพที่ 2.27	ชื่อภาพ : Michael Jackson and Bubbles, 1988, porcelain.	45
ภาพที่ 2.28	Marilyn Monroe , . Andy Warhol	47
ภาพที่ 2.29	Marilyn Monroe , . Andy Warhol	48
ภาพที่ 2.30	RICHARD H. PETTIBONE, "Andy Warhol, '32 Cans of Campbell's Soup', 1962"	48
ภาพที่ 2.31	ผลงานชุด “ภิกษุสันดานกา”1	50
ภาพที่ 2.32	ผลงานชุด “ภิกษุสันดานกา”2	50
ภาพที่ 2.33	Madonna Detail , 1997	51
ภาพที่ 2.34	Robertgober5	52
ภาพที่ 2.35	Untitled	52
ภาพที่ 3.1	ตะกรุดยันต์ ได้รับมาจากมารดาของผู้วิจัย	56
ภาพที่ 3.2	พระเครื่อง ได้รับมาจากพระสงฆ์ท่านหนึ่ง ที่ วัดศรีดอก จังหวัดแพร่	56
ภาพที่ 3.3	สร้อยยันต์ 5 แฉก ขนาดเล็ก ได้รับมาจากมารดาของผู้วิจัย	56
ภาพที่ 3.4	ภาพลายยันต์ของบิดาของผู้วิจัย 1	57
ภาพที่ 3.5	ภาพการสักยันต์ของบิดาของผู้วิจัย 2	57
ภาพที่ 3.6	ตัวอย่างเพจที่เกี่ยวกับการประมูล การเช่าบูชา การขายพระเครื่อง และวัตถุมงคลอื่นๆใน Facebook 1	58
ภาพที่ 3.7	ตัวอย่างเพจที่เกี่ยวกับการประมูล การเช่าบูชา การขายพระเครื่อง และวัตถุมงคลอื่นๆใน Facebook 2	59
ภาพที่ 3.8	ตัวอย่างเพจประมูลใน Facebook	60
ภาพที่ 3.9	ตัวอย่างสินค้าที่มีการซื้อขายใน Facebook	60
ภาพที่ 3.10	ตัวอย่างสินค้าที่มีการตัดแปลงเพื่อให้สามารถใช้ได้ในชีวิตประจำวัน	61
ภาพที่ 3.11	ตัวอย่างสินค้าที่มีการตัดแปลงเพื่อให้สามารถใช้ได้ในชีวิตประจำวัน 1	62
ภาพที่ 3.12	ตัวอย่างสินค้าที่มีการตัดแปลงเพื่อให้สามารถใช้ได้ในชีวิตประจำวัน 2	62
ภาพที่ 4.1	ผลงานสื่อศิลปะระยะที่ 1	63
ภาพที่ 4.2	โพนสีประจำปี 2018	64

ภาพที่ 4.3	หล่อเรซินตามแบบพิมพ์ที่ทำไว้	65
ภาพที่ 4.4	ภาพพระเครื่องและพระพุทธรูปทำจากเรซิน	65
ภาพที่ 4.5	การทดลองการจัดวางผลงาน	66
ภาพที่ 4.6	ภาพผลงานที่จัดแสดง	66
ภาพที่ 4.7	ผลงานสื่อศิลปะระยะที่ 2	67
ภาพที่ 4.8	ภาพรถเข็นขนปูน	68
ภาพที่ 4.9	สินค้าที่ทำจากเรซิน	70
ภาพที่ 4.10	สินค้าที่ทำจากเรซิน	70
ภาพที่ 4.11	ลายกนกไทย	71
ภาพที่ 4.12	ภาพผลงานที่จัดแสดง	72
ภาพที่ 4.13	ผลงานสื่อศิลปะระยะที่ 3	73
ภาพที่ 4.14	โหนดปีประจำปี 2019	74
ภาพที่ 4.15	สินค้าที่เป็นผลงานศิลปะ	74
ภาพที่ 4.16	ภาพการมีส่วนร่วมของผู้เข้าชมงานศิลปะกับผลงาน	75
ภาพที่ 4.17	ภาพโลโก้แบรนด์ buddas	75
ภาพที่ 4.18	ป้ายโฆษณากิจกรรมปาฐกโป่ง	76
ภาพที่ 4.19	เศษลูกโป่งหลังจากการเล่น	76

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

ปัจจุบันโลกได้เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่มีชนชั้นนายทุนเป็นผู้ควบคุมอำนาจทางการค้า จนนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของกระบวนการผลิตสินค้าในรูปแบบของอุตสาหกรรม อีกทั้งมนุษย์ยังให้ความสำคัญกับวัตถุที่เป็นสินค้าภายใต้การผลิตของอุตสาหกรรมทุนนิยมมากกว่าความเชื่อทางศาสนาจนทำให้ความเชื่อและความศรัทธาของศาสนานิกายต่างอันอาจลงแต่ทว่าแรงปรารถนาและความต้องการของมนุษย์กลับเพิ่มมากขึ้นตามกลไกทางสังคมจนนำไปสู่การสร้างวัตถุที่มีอำนาจในการบำบัดจิตใจ โดยการยึดถือเอาวัฒนธรรมทางความเชื่อที่เป็นสิ่งที่มีมานานครั้งตั้งแต่บรรพกาล มนุษย์ทุกคน ทุกเชื้อชาติ ทุกศาสนาล้วนมีวัฒนธรรมทางความเชื่อที่แตกต่างกันออกไปทั้งในอดีตและปัจจุบันบางศาสนาเชื่อในเรื่องพระเจ้าและปีศาจบางศาสนาเชื่อในนิพพานเชื่อว่านิพพานคือจุดสูงสุดแต่ทุกศาสนาล้วนมีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกันคืออุดมการณ์ของความดีและความชั่วทุกศาสนาเชื่อว่าทุกการกระทำของมนุษย์พระเจ้าหรือโชคชะตาคือผู้กำหนดมนุษย์ไม่สามารถคิดและกระทำสิ่งต่างๆนอกเหนือจากสิ่งที่พระเจ้าได้กำหนดเอาไว้

ดังนั้น เมื่อมนุษย์เชื่อว่าไม่สามารถเปลี่ยนแปลงโชคชะตาของตัวเองได้มนุษย์จึงต้องหาบางสิ่งที่สามารถควบคุมโชคชะตาของตนเองให้ไปในทิศทางที่ตนเองปรารถนา เช่น พระเครื่อง ผ้ายันต์ หินนำโชคหรือแม้แต่การหาใครสักคนที่สามารถช่วยให้คลายความทุกข์ภายในจิตใจได้ กล่าวคือการพยายามหาวัตถุหรือสิ่งต่างๆเพื่อใช้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของมนุษย์นั้นล้วนเกิดจากความกลัว ความอยากหรือความปรารถนาในสิ่งของตนเองไม่มีหรือไม่เคยได้รับซึ่งรวมไปถึงความทุกข์และความผิดหวังที่เกิดจากการดำเนินชีวิตประจำวันในแต่ละวันทั้งสิ้นมีเพียงสิ่งเดียวที่สามารถช่วยบรรเทาอาการเหล่านี้ได้ไม่ใช่สถาบันทางการแพทย์แต่เป็นสถาบันทางศาสนาที่นำเอาความเชื่อในเรื่องของสิ่งเหนือธรรมชาติ ภูตผีปีศาจมาใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์จากมนุษย์ด้วยกันเอง ภายใต้สโลแกนที่ว่า “ไม่เชื่อ อย่าลบหลู่” และประโยคนี้กลายเป็นข้ออ้างที่ทำให้มนุษย์ไม่กล้าที่จะเผชิญหน้ากับความกลัวในสิ่งเหนือธรรมชาติ ดังนั้นมนุษย์จึงกลายเป็นทาสของความกลัวโดยปริยาย ซึ่งในปัจจุบัน ไม่เพียงแต่สิ่งเหนือธรรมชาติเท่านั้นที่มนุษย์กลัว ความผิดหวังจากเรื่องต่างๆรอบตัวไม่ว่าจะเป็นเรื่องความรัก การงาน การเรียน การเงิน ทุกสิ่งที่เป็นปัจจัยในการดำรงชีวิต ดังนั้นการพึ่งอำนาจของความเชื่อจึงเป็นสิ่งที่ไม่เสียหายอะไรและเมื่อสถาบันทางศาสนาเปลี่ยนมาเป็นจุดขายหลักของโลกยุคโลกาภิวัตน์ภายใต้การควบคุมของอุตสาหกรรมการใช้ศรัทธาเพียงอย่างเดียวคงไม่พอ

ฉะนั้น “เงิน” คือปัจจัยหลัก โดยการยอมจ่ายเงินเพียงน้อยนิดเพื่อแลกกับความสบายใจน่าจะเป็นสิ่งที่มนุษย์ส่วนใหญ่ยอมเสี่ยงแต่ในอดีตหาเป็นเช่นนั้นไม่ ในอดีตความเชื่อทางศาสนาล้วนขึ้นอยู่กับความเป็นความตาย อุดมการณ์ทางศาสนาในอดีตไม่ใช่สิ่งที่มนุษย์สามัญชนจะสามารถล้อเลียนได้และใครก็ตามที่ปฏิบัติตนหรือมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งต่ออุดมการณ์ทางศาสนาที่จะถูกกำจัดจนเกิดเป็นสงครามที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้ การล่าแม่มดกลายเป็นสิ่งที่ถูกต้องในยุคนั้นและในปัจจุบันความเชื่อทางศาสนามากลายเป็นสิ่งที่มนุษย์สามัญชนสามารถพูดถึงและล้อเลียนได้ ไม่มีสงคราม ไม่มีการล่าแม่มดในเชิงศาสนา ความเชื่อกลายเป็นเพียงความบันเทิงที่ล้อเล่นได้ ไม่มีใครตายกับความเชื่อ ความเชื่อเป็นเพียงสินค้าที่ถูกใช้เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์เมื่อวิทยาศาสตร์เริ่มเข้ามามีบทบาทในสังคม ผู้นำทางความเชื่อจึงต้องหาทางออกเพื่อความอยู่รอด ดังนั้นการเปลี่ยนศรัทธาเป็นสินค้าจึงเป็นสิ่งที่พวกเขานิยมทำจนกลายเป็นการเปลี่ยนสถาบันทางศาสนาให้กลายเป็นการค้าเชิงพาณิชย์หรือเรียกอีกอย่างว่า “พุทธพาณิชย์” ที่เปลี่ยนความศักดิ์สิทธิ์และความเชื่อของศาสนาให้กลายเป็นสัญลักษณ์เชิงมูลค่าเป็นสินค้าที่สามารถใช้ได้ในชีวิตประจำวัน โดยผ่านระบบของอุตสาหกรรมทางทุนนิยมหรือก็คือกระบวนการผลิตสินค้าเชิงโรงงานที่ควบคุมโดยผู้ที่มากด้วยอำนาจทรัพย์อย่างนายทุน

นอกจากนี้ การกลายเป็นสินค้าของความเชื่อทางศาสนานั้นเป็นปัญหาอย่างมากต่อสังคมไทย เนื่องจากการที่นายทุนนำเอาความเชื่อของศาสนามาล่อลวงให้ชนชั้นล่างหลงมกเข้าไปกับวัตถุ โดยการสร้างความหมายให้กับมันผ่านสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นข่าวจากสื่อออนไลน์ หนังสือ ตำราที่เกี่ยวกับพระเครื่องหรือวัตถุมงคลต่างๆ ที่มีเกลื่อนตลาด ยังมีข่าวหรือมีเหตุการณ์ที่วัตถุทางความเชื่อเหล่านี้เข้าไปเกี่ยวข้องกับมากเท่าไรก็จะยิ่งทำให้วัตถุเหล่านี้มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้นจนกลายเป็นเครื่องมือที่นายทุนใช้เพื่อแสวงหาผลกำไรจากคนที่เชื่อและงมงายกับมัน อย่างเช่น ชนชั้นล่าง ที่ใช้วัตถุทางความเชื่อเหล่านี้เพื่อให้ตนเองหลีกเลี่ยงหนีจากชะตากรรมที่เป็นอยู่

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อวิพากษ์วิจารณ์ถึงความเป็นสินค้าของความเชื่อทางพุทธศาสนาที่ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหากำไรของนายทุน

1.2.2 ตั้งคำถามกับความมีอยู่ของความศักดิ์สิทธิ์ทางพุทธศาสนา ว่าเหตุใดมนุษย์จึงให้ความสำคัญกับความเชื่อและงมงายกับมันเช่นนี้ ทั้งที่ความสำเร็จทุกสิ่งนั้นล้วนขึ้นอยู่กับความพยายามของตัวเองไม่ใช่เพราะสิ่งศักดิ์สิทธิ์

1.2.3 เพื่อศึกษาถึงความเป็นมาของวัฒนธรรมทางความเชื่อที่แฝงอยู่ในระบบของสถาบันศาสนาพุทธตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

1.2.4 เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปสร้างโครงการงานสื่อศิลปะ

1.3ขอบเขตของโครงการวิจัย

โครงการนี้เป็นการวิจัยภาคเอกสาร และ ลงพื้นที่เป็นบางส่วนเพื่อประกอบการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบของประติมากรรมและศิลปะการจัดวางซึ่งเนื้อหาในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วยประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและกรอบแนวคิดทฤษฎีของนักปรัชญาชาวตะวันตกที่เกี่ยวกับระบบความเชื่อและศาสนาในสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมไปถึงระบบความคิดในเชิงของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับทุนนิยมในสังคมไทย

1.4ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาพุทธศาสนากับการกลายเป็นสินค้าของวัฒนธรรมทางความเชื่อ (Buddhism and Becoming a commodity of fetishism) เพื่อสำรวจและวิภาษณ์วิจารณ์ถึงความย้อนแย้งของวัฒนธรรมทางความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับเครื่องรางของขลังทางศาสนาพุทธที่แต่เดิมถูกสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อสงเคราะห์ชาวบ้านเพื่อบรรเทาทุกข์และให้สมหวังในสิ่งที่ปรารถนารวมถึงให้เป็นที่ยึดเหนี่ยวเพื่อให้ระลึกถึงคุณงามความดีหาใช่สิ่งงมงายตามที่คนขาดความรู้เข้าใจไม่แต่ในปัจจุบันความเชื่อและความศรัทธาเหล่านี้ถูกนำมาคิดแปลงให้กลายเป็นสินค้าในเชิงพาณิชย์โดยคนยุคใหม่ทั้งสิ้น

การวิจัยในครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงวิภาษณ์วิจารณ์บนพื้นฐานของการสำรวจแนวคิด การวิเคราะห์ เอกสาร และการทดลองสร้างสรรค์สื่อศิลปะซึ่งเป็นกระบวนการวิจัย (Methodology) ที่ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นทำความเข้าใจ ตีความและวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับความคิด วัฒนธรรม ความเชื่อ และความศรัทธาทางศาสนาของผู้คนในสังคมซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้จะใช้กระบวนการการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าจากทั้งงานวิชาการ บทความ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิทยานิพนธ์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทำการอภิปรายและสรุปผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analysis Description) เพื่อที่จะนำบทสรุปจากการศึกษาวิจัยนั้นไปสร้างสรรค์เป็นสื่อศิลปะการจัดวาง

1.5นิยามศัพท์

วัฒนธรรม (Culture) หมายถึง ความเจริญในทางวิชาความรู้ เช่น วิทยาศาสตร์ ศิลปวิทยา วรรณคดี ศาสนา ตลอดจนขนบธรรมเนียม ประเพณีและจรรยาบรรณที่วัฒนธรรมเป็นมรดกแห่งสังคมมีทั้งส่วนจับต้องได้และจับต้องไม่ได้ เช่น กวีนิพนธ์ ศิลปะ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการก่อร่างสร้างความประพฤติปฏิบัติของประชาชาติ

(นิยามโดย พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์)

วัฒนธรรม (Culture) เป็นวิธีการดำเนินชีวิตของสังคมเป็นแบบแผนการประพฤติและการแสดงออก ซึ่งความรู้สึกรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่างๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจและซาบซึ้งร่วมกัน ยอมรับและใช้ปฏิบัติร่วมกันอันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมนั้นๆ

วัฒนธรรม เป็นวิถีชีวิตของมนุษย์ที่เกิดจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคม และมนุษย์กับธรรมชาติ วัฒนธรรมมีทั้งสาระและรูปแบบที่เป็นระบบความคิด วิธีการ โครงสร้างของสังคม สถาบัน ตลอดจนแบบแผนและทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้น

(สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ)

ความเชื่อ (Believe) คือ การยอมรับว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นความจริงหรือเป็นสิ่งที่เราไว้วางใจ ความจริงหรือความไว้วางใจที่เป็นรูปของความเชื่อนั้นไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นความจริงที่ตรงตามหลักเหตุผลหรือหลักวิทยาศาสตร์ใดๆ คนที่เชื่อในฤกษ์ยามก็จะถือว่าวันเวลาการโคจรของดวงดาวจะก่อให้เกิดผลต่อตัวมนุษย์ คนที่เชื่อเครื่องรางของขลังก็จะมีคามเชื่อมั่นว่า เครื่องรางของขลังให้คุณให้โทษแก่คนได้จริง ตัวอย่างของความเชื่อ ได้แก่ ไสยศาสตร์ โหราศาสตร์ โชคลาง ของขลัง ผีสาง นางไม้ ความเชื่ออำนาจลึกลับ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ อธิษฐานปาฏิหาริย์ เหล่านี้เป็นต้น

ความเชื่อ (Believe) คือ การยอมรับอันเกิดอยู่ในจิตสำนึกของมนุษย์ต่อพลังอำนาจเหนือธรรมชาติ ที่เป็นผลดีหรือผลร้ายต่อมนุษย์นั้นๆ หรือสังคมมนุษย์นั้นๆ แม้ว่าพลังอำนาจเหนือธรรมชาติเหล่านั้นไม่สามารถที่จะพิสูจน์ได้ว่าเป็นความจริง แต่มนุษย์ในสังคมหนึ่งยอมรับและให้ความเคารพเกรงกลัวสิ่งเหล่านี้ เรียกว่าความเชื่อ ฉะนั้นความเชื่อจึงมีขอบเขตกว้างขวางมาก ไม่เพียงแต่จะหมายถึงความเชื่อในดวงวิญญาณทั้งหลาย (belief in spiritual beings) ภูตผี คาถาอาคม โชคลาง ไสยเวทต่างๆ ยังรวมถึงปรากฏการณ์ธรรมชาติที่มนุษย์ยอมรับนับถือ เช่น ต้นไม้ (ต้นโพธิ์ ต้นไทร) ป่าเขา เป็นต้น

(วัชร ปุณโณทก)

ความเชื่อ (Believe) ตามพจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ – ไทย ได้อธิบายถึงความเชื่อว่าเป็นประกอบไปด้วยความหมาย 2 นัยยะด้วยกันกล่าวคือ

1) การยอมรับข้อเสนอข้อใดข้อหนึ่งได้ว่าเป็นความจริง การยอมรับเช่นนี้โดยสารถะสำคัญแล้วเป็นการรับเชิงพุทธิปัญญาแม้ว่าจะมีอารมณ์สะท้อนใจเข้ามาประกอบร่วมด้วยความเชื่อจะก่อให้เกิดภาวะทางจิตขึ้นในบุคคลซึ่งอาจจะเป็นพื้นฐานสำหรับการกระทำโดยสมัครใจของบุคคลนั้น ความเชื่อ อาจจะมีพื้นฐานจากหลักฐานข้อเท็จจริงที่เชื่อได้หรือมีพื้นฐานจากความเดียดฉันท์จากการนี้รู้เอาจเอง หรือจากลักษณะที่ทำให้เกิดความเข้าใจไปชั่วแวบก็ได้เพราะฉะนั้นความเชื่อจึงมีได้ขึ้นอยู่กับ

ความจริงเชิงวัตถุวิสัยในเนื้อหาความเชื่อแปลกพิศดารก็ได้ คนเราอาจจะกระทำการอย่างแข็งขันจริงจัง หรืออย่างบ้าคลั่งด้วยความเชื่อที่ผิดได้เท่ากับที่ทำด้วยความเชื่อที่ถูกต้อง อย่างไรก็ตามการทำให้สติปัญญาใดๆก็ตามยอมต้องอาศัยความเชื่ออยู่ด้วยเสมอแต่สติปัญญาเองนั้นอาจใช้มาทดสอบความเชื่อและตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องพื้นฐานความเชื่อ นั้นได้

2)การยอมรับข้อเสนอข้อใดข้อหนึ่งว่าเป็นจริงโดยที่ยังมิได้พิสูจน์ได้โดยวิธีการของวิทยาศาสตร์จากคำจำกัดความต่างๆข้างต้น “ความเชื่อ” หมายถึงการยอมรับต่างๆว่าเป็นจริงมีอยู่จริง และมีอำนาจที่จะบันดาลให้เกิดผลดีหรือผลร้ายต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ถึงแม้ว่าสิ่งนั้นจะไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นความจริงด้วยเหตุผลแต่เป็นที่ยอมรับกันในกลุ่มชนหรือสังคม

(พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ – ไทย)

เครื่องรางของขลัง (Amulet) หมายถึงเครื่องป้องกันภัยที่สำเร็จด้วยรางหรือร่อง เครื่องรางคือการนำสิ่งของบางอย่างเช่น ไม้ ทองแดง ทองเหลือง ด้าย เชือก ใบไม้ มาปลุกเสกให้มีคุณมีดีแต่มีโอกาสเสื่อมได้ตลอดเวลาส่วนของขลัง คือ ของที่มีคุณในตัว เช่น ให้โชค ให้ลาภ ป้องกันภัย บอเหตุ มีคุณในตัวเองเกิดจากธรรมชาติจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆสร้างขึ้นมาเป็นของไม่มีเสื่อม (เพราะเป็นของที่มีดีอยู่ในตัวอยู่แล้ว) จึงเรียกว่า ของขลัง เพราะของที่นำมาสร้างไม่ได้มีคุณในตัวแต่สำหรับนักนิยมสะสมเครื่องรางระดับสากลนิยมจะเรียกว่า “เครื่องกลาง” หมายถึง เครื่องที่ใช้เกี่ยวกับโชคกลางเพราะดั้งเดิมนั้นมนุษย์ทำของเช่นนี้ขึ้นมาเพื่อป้องกันเหตุร้ายที่เรียกว่า “กลาง” ซึ่งเป็นกลางดีและไม่ดี

(พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน)

พระเครื่องราง นิยมเรียกว่า พระเครื่อง หมายถึง พระพุทธรูปขนาดเล็กสร้างไว้สำหรับบรรจุไว้ในเจดีย์เพื่อเป็นที่ระลึกถึงพระพุทธรูปเจ้าอาจจะรวมถึงรูปสมมติขนาดเล็กของพระสงฆ์ริชบุคคล พระโพธิสัตว์ และเทพเจ้าใช้เป็นเครื่องรางสำหรับคุ้มครองป้องกันในการออกศึกสงครามของคนโบราณเป็นความเชื่อทางไสยศาสตร์อย่างหนึ่ง ปัจจุบันนิยมนำมาห้อยคอเป็นเครื่องรางสำหรับคุ้มครองป้องกันและเพื่อความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตตามความเชื่อปรัมปราของไทย

(สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าดิศวรกุมาร กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, *ตำนานพระพุทธรูปเจดีย์*, ศิล

ปาปรณาการ โรงพิมพ์ รุ่งวัฒนา ถนนบุรี, 2513

ราชบัณฑิตยสถาน, *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว*,

กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 810)

1.6 การทบทวนวรรณกรรม / สารสนเทศที่เกี่ยวข้อง (Literature review)

เหตุเพราะการเน้นย้ำศูนย์กลางทางสถาบันทางศาสนาและนิยามของวัฒนธรรมทางความเชื่อที่สังคมสมัยใหม่สร้างให้กลายเป็นวัฒนธรรมทางการค้า “ศาสนาพุทธ” จากเดิมที่เป็นสถาบันสูงส่งเน้นหลักธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในคัมภีร์พระไตรปิฎกและยึดถือพระธรรมวินัยเป็นหลักปฏิบัติแต่ในปัจจุบันสถาบันทางศาสนากลายเป็นเครื่องมือของรัฐที่ใช้ในการสร้างอำนาจทางวัฒนธรรมให้แก่ฝ่ายอนุรักษนิยมและเป็นปฏิปักษ์ต่อประชาธิปไตยกับแนวคิดการแยกศาสนาออกจากรัฐเพื่อนำพุทธศาสนาออกจากกรงขังเพิ่มขึ้นที่เสรีภาพ การตีความขึ้นข้างคนเล็กคนน้อยและเพื่อความ เป็นธรรมระหว่างศรัทธาต่างๆ ที่เชื่อว่าจะช่วยลดความขัดแย้งต่างๆ ในสังคมได้โดยการทำให้พุทธศาสนาเปลี่ยนเป็นสินค้าในเชิงรูปธรรมที่สามารถจับต้องและแลกเปลี่ยนกันได้ ในเชิงทางการค้าเพื่อดึงดูดกลุ่มคนที่มีความศรัทธาในพุทธศาสนาให้มาเป็นกลุ่มกำลังเสริมในการสร้างอำนาจ อีกทั้งพุทธศาสนาอาศัยรัฐเพื่อปกป้องตนเองจากการปนเปื้อน การรุกรานความบริสุทธิ์

หรืออีกนัยหนึ่ง คือความพยายามที่จะรักษาสถานะอำนาจในการตีความคำสอนจากพระคัมภีร์เอาไว้ อีกด้านคือเพื่อให้ฝ่ายอนุรักษนิยมได้ฉกฉวยใช้ประโยชน์จากพุทธศาสนาเพื่อสร้างความชอบธรรมให้แก่อำนาจของตนเป็นจุดยืนที่ตรงข้ามกับแนวทางประชาธิปไตยและหลักสิทธิมนุษยชน

หากกล่าวถึงจุดยืนของศาสนาพุทธในไทยว่ามีประโยชน์ต่อใครหรือกำลังสร้างทางเลือกให้สังคมก้าวหน้าหรือเปลี่ยนแปลงได้หรือไม่ คำตอบคือแนวคิดของพุทธศาสนาคือการเข้าหากันที่มีความทุกข์อยู่ข้างคนที่มีความทุกข์และช่วยให้คนเหล่านั้นลุกขึ้นมายืนได้ด้วยตัวเองซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของโลกสมัยใหม่ที่เรียกว่า “จิตวิญญาณ” ซึ่งจิตวิญญาณเหล่านี้ถูกซ่อนไว้ในวัตถุที่ถูกสร้างขึ้นโดยบุคคลในสถาบันทางศาสนาผ่านเรื่องราวที่ถูกปรุงแต่งจากตำนานการสร้างอภินิหารรวมถึงการเล่าเรื่องผ่านบทสนทนาจากคนกลุ่มมากที่เรียกว่า “พระเครื่อง” ไม่ใช่เพื่อจิตวิญญาณจากสิ่งเหนือธรรมชาติอย่างในอดีตแต่เป็นเพียงแค่ จิตวิญญาณที่หลอมรวมขึ้นจากความเชื่อเพียงเล็กน้อยหรืออาจไม่มีเลย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาจากความสนุกจากการได้ล้อเล่นและล้อเลียนอำนาจจากศาสนาของคนรุ่นใหม่หรือนิยมจากความชอบและความแปลกใหม่ของการนำวัสดุที่มีความสวยงามในยุคปัจจุบันนำมาผนวกเข้ากับวัตถุทางจิตวิญญาณในอดีตหลอมรวมจนกลายเป็นวัตถุที่ทั้งคนรุ่นใหม่ภายในประเทศและนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศให้ความสนใจทั้งนี้ก็เพื่อการค้าเชิงทุนนิยมทั้งสิ้น

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ได้เข้าใจถึงกระบวนการทางความคิดในเชิงธุรกิจในยุคสมัยปัจจุบัน (หลังสมัยใหม่) ว่าในยุคสมัยนี้ความต้องการทางการตลาดเน้นการนำเอาความเชื่อเดิมหรือสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ นำมาใช้เป็นจุดขายทางการตลาดเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติให้เข้ามาค้าขายภายในประเทศรวมถึงการสร้างเอกลักษณ์เหล่านั้นให้มีความแปลกใหม่และทันสมัยยิ่งขึ้น

1.7.2 ได้เรียนรู้ถึงการนำเอาวัสดุจากหลากหลายพื้นที่มาประยุกต์ใช้ร่วมกัน รวมทั้งได้เรียนรู้เทคนิคการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ๆ ทั้งวิธีคิดและความรู้ในมุมมองใหม่ๆ ทางความคิดเพื่อการสานต่อวัฒนธรรมในเชิงรูปแบบ เทคนิค วัสดุ ฯลฯ

1.7.3 เพื่อนำข้อค้นพบจากมุมมองการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์วิจารณ์วัฒนธรรมทางความเชื่อกับการกลายเป็นสินค้าทางศาสนา (Buddhism and Becoming a commodity of fetishism) ต่อปฏิบัติการทางศิลปะ (Artistic Practices) ไปสร้างสรรค์สื่อศิลปะในรูปแบบของผลงาน ประติมากรรมและศิลปะการจัดวาง

1.8 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยภาคเอกสาร การลงพื้นที่บ้างเป็นครั้งคราว และการสร้างสรรค์สื่อศิลปะ โดยมุ่งเน้นกระบวนการทำงานในสตูดิโออย่างต่อเนื่องตลอดช่วงเวลาของการวิจัย

1.9 ผลสำเร็จที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยมีความมุ่งหวังว่า ผลจากการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้เกิดผลงานสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพและเป็นการเพิ่มพูนความรู้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาเรื่องความเชื่อกับการกลายเป็นสินค้าของผู้ที่สนใจต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาถึงการกลายเป็นสินค้าของวัฒนธรรมทางความเชื่อของศาสนาพุทธผ่านปรากฏการณ์ทางสังคมนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยโดยทำการศึกษาข้อมูลจาก เอกสาร บทความ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจถึงสาเหตุ ความสัมพันธ์ ปรากฏการณ์ในทางต่างๆ ซึ่งในบทนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าโดยแบ่งเป็น 6 หัวข้อหลักดังต่อไปนี้

2.1 พุทธศาสนากับวัตถุทางจิตวิญญาณ

2.1.1 คำสอนกับการกำเนิดศาสนา

2.1.2 ประวัติความเป็นมาของความเชื่อเรื่องเครื่องรางของขลัง

2.1.3 ประเภทของเครื่องรางของขลัง

2.2 ความแปลกแยกภายใต้วาทกรรมการหลงใหลในวัตถุนิยม

2.2.1 วาทกรรมการหลงใหลในวัตถุนิยม

2.2.2 ทฤษฎีของ คาร์ล มาร์ซ

2.3 สถานะทางอำนาจของมนุษย์กับความตายของพระเจ้า

2.3.1 ทฤษฎีของFriedrich Nietzsche

2.4 วัตถุกับการผลิตซ้ำมายาคติผ่านอุดมการณ์ของความเป็นชาติ

2.4.1 ความสัมพันธ์ของวัตถุกับสังคมมนุษย์

2.4.2 บทบาทของศาสนากับวัฒนธรรมคฤหัสถ์วิสัย

2.5 การสร้างความจริงผ่านวาทกรรมของภาพแทน

2.5.1 ความจริงในทฤษฎีของ Jean Baudrillard

2.5.2 ภาพแทนกับความจริงของ Emile Durkheim

2.6 ตัวอย่างศิลปิน ผลงาน และบทสัมภาษณ์ที่น่าสนใจ

2.6.1 Salvador Dali

2.6.2 Haim Steinbach

2.6.3 Jeff Koon

2.6.4 Andy Warhol

2.6.5 อนุพงษ์ จันทร

2.6.6 Robert Gober

2.1 พุทธศาสนากับวัตถุทางจิตวิญญาณ

2.1.1 คำสอนกับการกำเนิดศาสนา

(อ้างอิงจาก เว็บไซต์ S.GURU , พระพุทธศาสนา , 2556)

แรกเริ่มเดิมทีพระธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาถูกเผยแผ่ในภูมิภาคที่เป็นประเทศอินเดียในปัจจุบันเป็นที่แรก ตั้งแต่เมื่อ 45 ปีก่อนพุทธศักราชจนถึงปัจจุบันศาสนาพุทธก็ยังคงได้เผยแผ่ไปทั่วทั้งโลกโดยเฉพาะในทวีปเอเชียทั้งในเอเชียกลางและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมถึงประเทศไทยด้วยและคำว่าพระพุทธศาสนานั้น โดยความหมายแล้วหมายถึงศาสนาแห่งความรู้แจ้งเป็นศาสนาที่มีพระรัตนตรัยเป็นสรณะอันสูงสุด อันได้แก่ พระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ โดยพระรัตนตรัยทั้ง 3 นี้เป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวพันกันจะแยกออกจากกันไม่ได้ เหตุเพราะพระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ธรรมก่อนแล้วจึงสอนให้พระสงฆ์ธรรมะตามคำสอนในพระธรรมนั้น พระสงฆ์ซึ่งเป็นสาวกของพระพุทธเจ้าจึงจำเป็นต้องปฏิบัติและทำตามคำสอนเพื่อสืบทอดพระศาสนา

โดยพระรัตนตรัยนี้เปรียบดั่งวัตถุพิเศษที่มีราคาสูงหรือก็คือ แก้ว จึงเรียกว่า พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และเรียกรวมกันว่า รัตนะ คำว่า "รัตนะ" แปลว่าแก้ว, สิ่งมีค่าสูงยิ่ง, สิ่งประเสริฐ ซึ่งคำว่ารัตนะในที่นี้จึงหมายถึงพระรัตนตรัยซึ่งก็คือแก้วทั้ง 3 ดวง ดังนั้นผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนาจึงต้องนับถือแก้วทั้ง 3 ดวงนี้เพื่อระลึกถึงว่าพระรัตนตรัยนี้เป็นสิ่งที่มีบุญคุณและเป็นสิ่งที่สามารถเป็นที่พึ่งให้กับตนเองได้

อีกทั้ง หลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาก็ยังได้ถูกบันทึกรวบรวมไว้ในคัมภีร์ที่ชื่อพระไตรปิฎก อันประกอบไปด้วย "พระธรรม" อันหมายถึงความรู้ในสังขธรรมต่างๆที่พระพุทธเจ้าทรงได้ตรัสรู้ด้วยพระองค์เองแล้วนำมาเผยแผ่ให้กับพุทธศาสนิกชนและ "พระวินัย" อันหมายถึงข้อบังคับต่างๆที่ทรงบัญญัติไว้สำหรับผู้ที่บวชเป็นสาวกในศาสนาหรือที่เรียกว่าพระภิกษุสงฆ์ (ชาย) และพระภิกษุณีสงฆ์ (หญิง)

นอกเหนือจากพระรัตนตรัยแล้วผู้นับถือโดยทั่วไปที่ไม่ได้บวชเป็นพระภิกษุสงฆ์เราเรียกว่า พุทธศาสนิกชน พุทธมามกะ พุทธสาวก หรือ อุบาสก (ชาย)/อุบาสิกา (หญิง) ภิกษุสงฆ์ ภิกษุณีสงฆ์ อุบาสก อุบาสิกา รวมกันเรียกว่า พุทธบริษัท 4

ซึ่งในอดีตก่อนยุคประวัติศาสตร์มนุษย์ในยุคนี้ไม่ได้มีความกลัวเช่นเดียวกับคนยุคปัจจุบัน พวกเขาเชื่อว่าสิ่งเหนือธรรมชาติคือสิ่งที่ให้คุณมากกว่าให้โทษพวกเขา มองว่าธรรมชาติเป็นเสมือนเทพเจ้าและสรรพสัตว์เป็นเสมือนบริวารหรือผู้เฝ้าของพระเจ้าไม่ใช่มนุษย์อย่างในปัจจุบัน

พวกเขาจึงถือว่าสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำจำพวก กบ เขียด คางคก เป็นสัตว์ที่ให้ความอุดมสมบูรณ์ เพราะมันมาพร้อมกับฝนที่ให้น้ำให้ความชุ่มชื้นแก่ผืนแผ่นดิน

ดังนั้น ผู้คนในยุคนี้จึงบูชาสัตว์เหล่านี้เป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ทำให้พวกเขามีความผูกพันกับแหล่งน้ำตามผืนดิน เช่น แม่น้ำลำคลอง หรือสิ่งที่ให้น้ำแก่ผืนดินได้นั้นก็คือน้ำจากฝนเพราะในเวลาที่ฝนตกก็จะมีสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำต่างๆ เช่น กบ คางคก เขียด ฯลฯ ขึ้นมาบนบกจึงทำให้มนุษย์ในยุคนี้มักจะจับสัตว์เหล่านี้มากินเพราะมันเป็นสัตว์ที่สามารถนำมาทำเป็นอาหารได้และถือว่าเป็นสัตว์นำโชคที่นำไฟนำฝนมาให้และเมื่อเวลาผ่านไปคนโบราณเหล่านี้จึงบูชากบ คางคก เขียด ฯลฯ ด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งการเต้นรำร้องรำทำเพลงเพื่อบูชาและต้อนรับการมาถึงของสายฝนจึงทำให้เกิดเป็นประเพณีของการนับถือสัตว์ศักดิ์สิทธิ์อย่าง กบ คางคก และเขียด

ต่อมาเมื่อมนุษย์สามารถเริ่มตั้งรากฐานที่อยู่เป็นหลักแหล่งความเชื่อเรื่องสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ก็เริ่มหายไปแต่ก็ยังมีกรนับถือธรรมชาติอยู่เพียงแต่ไม่มากนักอย่างในอดีตเนื่องจากการเข้ามาของสถาบันทางศาสนาแต่ก็คงหนีไม่พ้นเรื่องของความเชื่อในเชิงเหนือธรรมชาติที่สามารถให้คุณประโยชน์ต่อมนุษย์ได้ จึงกลายเป็นการนับถือสิ่งของจำพวกเครื่องรางของขลังหรือที่เรียกว่า วัตถุทางจิตวิญญาณ

2.2.2 ประวัติความเป็นมาของความเชื่อเรื่องเครื่องรางของขลัง

(อ้างอิงจาก เว็บไซต์ ใจ้ กรุงเก่า , กำเนิดความเป็นมา เครื่องรางของขลัง , 2557)

ประวัติและความเป็นมาของเครื่องรางของขลังนั้นเกิดจากการที่แต่เดิมโลกไม่มีศาสนามนุษย์ก็รู้จักเพียงแต่ปรากฏการณ์ของธรรมชาติเท่านั้น อาทิเช่น ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาว ไฟแลบ ไฟร้อง ไฟผ่า และดาวตกหรือแม่กระทิง ไฟ

ดังนั้น เมื่อเห็นพระอาทิตย์มีแสงสว่างก็เคารพแล้วเขียนภาพดวงอาทิตย์ไว้ในผนังถ้ำเพื่อให้เกิดความอบอุ่นใจในตอนกลางคืนเมื่อเขียนใส่ผนังถ้ำแล้วก็มาสลักลงบนหินเพื่อติดตัวไปมาได้และสุดท้ายก็กลายเป็นเครื่องรางไปโดยบังเอิญและเมื่อรู้จักไฟก็คิดว่าไฟเป็นเทพเจ้าก็บูชาไฟทำรูปดวงไฟแล้วก็เปลี่ยนมาเป็นสิ่งประหลาดอาทิ เช่น นกที่มีรูปร่างประหลาด เป็นต้น

ต่อมาก็สร้างรูปเคารพของเทพต่างๆและค่อยๆเปลี่ยนรูปมาเรื่อยๆซึ่งจะเห็นได้จากประเทศอียิปต์ กรีก โรมัน เพราะเป็นประเทศที่มีเครื่องรางมากมาย ดังนั้นเมื่อก่อนพุทธกาลราว 2,000 ปีเศษศาสนาพราหมณ์ถือเอาพระผู้เป็นเจ้าเป็นสรณะก็บังเกิดขึ้นพระผู้เป็นเจ้านั้นก็คือ พระศิวะ พระนารายณ์ พระพรหม และถ้าต้องการความสำเร็จในเรื่องใดก็จะมี การสวดอันวอนอันเชิญขออำนาจของเทพเจ้าทั้งสามให้มาบันดาลให้สำเร็จตามความต้องการนั้นๆ

ดังนั้น การกระทำดังกล่าวนี้จำเป็นที่จะต้องมี ที่หมายทางใจหรือสัญลักษณ์ทางใจเพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางใจจนทำให้เกิดภาพจำหลักของเทพเจ้าทั้ง 3 องค์ซึ่งจะเห็นได้จากรูปพระหริหระ (HariHara) แห่งปราสาทอันเดต (Prasat Andet) ที่พิพิธภัณฑสถานเมืองพนมเปญซึ่งเป็นภาพจำหลักของพระนารายณ์ในศาสนาพราหมณ์กับเทวรูปมหาพรหมแห่งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ประเทศฝรั่งเศสนับเป็น

ประติมากรรมที่สร้างขึ้นด้วยความมุ่งหมายเอาเป็นที่พึงยึดเหนี่ยวทางใจในศาสนาพราหมณ์ซึ่งเป็นศาสนาเก่าแก่ในประเทศอินเดีย

ต่อมาเมื่อพระพุทธศาสนา เกิดขึ้นในโลกการกำเนิดพระบรมศาสดา(เจ้าชายสิทธัตถะ)เป็นผู้ทรงค้นพบอมตะธรรมวิเศษอันมีผู้เลื่อมใสสักการะแล้วยึดเป็นสรณะ ดังนั้นพระพุทธองค์ ทรงมีพระสาวกตามเสด็จประพาศปฏิบัติมากมายจนเป็นพระอสีติมหาสาวกขึ้นซึ่งท่านมหาสาวกเหล่านี้ล้วนเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งความเป็นเอตทัคคะในด้านที่ต่างๆกัน

มี พระสาวริบุตร ทรงความเป็นยอดเยี่ยมทางปัญญา

ส่วน พระโมคคัลลานะทรงความเป็นยอดเยี่ยมทางอิทธิฤทธิ์

ในพระพุทธศาสนานั้นผู้ที่สำเร็จญาณสมบัติได้ต้องเป็นผู้ที่มีจิตใจบริสุทธิ์ยอมแสดงอิทธิฤทธิ์ได้หลายอย่างเป็นอนุเคราะห์แก่ผู้อื่นเหล่านี้เรียกว่า “อิทธิปาฏิหาริย์” เป็นการกระทำที่สามัญชนไม่สามารถจะกระทำได้ ดังมีหลักฐานปรากฏอยู่ใน “พระไตรปิฎก” มากมายและพระคณาจารย์เจ้าผู้สำเร็จญาณสมบัติท่านย่อมทรงไว้ซึ่งฤทธิ์

โดยที่พระพุทธองค์ผู้เป็นเจ้าของ “พุทธศาสนา” นั้นพระองค์ทรงไว้ด้วยพระคุณ 3 ประการ คือ

1 พระเมตตาคุณ

2 พระปัญญาคุณ

3 พระบริสุทธิ์คุณ

ดังนั้น พระเถระานุเถระผู้ทรงไว้ด้วยญาณสมบัติก็มักจะใช้ฤทธิ์ของท่านช่วยมนุษย์และสัตว์โลกซึ่งถือเอาหลักพระเมตตาคุณเป็นการรอยพระยุคลบาทแห่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือพระบรมศาสดานั้นเองแต่ก็ยังมีกรณีถึงกันมาช้านานในเรื่องของคำว่า “เครื่องราง” กับ “เครื่องราง” ซึ่งในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานเขียนว่า “เครื่องราง” อันหมายถึงเครื่องป้องกันภัยที่สำเร็จด้วยรางหรือร่องแต่สำหรับนักนิยมสะสมเครื่องรางระดับสากลนิยมจะเรียกว่า “เครื่องราง” อันหมายถึงเครื่องที่ใช้เกี่ยวกับโชคลาง

เพราะดั้งเดิมนั้นมนุษย์ทำของเช่นนี้ขึ้นมาเพื่อป้องกันเหตุร้ายที่เรียกว่า “ลาง” ซึ่งเป็นลางดีและไม่ดีเครื่องรางของขลังจึงนับเป็นภูมิปัญญาอย่างหนึ่งของพระเกจิอาจารย์คนไทยหรือฆราวาสผู้มีวิชาอาคมขลังสมัยเก่าก่อนแม้จะมีการสืบสานวิทยายุทธมาจนถึงทุกวันนี้แต่เนื้อแท้ของเครื่องรางก็ยังไม่สามารถสู้อาจารย์รุ่นเก่าๆได้เพราะส่วนใหญ่ในอดีตจะเป็นงานฝีมือที่มีการจัดสร้างขึ้นมาจากที่ละชิ้นอีกด้วยซึ่งทำให้ความขลังนั้นมีมากกว่าจึงทำให้ของทุกชิ้นที่ถูกสร้างขึ้นแตกต่างกันเพราะไม่มีแม่พิมพ์มาตรฐานเหมือนสมัยปัจจุบัน

นอกจากเครื่องรางของขลังจะมีที่มาจากตำราแล้วยังมีที่มาจากตำนานความเชื่อเช่นการนำวัตถุต่างๆที่เชื่อกันว่ามีฤทธิ์หรือมีคุณวิเศษในตัวซึ่งเชื่อว่าจะให้ผลในด้านต่างๆแก่ผู้ที่ครอบครอง เช่น

เหล็กไหล เขี้ยวเสือ เขี้ยวหมูตัน งาช้าง เขากวาง หางกระต่าย เป็นต้น และประเภทนี้มักจะนำไปปลุกเสกโดยเกจิอาจารย์ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์นี้เพื่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์

ตัวอย่างเครื่องรางของขลังของไทย เช่น ตะกรุด, พระเครื่อง, เบี้ยแก้, ลูกอม, ปลัดขิก, ลูกสะกด, วัชร, มีดหมอ, ผ้ายันต์, ท้าวเวสสุวรรณ, พระขุนแผน, อินทูปู, นางกวัก, กุมารทอง, พญาครุฑ, หนูมาน, พญาเสือ ... ฯลฯ

ภาพที่ 2.1 ตัวอย่างเครื่องรางของขลังของไทย 1

แหล่งที่มา : <http://www.baanjompra.com/webboard/thread-7832-1-1.html>.

ภาพที่ 2.2 ตัวอย่างเครื่องรางของขลังของไทย 2

แหล่งที่มา : <http://www.baanjompra.com/webboard/thread-7832-1-1.html>.

อีกทั้งในตำราคัมภีร์พระเวทย์โบราณ ได้มีการบันทึกถึงวิธีการสร้างเครื่องรางของขลังที่ให้คุณวิเศษในทางด้านต่างๆ รวมถึงมีกรรมวิธีการสร้างสิ่งที่ใช้สร้างตลอดจนอุปเท่ห์วิธีการนำไปใช้บูชา เช่น ตำราการสร้างเบี้ยแก้ ตำราการสร้างหนุมาน ตำราการสร้างตะกรุด เป็นต้น

ดังนั้น โบราณจารย์ส่วนใหญ่ในอดีตจะต้องเป็นพระสงฆ์ทรงคุณธรรมที่สามารถสร้างเครื่องรางของขลังทุกชิ้นขึ้นเพื่อสงเคราะห์ชาวบ้านเพื่อบรรเทาทุกข์และบันดาลให้สมหวังตามสิ่งที่ปรารถนารวมถึงเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจใช้สำหรับให้ระลึกถึงคุณงามความดีไม่ใช่สิ่งมงายตามที่คนขาดความรู้เข้าใจ

2.2.3 ประเภทของเครื่องรางของขลัง

(อ้างอิงจาก เว็บไซต์ บทความสยามมงคล , ตำนานความเชื่อเรื่องเครื่องรางของขลัง , 2556)

หากจะกล่าวถึงประวัติความเป็นมาและประเภทของเครื่องรางของขลังนั้นคงจะสืบหาที่มาที่ปรากฏให้เห็นเป็นหลักฐานก็คงจะเห็นได้จากใน “ตำราพิชัยสงคราม” ซึ่งเป็นหลักฐานที่ถูกบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรที่มากลุ่มกับประวัติศาสตร์ของชาติไทยแม้แต่ในท้องถิ่นก็ยังมีปรากฏเป็นหลักฐาน นั่นก็คือตำราที่ทำจากใบลาน เช่น ทางล้านนา ก็จะเป็น คัมภีร์ใบลานที่เรียกว่า “ปี่ปสา” ที่ผู้เฒ่าผู้แก่ทางล้านนา มักจะมีไว้เป็นสมบัติที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ

ซึ่งตำราดังกล่าวนั้นจะเป็นตำราที่เขียนด้วยอักษรโบราณภายในบรรจุวิชาความรู้และสูตรเด็ดเคล็ดลับต่างๆ เช่น สูตรยา และยังมีคาถา และสูตรยันต์ต่างๆ

ภาพที่ 2.3 ตำรายันต์

แหล่งที่มา : <https://siammongkol.wordpress.com/2013/09/15/เครื่องรางของขลัง>.

ภาพ

ที่ 2.4

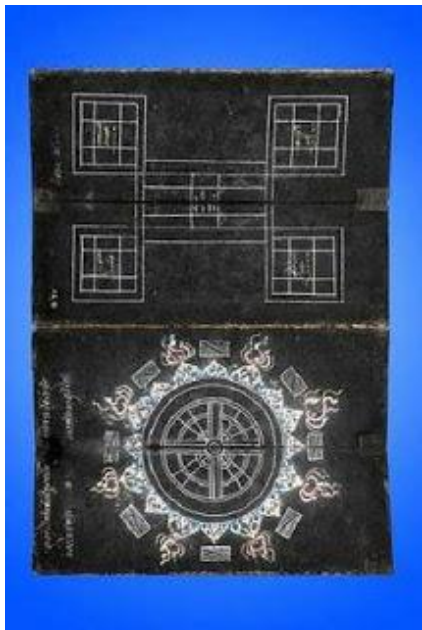
ตำราล้านนา(ปี่บสา)

แหล่งที่มา : <https://siammongkol.wordpress.com/2013/09/15/เครื่องรางของขลัง>.

ภาพที่ 2.5 ตำราพิชัยสงคราม1

แหล่งที่มา : http://www.thaispell.com/wizContent.asp?wizConID=76&txtmMenu_ID=7.

ภาพที่ 2.6 และ ภาพที่ 2.7 ตำราพิชัยสงคราม 2 และ 3

แหล่งที่มา : <https://www.gotoknow.org/posts/252332>.

ภาพที่ 2.8 พระเครื่อง

แหล่งที่มา : <http://xn----wwfafpacb9vb1a2gf3dh0fyh1f.blogspot.com/2014/06>.

ภาพที่ 2.9 พระพุทธรูป

แหล่งที่มา : <http://xn----wwfafpacb9vb1a2gf3dh0fyh1f.blogspot.com/2014/06>.

นอกจากนี้เครื่องรางของขลังยังเป็นวัตถุที่มีเรื่องราวที่มีความลึกซึ้งและมีเนื้อหาค่อนข้างกว้างขวางซึ่งในตำราพิชัยสงครามได้กล่าวไว้ว่าเครื่องรางของขลังที่นักรบสมัยโบราณจะมีติดตัวเอาไว้เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนเองซึ่งจะมีด้วยกันหลายชนิด โดยที่นักรบแต่ละคนจะมีความเชื่อและมีความศรัทธาต่อเครื่องรางของขลังและพระคณาจารย์เหล่านั้นอย่างมั่นคงซึ่งจะเห็นได้จากการสืบทอดเหล่าตำราต่างๆ ที่ตกทอดกันมานับนานจากรุ่นสู่รุ่น โดยจะมีการแบ่งเครื่องรางของขลังได้ทั้งหมด 5 รูปแบบ

1) การแบ่งตามประเภทของเครื่องรางของขลัง

1.1) ประเภทที่หนึ่ง คือ ความเป็นมาจากตามธรรมชาติ ได้แก่ สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ไม่มีการสรรค์สร้าง ซึ่งถือว่ามีดีในตัวและมีเทวดารักษา สิ่งนั้น ได้แก่ เหล็กไหล คดต่างๆ เขากวางคูด เขี้ยวหมูตัน เขี้ยวเสือ กลวง เถาวัลย์ ฯลฯ

1.2) ประเภทที่สอง คือ ส่วนของดีหรือวัตถุมงคลที่สร้างขึ้นมานั้น ได้แก่ สิ่งของที่มนุษย์สร้างขึ้นมา เช่น แร่ธาตุ ต่างๆ ที่หล่อหลอมตามสูตร การเล่นแร่แปรธาตุ อันได้แก่ เมฆสิทธิ์ เมฆพัด เหล็กละลายตัว สัมฤทธิ์ นวโลหะ สัตตะโลหะ ปัญจโลหะ เป็นต้น ทั้งนี้ครอบคลุมไปถึงเครื่องรางลักษณะต่างๆ ที่ได้รับการสร้างขึ้นมากเพื่อคุ้มกันภัยอันตราย

ภาพที่ 2.10 เขี้ยวเสือ

แหล่งที่มา : <http://xn----wwfafpacb9vb1a2gf3dh0fyh1f.blogspot.com/2014/06>.

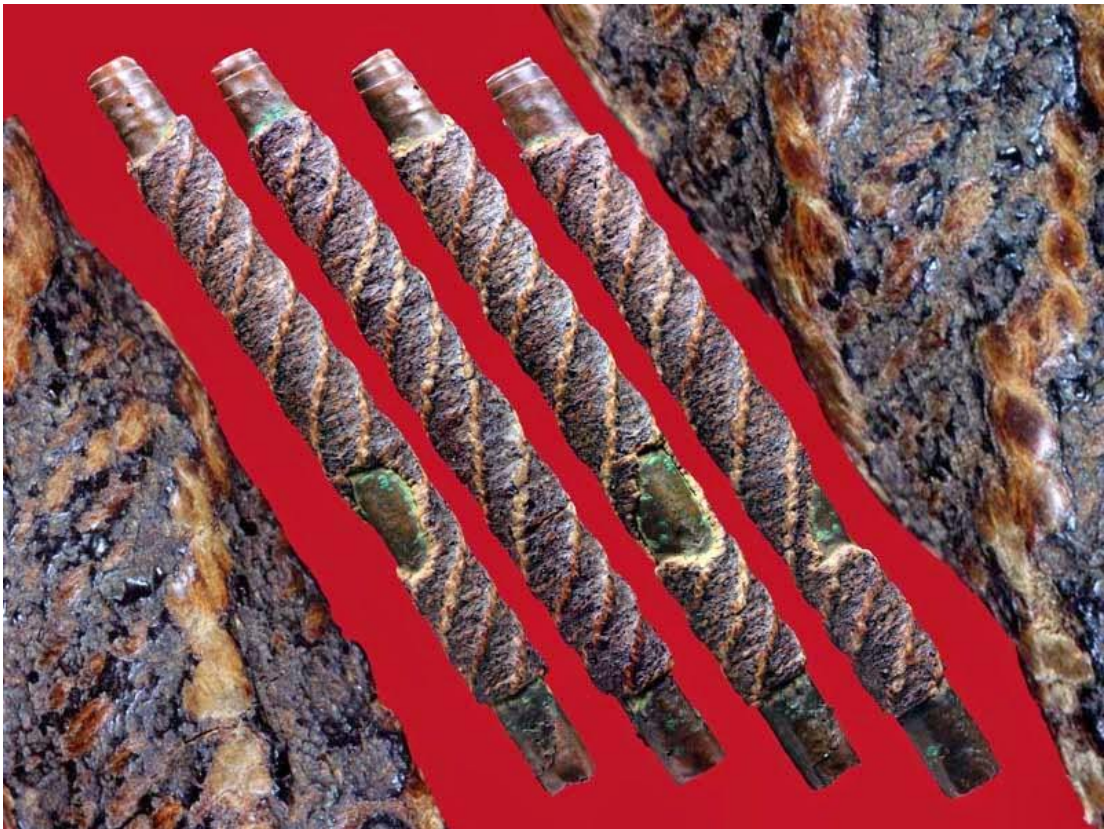
2) การแบ่งตามการใช้งาน

2.1) เครื่องคาด อันได้แก่ เครื่องรางที่ใช้คาดศีรษะ คาดเอว คาดแขน ฯลฯ

2.2) เครื่องสวม อันได้แก่ เครื่องรางที่ใช้สวมคอ สวมศีรษะ สวมแขน สวมนิ้ว ฯลฯ

2.3) เครื่องฝัง อันได้แก่ เครื่องรางที่ใช้ฝังลงไปบนเนื้อหนังของคน เช่น เข็มทอง ตะกรุดทอง ตะกรุดสาธิตา (ใส่ลูกตา) และการฝังเหล็กไหล หรือ ฝังโลหะมงคล ต่างๆ ลงไปในเนื้อจะรวมอยู่ในพวกนี้ทั้งสิ้น

2.4) เครื่องอม อันได้แก่ เครื่องรางที่ใช้อมในปาก อาทิเช่น ลูกอม ตะกรุดลูกอม (สำหรับในข้อนี้ไม่รวมถึง การอม เครื่องราง ชนิด ต่างๆ ที่มีขนาดเล็กไว้ในปากเพราะไม่เข้าชุด)

ภาพที่ 2.11 ตะกรุด

แหล่งที่มา : <http://xn----wwfafpacb9vb1a2gf3dh0fyh1f.blogspot.com/2014/06>.

3) การแบ่งตามวัสดุ

3.1) โลหะ

3.2) ผง

3.3) ดิน

3.4) วัสดุอย่างอื่น อาทิ กระดาษสา ชันโรง ดินขุยปู

3.5) เขี้ยวสัตว์ เขาสัตว์ งาสัตว์ เล็บสัตว์ หนังสัตว์

3.6) ผสมพิพราย ผ้าตราสัง ผ้าห่อศพ ผ้าผูกคอตาย

3.7) ผ้าทอทั่วไป

4) การแบ่งตามรูปแบบลักษณะ

4.1) ผู้ชาย อันได้แก่ รักษม กุมารทอง ฤาษี พ่อเต่า ชูชก หุ่นพยนต์ พระสี่สแลงแฉง และสิ่งที่เป็นรูปของเพศชายต่างๆ

4.2) ผู้หญิง อันได้แก่ แม่นางกวัก แม่พระโพสพ แม่ศรีเรือน แม่ชีอ แม่หม่อมกวัค เทพนางจันทร์ พระแม่ธรณี และสิ่งที่เป็นรูปของผู้หญิงต่างๆ

4.3) สัตว์ ในที่นี้ หมายถึง พระโพธิสัตว์ อาทิ เสือ ช้าง วัว เต่า จระเข้ งู ดังนี้ เป็นต้น

ภาพที่ 2.12นางกวัก กุมารทอง

แหล่งที่มา : <https://siammongkol.wordpress.com/2013/09/15/เครื่องรางของขลัง>.

5) การแบ่งตามระดับชั้น

5.1) เครื่องรางชั้นสูงอันได้แก่ เครื่องรางที่ใช้บนส่วนสูงของร่างกายซึ่งนับตั้งแต่ศีรษะลงมาถึงบั้นเอวสำเร็จด้วย พระพุทธรูป พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ

5.2) เครื่องรางชั้นต่ำ อันได้แก่ เครื่องรางที่เป็นของต่ำ อาทิ ปลัดขิก อีเปือ (แม่เปือ) ไร่จิ้ง (พ่องจิ้ง) ไม่ได้สำเร็จด้วยของสูง

5.3) เครื่องรางที่ใช้แขวนอันได้แก่ ธงรูปนก รูปตึกแดน รูปปลา หรือ กระบอกลีไต้ ยันต์และอื่นๆ

2.2 ความแปลกแยกภายใต้วาทกรรมการหลงใหลในวัตถุนิยม

2.2.1 วาทกรรมการหลงใหลในวัตถุนิยม

(อ้างอิงจาก เว็บไซต์ นายบอน@kalasin , ความรู้กับความไม่รู้ , ลัทธิบูชาสินค้า , 2555)

วาทกรรมการหลงใหลในวัตถุนิยม (Commodity Fetishism) เป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยการใส่จิตวิญญาณลงในวัตถุเป็นการสร้างความสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยนระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขายโดยผ่านระบบของอุตสาหกรรมเมื่อเกิดการผลิตซ้ำเชิงอุตสาหกรรมหรือเรียกว่า Manu Factural (เทคนิคอุตสาหกรรม) ทำให้มนุษย์ถูกมองเป็นเพียงแค่แรงงานที่ทำงานเหมือนเครื่องจักรและเมื่อมีการลงทุนในการผลิตผู้ที่ได้รับผลประโยชน์สูงสุดคือนายทุนทั้งยังเป็นกระบวนการในเชิงวัตถุนิยมหรือก็คือการบูชาวัตถุ (Fetishism) เป็นการเห็นวัตถุเสมือนมีจิตวิญญาณอยู่ภายในซึ่งจิตวิญญาณสมัยใหม่คือการบ้าแบรนด์ที่ไม่ได้ต่างอะไรกับความเชื่อทางจิตวิญญาณใน Totem ของคนป่า

โดยคำว่า ลัทธิบูชาสินค้า ซึ่งหากจะแปลจากคำว่า Commodity fetishism ก็จะหมายถึงลัทธิเครื่องรางหรือของขลังทางสินค้า โดยคำว่า Fetish มาจากคำว่า feitico ที่เป็นภาษาโปรตุเกสซึ่งแปลว่าของที่ทำขึ้นอันหมายถึงเครื่องรางของขลัง

การลัทธิบูชาสินค้าเป็นเหมือนการเปลี่ยนจากความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ที่มีรากมาจากการค้าขายสินค้าในระบบตลาดมาเป็นวิธีการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมของมนุษย์และแสดงออกมาในรูปแบบที่มีลักษณะเป็นความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับวัตถุบริโภคเป็นความสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยนระหว่างเงินและสินค้าผู้ซื้อกับผู้ขาย

ด้วยเหตุนี้เองการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการในตลาดจึงเป็นสิ่งที่คอยบดบังลักษณะทางเศรษฐกิจอย่างแท้จริง (Real economy) เป็นเหมือนความสัมพันธ์ของมนุษย์ในระบบการผลิตหรือเรียกอีกอย่างคือความสัมพันธ์ระหว่างทุนกับแรงงานซึ่งสิ่งเหล่านี้คือแก่นสารของระบบทุนนิยมทั้งสิ้น โดยการพัฒนาทางสังคมและความเจริญด้านเทคโนโลยีนั้นทำให้มนุษย์มีความคิดที่เป็นเหตุ

เป็นผลรู้จักปรับตัวให้เข้ากับการดำเนินชีวิตศาสนากลายเป็นสิ่งที่สร้างมูลค่า โดยผ่านภาษาและถูกซึมซับผ่านกลไกการตลาดแบบทุนนิยม (อรุณ เวชสุวรรณ, 2518)

ดังนั้น การหลงใหลในวัตถุนิยมเหล่านี้จึงเป็นเพียงแค่สินค้าที่ใช้แลกเปลี่ยนทางการค้าจนนำไปสู่การสร้างแบรนด์ขึ้นมาเท่านั้นหรือก็คือเป็นการผลิตที่สร้างผ่านระบบวัฒนธรรมทางความเชื่อโดยอาศัยการตัดแปลงรูปทรงของวัตถุตามรูปแบบของการคิดในเชิงวิทยาศาสตร์เป็นกระบวนการบิดเบือนทางวิทยาศาสตร์ที่ทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับวัตถุ

นอกจากนี้รัฐทุนนิยมยังส่งเสริมระบบเศรษฐกิจที่จะสร้างลัทธิบูชาหรือคลั่งสินค้า (Commodity fetishism) และความเชื่อบางอย่างขึ้นมาทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์แปลกแยกซึ่งกันและกันมากขึ้น

ทั้งนี้ล้วนขึ้นอยู่กับภายใต้ฐานเศรษฐกิจแบบแบ่งงานกันทำที่มีการแบ่งเป็นสาขาวิชา โดยที่ข้อมูลจะถูกแยกส่วนทั้งความเป็นผู้เชี่ยวชาญ แรงงานสมองแรงงานไร้ฝีมือการแยกส่วนเหล่านี้ทำให้สังคมมองแรงงานเป็นเพียงแค่เครื่องมือการผลิตไม่ใช่ผู้มีอำนาจตัดสินใจในระบบการผลิตรวมถึงความเป็นอยู่ของทุนกับแรงงานก็แตกต่างกันทั้งหมดล้วนเกิดจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันนั่นเอง

2.2.2 ทฤษฎีของKarl Marx

1) ความแปลกแยกของมนุษย์

(อ้างอิงจาก หนังสือ มนุษย์นิยม(Humanism), ประเด็นปัญหาของแนวคิดมนุษย์นิยมปัจจุบัน , ความแปลกแยกของมนุษย์ , อาจารย์ระพี แสงสาคร , 2560)

ในทฤษฎีของ Karl Marx ได้อธิบายเกี่ยวกับการที่มนุษย์ถูกลดคุณค่าของความเป็นคนลงเป็นการสร้างความแปลกแยกอย่างหนึ่งเมื่อมนุษย์ถูกแทนที่ด้วยเทคโนโลยี (อุตสาหกรรม) ศาสนาจึงกลายเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์ (ปัจเจก) มีตัวตนขึ้นและมนุษย์ (ปัจเจก) เป็นเพียงกลไกเล็กๆในการประกอบสร้างของสังคมและทฤษฎีของ Emile Durkheim ที่ว่าด้วยเรื่องการถูกควบคุมจากกลไกทางสังคม บรรทัดฐาน กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อให้มนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมเมื่อข้อบังคับเสื่อมลงหรือถูกลดอำนาจลงมนุษย์ก็จะรู้สึกแปลกแยกและเมื่อมนุษย์ถูกทอดทิ้งแต่ภาพแทนทางสังคมกลับยังทำให้มนุษย์ไม่สามารถปฏิเสธหรือโต้แย้งสิ่งเหล่านั้นได้ (กลายเป็นการประกอบสร้างของความจริงและค่านิยมในสังคม) จนเกิดเป็นบรรทัดฐานที่สร้างจากปัจเจกชนรวมกันและเกิดเป็นบรรทัดฐานทางสังคม

การที่มนุษย์ถูกลดคุณค่าของความเป็นคนลงเป็นการสร้างความแปลกแยกอย่างหนึ่งเมื่อมนุษย์ถูกแทนที่ด้วยเทคโนโลยี (อุตสาหกรรม) ศาสนาจึงกลายเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์ (ปัจเจก) มีตัวตนขึ้นและมนุษย์ (ปัจเจก) เป็นเพียงกลไกเล็กๆ ในการประกอบสร้างของสังคมและการเข้าสู่หนทางของศาสนากลายเป็นการพยายามที่จะกลับไปเป็นส่วนหนึ่งหรือเชื่อมต่อกับพระเจ้าอีกครั้งจนเกิดการเคารพเชื่อฟังหรือมีการอุทิศตัว (Devotion) อย่างเต็มที่ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเสมือนเป็นการนับถือพระเจ้าหรือคำสอนในทางศาสนาและ โครงสร้างของศาสนาที่เน้นการสร้างความเป็นอื่น (Otherness of Self) ที่ใช้กำหนดคุณค่าให้ศาสนิกเป็นผู้มีคุณค่าสูงกว่าบริสุทธิกว่า ถูกต้องกว่า สมบูรณ์กว่าผู้เป็นอื่นมันทำให้ผู้นับถือศาสนาโดยเฉพาะที่มีการนับถือศาสนาที่สูงมากเกิน ไปและมีแนวโน้มสูงว่าจะเป็นคนที่มีความคิดที่คับแคบหรือไม่เปิดกว้างทางความคิดซึ่งโครงสร้างนี้จะทำให้เกิดการสร้างปัจเจกชนเพื่อให้ปัจเจกชนมีตัวตนและเกิดการสร้างอุดมการณ์เพื่อปัจเจกชนขึ้นมากกลายเป็นความแปลกแยกของแรงงานที่มีต่อผลิตผลของแรงงานเมื่อสินค้าที่คนงานผลิตมีจำนวนมากขึ้นเท่าไรพลังงานในการผลิตของคนงานก็ต้องเพิ่มขึ้นแต่คนงานกลับยิ่งยากจนลงยิ่งสร้างสินค้ามากขึ้นเท่าไรคุณค่าของคนงานก็ยิ่งเป็นเหมือนสินค้าราคาถูกยิ่งขึ้นและสุดท้ายมนุษย์ก็ต้องเผชิญหน้ากับงานของตนเองในฐานะคนแปลกหน้าเมื่อมนุษย์ได้พบว่าตนเองถูกล้อมด้วยวัตถุต่างๆ ซึ่งเป็นผลผลิตที่เกิดมาจากกิจกรรมในการประกอบการของพวกเขาเองแต่ผลผลิตเหล่านี้ก็เติบโตขยายตัวจนพ้นไปจากการควบคุมของผู้ผลิตจนมันมีอำนาจมากขึ้นด้วยตัวของมันเองจนเกิดวงจรที่เรียกว่า ความปรารถนา (desire) ที่เป็นตัวบ่งบอกถึงความหมายของการมีอยู่ของความเป็นมนุษย์ความปรารถนาใน objet a คือความปรารถนาในสิ่งที่สูญหายเป็นความเพื่อฝันที่คนปรุงแต่งขึ้นภายในจิตใจเป็นเรื่องปรุงแต่งที่สามารถปั้นเป็นอะไรก็ได้ เพื่อใช้ในการบำบัดอารมณ์ความรู้สึกทำให้บุคคลเหล่านี้กลายเป็นบุคคลที่มีความแปลกแยกต่อสังคมในโลกของความเป็นจริงโดยจุดกำเนิดของการเกิดลัทธิบูชาสินค้านั้นเริ่มต้นมาจากการที่มีนักเดินเรือชาวโปรตุเกสที่ได้เดินทางไปยังแอฟริกา(ตะวันตก)เป็นครั้งแรกและได้เห็นถึงการสร้างเครื่องรางของขลังเป็นจำนวนมากในหมู่บ้านของชนพื้นเมืองในบริเวณนั้นทำให้พวกพ่อค้านักเดินเรือชาวโปรตุเกสเหล่านั้นนำเครื่องรางของขลังดังกล่าวเข้ามาขายในฝรั่งเศสที่เรียกว่า Fetiche จนทำให้ชาวยุโรปในครึ่งหลังศตวรรษที่ 15 จำนวนหนึ่งนิยมเครื่องรางของขลังแบบนี้เป็นจำนวนมากนักสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศสที่ชื่อ Auguste Comte (ค.ศ.1798-1857) เรียกศาสนาหรือลัทธิความเชื่อดั้งเดิมทั้งหมดนี้ว่า “*ลัทธิของขลัง*” โดยอธิบายว่าลัทธิความเชื่อดั้งเดิมเหล่านี้เป็นความเชื่อที่ทำให้เห็นว่าวัตถุที่สร้างขึ้นมีจิตใจเหมือนมนุษย์ หลังจากนั้นก็เริ่มมีการอธิบายเกี่ยวกับศาสนาหรือความเชื่อของชนเผ่าให้กว้างขวางออกไปโดยเรียกว่าเป็น ลัทธิวิญญาณนิยม (Animism) รวมไปถึงความคิดในเรื่อง Fetishism ที่ได้มีการใช้อย่างกว้างขวาง

ในทางมนุษยวิทยาในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ถึงต้นศตวรรษที่ 20 มาร์ซัได้หิบบคำว่า Fetishism มาใช้เพื่อเปรียบเทียบกับสิ่งที่เรียกว่าของขลังซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่ใช่เป็นเพียงวัตถุที่สร้างขึ้นแล้วมีจิตใจเหมือนมนุษย์เท่านั้นหากแต่ยังมีอำนาจวิเศษเหนือมนุษย์ขึ้นไปอีก ดังนั้นลัทธิบูชาสินค้าจึงเป็นแค่การปฏิบัติที่พยายามยกย่องความเป็นสินค้าให้มีพฤติกรรมเหมือนมนุษย์จนกระทั่งกลายเป็นสิ่งที่อยู่เหนือมนุษย์ขึ้นไปอีกขั้นและเมื่อความเชื่อถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือทางการตลาด สถาบันศาสนา กลายเป็นสิ่งประเมินคุณค่าของความมีอยู่ของมนุษย์ สังคม จริยธรรม ศิลธรรม รวมถึง วัฒนธรรม จนกลายเป็นเกมส์การแสวงหากำไรและผลประโยชน์ของนายทุน (สินค้านิยม บริโภคนิยม และทุนนิยม, 2551)

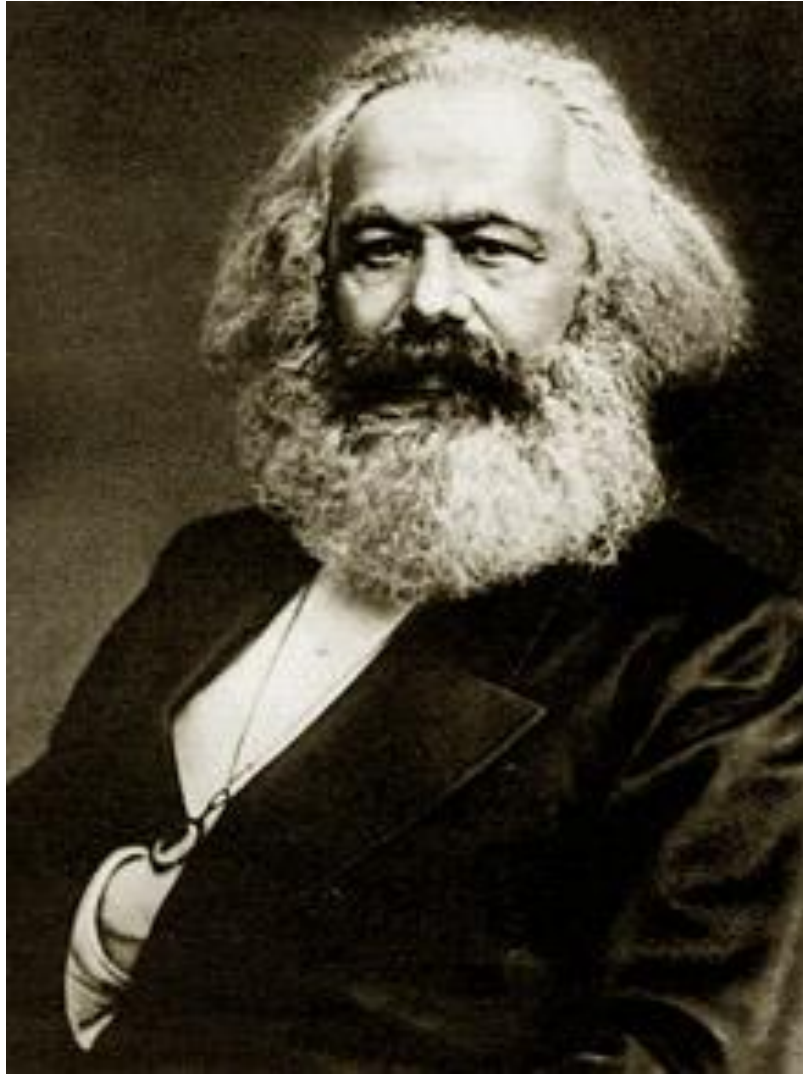
ดังนั้น เมื่อเข้าสู่ยุคที่สินค้าไม่ใช่แค่รูปวัตถุที่เห็นได้ด้วยตา แต่เป็นการผลิตที่ใช้กระบวนการเชิงอุตสาหกรรมเป็นการเปลี่ยนคุณค่าเชิงใช้สอย (Use Value) เป็นคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ (Exchange Value) จนเกิดเป็นกระบวนการแลกเปลี่ยน

โดยแนวคิดนี้ผู้คนจะคิดว่าสิ่งสำคัญที่พวกเขาสร้างขึ้นคือสินค้าความสำคัญทุกอย่างจะถูกถ่ายโอนไปที่วัตถุรอบกายแทนที่จะเป็นผู้คนด้วยกันเอง หลังจากนั้นผู้คนจะมองเห็นและเข้าใจด้วยตนเองผ่านความสัมพันธ์ระหว่างทรัพย์สินกับสินค้าที่ตนเองครอบครองไว้หรือที่เรียกว่าสำนักที่ผิดพลาดซึ่งเกี่ยวข้องกับความเข้าใจในเรื่องของอุดมการณ์ทั้งสิ้น

Karl Marx และ Friedrich Engels นักคิดนักเขียนชาวเยอรมันและนักทฤษฎีสังคมนิยมวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมงานและคู่คิดที่ใกล้ชิดของ Karl Marx ได้กล่าวถึงการควบคุมความคิดผ่านความเชื่อไว้ว่า

“ความเชื่อดังกล่าว ไม่ได้เป็นเพียงแค่สิ่งที่ผิดพลาดเท่านั้นแต่ยังเป็นสิ่งที่ทำหน้าที่สำคัญทางการเมืองอีกด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการควบคุมชนชั้นหนึ่งๆกระทำได้ผ่านการครอบครองเครื่องมือการผลิตที่ไม่ได้หมายความว่าเฉพาะกับการผลิตอาหารหรือสินค้าเท่านั้นแต่ยังขึ้นอยู่กับการผลิตทางความคิดหรือความเชื่อด้วยเช่นกัน” (สินค้านิยม บริโภคนิยม และทุนนิยม , 2551)

จากความคิดนี้จึงอาจจะเรียกได้ว่าเป็นเหตุผลหนึ่งที่ใช้ในการอธิบายว่าทำไมสมาชิกของชนชั้นที่ถูกกดขี่จึงยังมีความเชื่อที่ขัดแย้งกับผลประโยชน์ของตนเองอยู่

ภาพที่ 2.13 Karl Marx

แหล่งที่มา : <http://oknation.nationtv.tv/blog/winsk128/2008/01/30/entry-3>

ดังนั้น ถึงแม้ว่าความเชื่อบางอย่างจะผิดพลาดแต่มันก็ยังเผยให้เห็นถึงความจริงบางอย่างที่ถูกซ่อนไว้กับความสัมพันธ์ทางการเมืองยกตัวอย่าง เช่น ความเชื่อที่ว่าสิ่งของที่คนผลิตขึ้นมา นั้นมีผลผลิตมากกว่าจำนวนของคนที่ผลิตมันขึ้นมาซึ่งนั่นก็แสดงให้เห็นว่าผู้คนภายใต้ระบบทุนนิยมมักจะถูกทำให้แปลกแยกจากแรงงานของตนเองเสมอและในการพิจารณาความสัมพันธ์เชิงสังคมของการผลิตนั้น มาร์ชไม่ได้มองแค่ความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกของแต่ละคนเท่านั้นแต่ยังรวมไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนหรือกลุ่มชนชั้นอีกด้วย มาร์ชไม่ได้นิยาม “ชนชั้น” ขึ้นมาโดยอาศัยใช้เพียงแค่การบรรยายแบบอัตวิสัย (subjective) เท่านั้นแต่ว่าเขาพยายามที่จะนิยามชนชั้นด้วยเงื่อนไขที่เป็นแบบวัตถุวิสัย (objective) ด้วยเช่น การเข้าถึงทรัพยากรในการผลิต

2) ความแปลกแยกภายใต้สถานะของชนชั้น

(อ้างอิงจาก เว็บไซต์ Alienation , การสร้างสภาวะแปลกแยกโดยระบบทุนนิยม (ตอนที่ 2) , พจนานวลัย , 2556)

Karl Marx ได้อธิบายว่า

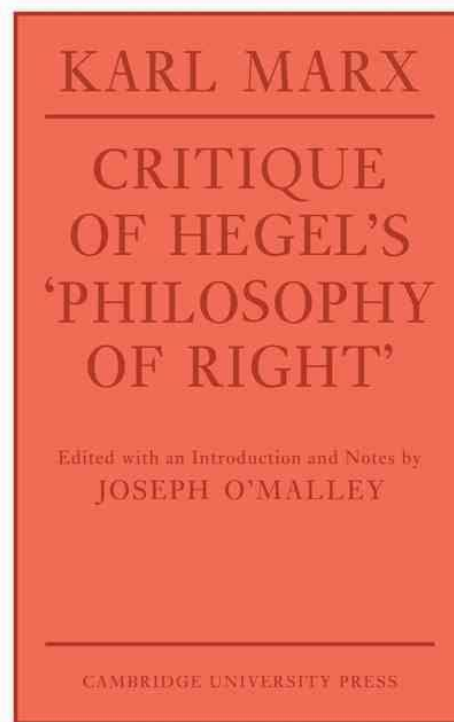
“สภาวะแปลกแยกของกำลังแรงงานที่ทำให้เกิดการคลั่งไคล้โภคภณณ์นั้นเป็นลักษณะเฉพาะตัวของระบบทุนนิยมหาใช่การเกิดขึ้นของตลาดเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เนื่องจากก่อนหน้าจะมีระบบทุนนิยมในยุโรปก็มีตลาดที่ผู้ค้าและผู้ผลิตได้ซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าอยู่แล้วในทัศนะของมาร์ช รูปแบบการผลิตแบบทุนนิยมพัฒนาขึ้นในยุโรปเมื่อแรงงานถูกเปลี่ยนให้เป็น โภคภณณ์”

มาร์ชเชื่อว่าการอธิบายระบบทุนนิยมในลักษณะนี้เป็นการอธิบายแบบวัตถุนิยมซึ่งแตกต่างจากคำกล่าวอ้างอื่นๆเกี่ยวกับระบบทุนนิยมซึ่งมักจะขึ้นกับอุดมการณ์บางอย่าง มาร์ชแยกแยะความแตกต่างระหว่างนายทุนกับผู้ค้าขาย พ่อค้าแม่ค้าซื้อสินค้าจากที่หนึ่งมาเพื่อขายในที่หนึ่งหรือก็คือพวกเขาซื้อของจากตลาดหนึ่งเพื่อไปขายยังอีกตลาดหนึ่งเนื่องจากกฎเศรษฐกิจที่ประกอบด้วยอุปสงค์และอุปทานอาจทำให้ราคาโภคภณณ์ระหว่างสองตลาดมีความแตกต่างกันจนทำให้ผู้ค้าขายได้ใช้ประโยชน์จากความแตกต่างนี้เพื่อหวังกำไร ในความคิดของมาร์ชนั้นนายทุนกลับใช้ความแตกต่างระหว่างตลาดแรงงานกับตลาดของ โภคภณณ์ที่ผลิตขึ้นและเขาสังเกตเห็นว่าในทุกๆอุตสาหกรรมที่ประสบผลสำเร็จค่าจ้างแรงงานจะมีราคาต่ำกว่าราคาของสินค้าที่ผลิตได้ โดยมาร์ชเรียกความแตกต่างนี้ว่า “มูลค่าส่วนเกิน” และอธิบายว่ากำไรของนายทุนนั้นเกิดจากมูลค่าส่วนเกินเนื่องจากเขาเชื่อว่ามูลค่าส่วนเกินที่ได้จากการขูดรีดแรงงานคือที่มาของกำไร

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า คาร์ล มาร์ช ได้สรุปเกี่ยวกับการลงทุนดังกล่าวไว้ว่าจะทำให้อัตราได้กำไรลดลงแม้ว่าเศรษฐกิจจะเติบโตขึ้นก็ตามการที่อัตราได้กำไรลดลงต่ำกว่าจุดๆหนึ่งจะก่อให้เกิดภาวะถดถอยหรือภาวะตกต่ำที่จะทำให้บางส่วนของระบบเศรษฐกิจจะพังลงเขาเข้าใจว่าในช่วงวิกฤตดังกล่าวค่าจ้างแรงงานก็จะเกิดการตกต่ำลงเช่นเดียวกันและในที่สุดก็จะทำให้การลงทุนในเทคโนโลยีใหม่เป็นไปได้และทำให้เกิดการเติบโตขึ้นของส่วนใหม่ๆของระบบเศรษฐกิจทำให้ชนชั้นนายทุนกลายเป็นกลุ่มที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดในประวัติศาสตร์เนื่องจากเป็นกลุ่มที่คอยปฏิบัติเครื่องมือในการผลิตอยู่ตลอดเวลาแต่มาร์ชก็ยังเชื่อว่าการเกิดวิกฤตเป็นระลอกๆเขาชี้ให้เห็นว่านายทุนจะลงทุนในเทคโนโลยีใหม่ในปริมาณที่มากขึ้น ในขณะที่จะลดต้นทุนของแรงงานลงเรื่อยๆด้วยเช่นกัน

จากหนังสือที่ชื่อ “Contribution to the Critique of Hegel’s “Philosophy of Right:” ของ คาร์ล มาร์ช ได้อธิบายเกี่ยวกับลัทธิบูชาวัตถุเหล่านี้ไว้ว่า

“ความทุกข์ทางศาสนานั้นเป็นการแสดงออกของความทุกข์ที่แท้จริงและการประท้วงไม่ยอมแพ้ต่อความทุกข์ที่แท้จริง ศาสนาคือเสียงกรีดร้องของสิ่งมีชีวิตที่ถูกกดขี่หัวใจของโลกที่ไร้หัวใจและวิญญาณของสภาพไร้วิญญาณ มันคือฝันของมวลชน”

ภาพที่ 2.14 หนังสือ Contribution to the Critique of Hegel’s “Philosophy of Right
แหล่งที่มา

[:https://books.google.co.th/books/about/Critique_of_Hegel_s_Philosophy_Of_Right.html?id=uxg4AAAAIAAJ&source=kp_cover&redir_esc=y](https://books.google.co.th/books/about/Critique_of_Hegel_s_Philosophy_Of_Right.html?id=uxg4AAAAIAAJ&source=kp_cover&redir_esc=y)

โดยการบูชาสินค้านั้นเกิดขึ้นมาจากการผลิตแบบทุนนิยมและมีรูปแบบความสัมพันธ์ที่เป็นทางการระหว่างวัตถุกับการผลิตแบบทุนนิยมทำให้สินค้าเกิดความเร่งรีบจนกลายเป็นของขลังขึ้น 6 ประการ ได้แก่

ประการที่หนึ่ง คือการผลิตสินค้าในระบบทุนนิยมเป็นการผลิตเพื่อสนองความต้องการของคนทั่วไปหรือผู้อื่น ที่ไม่ใช่ของตัวเอง

ดังนั้น คำขวัญของผู้ใหญ่วิบูลย์ที่ว่า "ปลูกทุกอย่างที่กิน และกินทุกอย่างที่ปลูก" จึงเป็นการผลิตที่ไม่สร้างลัทธิบูชาสินค้าและยอมไม่ใช้การผลิตสินค้าแบบทุนนิยมซึ่งระบบการผลิตแบบทุนนิยมไม่ต้อนรับการผลิตดังกล่าวแต่เป็นการสร้างรูปแบบการผลิตสินค้าเพื่อขายให้ผู้อื่นบริโภค

ประการที่สอง คือการผลิตสินค้าที่ต้องการให้ผู้อื่นบริโภคนั้นไม่ได้กระทำไปเพื่อสนองความต้องการของสังคมแต่เพื่อแสวงหากำไร ดังนั้นผู้ผลิตแต่ละรายจึงต้องดำเนินการผลิตเป็นแบบตัวใครตัวมัน ไม่ขึ้นกับผู้อื่นและมุ่งหวังที่จะผลิตสินค้าเพื่อขายให้ได้กำไรจนทำให้เกิดการผลิตที่มีลักษณะเป็นแบบอนาธิปไตยโดยที่ไม่รู้แน่ชัดว่าผลิตแล้วจะขายได้กำไรหรือไม่

ดังนั้น การผลิตในระบบทุนนิยมจึงมีความเสี่ยงในตัวของมันเองไม่ว่าจะใช้เทคโนโลยีสูงมีการตลาดยอดเยี่ยมเพียงใดก็ตามแต่เป็นเพียงอาการที่ความรู้ไม่มีวันพอและการที่ไม่สามารถควบคุมธรรมชาติและสังคมได้และทำที่สุดความต้องการของขลังจึงเกิดขึ้น

ประการที่สาม คือการผลิตสินค้าไม่ใช่เพื่อใช้หากแต่เพื่อขายหรือแลกเปลี่ยนหรือเพื่อความสะดวกในการแลกเปลี่ยน ดังนั้นการผลิตจึงจำเป็นต้องแปลงงานจากรูปธรรมให้กลายเป็นงานในเชิงนามธรรม เช่น การวาดภาพของศิลปินเป็นการทำงานรูปธรรมอย่างหนึ่ง การประมงทำ การผลิตเบหมีซอง การปลูกกล้วย ก็เป็นรูปธรรมที่ต่างกันไป ยากที่จะแลกเปลี่ยนต้องทำให้เป็นแรงงานนามธรรมหรือแรงงานทั่วไปเสียก่อนโดยกำหนดจากเวลาทำงานที่จำเป็นทางสังคมในช่วงเวลานั้นซึ่งนิยมใช้ทองหรือเงินเป็นตัวกลางทองหรือเงินนี้ถือเป็นสินค้าในรูปแบบสูงสุดการแลกเปลี่ยนสินค้าจึงได้เกิดอย่างรวดเร็ว กระทั่งเข้าครอบงำการทำงานที่เป็นรูปธรรมนั้นว่ามีค่ามากน้อยเพียงใด

ประการที่สี่ คือในระบบทุนนิยมนั้นแรงงานถูกทำให้กลายเป็นสินค้าชนิดหนึ่งนายทุนซื้อแรงงานจากคนงาน เช่น 8 ชั่วโมงต่อ 1 วัน และใช้แรงงานนั้นทำการผลิตควบคู่กับเครื่องจักรตั้งแต่เครื่องกลึงไปจนถึงคอมพิวเตอร์เพื่อสร้างมูลค่าส่วนเกินหรือกำไรขึ้นจนกลายเป็นการแลกเปลี่ยนในกระบวนการผลิตสินค้าแทนที่จะเป็นการแลกเปลี่ยนทางสังคมกลับกลายเป็นการแลกเปลี่ยนทางวัตถุหรือก็คือการขายแรงงานเพื่อแลกกับเงินนั่นเอง

ประการที่ห้า คือเมื่อผลผลิตหรือสินค้าที่เกิดจากการผลิตตกไปเป็นของนายทุนผู้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตและผู้ซื้อแรงงานของคนงานแต่สินค้าที่เกิดขึ้นได้นี้ยังไม่สามารถทำให้กำไรเป็นจริงทางวัตถุจึงต้องนำสินค้าไปแลกเปลี่ยนในตลาดซึ่งเป็นเทคนิคใหม่แต่ในปัจจุบันการผลิตนี้กลายเป็นอุตสาหกรรมการตลาดมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่มีขนาดใหญ่โต

ประการที่หก คือการแลกเปลี่ยนเป็นสิ่งที่ทำให้รู้ว่างานของตนเป็นที่ต้องการของสังคมหรือไม่และทำให้กระบวนการในการผลิตสินค้านั้นปรากฏเป็นจริงจนทำให้เกิดการยอมรับว่าเป็นธรรมชาติที่จะต้องเป็นไปอย่างนี้ว่าสินค้าแลกเปลี่ยนเงินหรือเงินแลกเปลี่ยนสินค้าได้

ดังนั้น จากความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนดังกล่าวที่กล่าวถึงไปข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ในการผลิตทุกขั้นตอนล้วนแต่ยึดถือสินค้าเป็นใจกลางหรือมีความสำคัญสูงสุด สินค้ากลายเป็นสิ่งที่

ถูกทำให้เหมือนมีชีวิตด้วยตัวของมันเองกลายเป็นของขลังที่ขับเคลื่อนผ่านสังคมทุนนิยมความเป็นคนหายไปเหลือแต่คนที่ถูกแบ่งเป็นอะตอมตามการแบ่งงานกันทำ เช่น เป็นผู้จัดการ ลูกจ้าง ศิลปิน เป็นต้น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมถูกเปลี่ยนเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งของซึ่งก็คือสินค้า สิ่งที่ถูกเรียกว่าเป็นของขลังแห่งสังคมทุนนิยมแทนความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์และเมื่อมีทุนนิยมจะต้องมีการบริโภคเกิดขึ้นควบคู่กันเสมอสังคมทุนนิยมถึงจะอยู่ได้ ดังนั้นการพึ่งพาการบริโภคจึงเป็นสิ่งสำคัญ

การบริโภคที่เกิดขึ้นอย่างบ้าคลั่งเพื่อสนองความพึงพอใจของผู้บริโภค โดยไม่ได้สนใจในเรื่องมูลค่าใช้สอยของสินค้านั้นๆอาจจะเรียกได้ว่าเป็นปรากฏการณ์บริโภคนิยม ยกตัวอย่างง่ายๆ เช่น การบริโภคตามแฟชั่น การซื้อสินค้าเงินผ่อน หนี้บัตรเครดิตที่เพิ่มสูงขึ้น เป็นต้น

ซึ่งในโลกทุนนิยมชีวิตของคนทำงานโดยเฉพาะชนชั้นกลางและชนชั้นแรงงานจะมีลักษณะที่เรียกว่า เป็นภาวะแปลกแยก (alienation) จากความเป็นมนุษย์มากขึ้น (พจนาน วลัย , 2556)

กล่าวคือ จะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการประจำอย่างซ้ำๆซากซากความเป็นอิสระในการใช้ชีวิตอย่างเช่นเสรีชนเพื่อที่จะหาเงินมาใช้ในการยังชีพทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างคนถูกแทนที่ด้วยเงินตราและสินค้าซึ่งในมุมมองเศรษฐศาสตร์แบบมาร์ชได้เรียกลักษณะเช่นนี้ว่าลัทธิบูชาสินค้าเงินตรากลายเป็นสิ่งที่มีความหมายในเชิงมูลค่าและในสถานการณ์ท่ามกลางความแปลกแยกนี้ซึ่งสิ่งที่จะเข้ามาเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของคนทำงานเหล่านี้คือการบริโภค

ดังนั้น จึงไม่น่าแปลกใจหากผู้คนเหล่านั้นจะใช้เงินตราที่หามาได้ไปกับการบริโภคเสียส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นการบริโภคเพื่อยังชีพการบริโภคตามกระแสสังคมหรือแม้กระทั่งหากความสุขสนุกสนานจากการบริโภค (พจนาน วลัย , 2556)

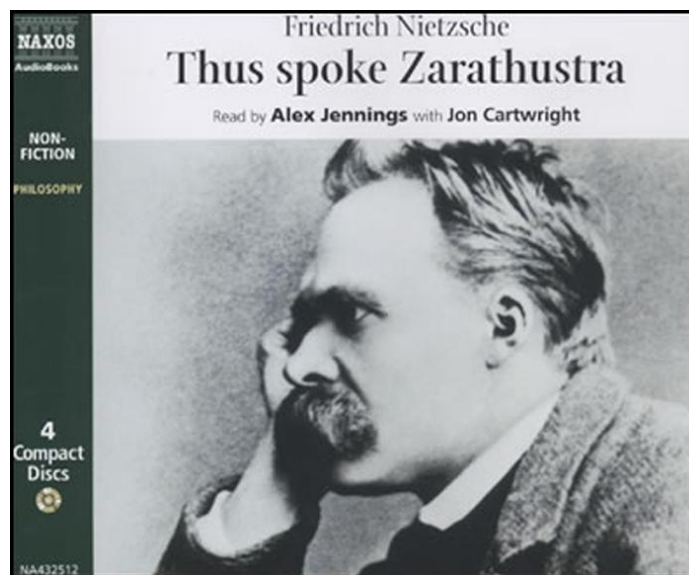
ในปัจจุบันนี้ สินค้าและบริโภคนิยมได้เข้ามาครอบงำจิตใจของคนไทยส่วนใหญ่ไปแล้วจนอาจกลายเป็นอันตรายต่อระบบเศรษฐกิจหากมีการบริโภคเกินกว่ารายได้ที่ได้รับซึ่งไม่เพียงแต่จะไม่สามารถลดทอนความแปลกแยกจากความเป็นมนุษย์ได้แล้วยังกลับกลายเป็นผลร้ายด้วยการสร้างสิ่งๆที่เรียกว่า อัดดา ขึ้นมาอีกและยังทำให้เกิดความแปลกแยกมากขึ้นและการที่ประเทศไทยได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบทุนนิยมโลกและไม่สามารถออกจากระบบนี้ได้การสร้างค่านิยมเกี่ยวกับการบริโภคที่ถูกต้องอาจเป็นทางเลือกหนึ่งที่สามารถลดผลกระทบจากความผันผวนจากระบบทุนนิยมโลกที่มีแนวโน้มอ่อนตัวลงและอาจช่วยลดความเสียหายที่มีต่อระบบเศรษฐกิจโลกได้

2.3 สถานะทางอำนาจของมนุษย์กับความตายของพระเจ้า

2.3.1 ทฤษฎีของ . Friedrich Nietzsche

(อ้างอิงจาก เว็บไซต์ บ้านจอมยุทธ , ปรัชญา อภิปรัชญา ญาณวิทยา จิตวิทยา ตรรกศาสตร์ – นักปรัชญา , 2543)

เป็นการตั้งคำถามกับความมีอยู่ของพระเจ้าตั้งคำถามกับสถาบันทางศาสนาความเป็นจริงไม่ใช่กฎแต่ความเป็นจริงถูกสร้างสรรค์โดยมนุษย์ในแต่ละยุค เขาประกาศ “พระเจ้าตายแล้ว” และสถาบันทางศาสนาถูกนับถือเพียงสัญลักษณ์ ไม่มีจุดประสงค์ของพระเจ้า (Thus spoke Zarathustra , Friedrich Nietzsche)

ภาพที่ 2.15 และ ภาพที่ 2.16 Friedrich Nietzsche

แหล่งที่มา : https://www.baanjommyut.com/library_2/philosopher/11.html

จากหนังสือเรื่อง Thus spoke Zarathustra พจนานุกรมของนิทเซ่ เขาปฏิเสธความเชื่อทางศาสนาและเป็นนักต่อต้านทุกสิ่ง นิทเซ่วิพากษ์ตั้งแต่โซคราติสไปจนถึงพระเจ้า ในผลงานเรื่อง "Thus spoke Zarathustra" นิทเซ่บอกว่า "พระเจ้าตายแล้ว"

เขาหมายความว่าศาสนาคริสต์ในโลกตะวันตก ไม่มีความหมายมาตั้งแต่ต้นคริสตศตวรรษที่ 18 แล้ว นิทเซ่มองว่าสังคมยุคใหม่ถูกขับเคลื่อนโดยวิทยาศาสตร์และอุตสาหกรรมแม้แต่ศีลธรรมก็เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมาจากความอ่อนแอของตัวเองเพื่อใช้เป็นกฎเกณฑ์บังคับผู้อื่น ระเบียบกฎเกณฑ์ ประเพณีต่างๆก็เช่นเดียวกันเพราะธรรมชาติของมนุษย์ต้องการอำนาจในโลกนี้ไม่มี "สิ่งจริงแท้ (Truth) ใด ๆ ทั้งสิ้นมีแต่การตีความเมื่อไรพระเจ้า ไรศีลธรรม ไรกฎเกณฑ์ ไรสาระไม่มีความจริงแท้ใดๆมนุษย์จึงต้องพึ่งตนเองหรือเป็น "อภิมนุษย์" (Overman) ชีวิตมนุษย์ล้วนแต่ไรสาระและน่าเศร้า นิทเซ่บอกว่าทางออกคือการพยายามสร้างชีวิตให้เป็นผลงานศิลปะซึ่งจะเป็นผลงานที่ไม่มีวันตาย

ในหนังสือเรื่องพจนานุกรมของนิทเซ่ได้กล่าวถึงสิ่งที่ควรถูกสาปแช่งมากที่สุดในโลกนี้ไว้สามประการคือ

“ความสุขทางเนื้อหนังมังสา ความกระหายอำนาจ และความเห็นแก่ตัว”

ทั้งสามอย่างนี้คือสิ่งที่ถูกสาปแช่งมากที่สุดมีกิตติศัพท์เลวร้ายที่สุดและมีการ โทกเกี่ยวกับมันมากที่สุด นิทเซ่ได้อธิบายไว้ว่า

“ความสุขทางเนื้อหนังคือเนื้อและก้างที่คำคอผู้รังเกียจร่างกายจริงจังกังทั้งหลายและถูกสาปแช่ง ประณามว่าเป็นเรื่องทางโลกมันเป็นไฟคุกรุ่นที่เผาไหม้”

นอกจากนั้นยังเป็นความ ไร้เดียงสาและอิสระเสรีสำหรับหัวใจเสรีคือความรื่นรมย์ในวนแห่งโลก เหมือนยาพิษหวานสำหรับผู้ที่ยิวแห่งร่วงโรยแล้วแต่สำหรับผู้มีความต้องการแบบสิงโตมันคือยาบำรุงหัวใจชั้นดีโดยแนวความคิดของนิทเซ่ที่เขียนไว้ในหนังสือเล่มนี้ได้กล่าวว่า

“ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีขึ้นในเอกภพ เป็นการแสดงออกของพลังดิ้นรนอันเป็นธาตุแท้ของความ เป็นจริง”

ซึ่งนิทเซ่เรียกความคิดนี้ว่าเป็นเจตจำนงที่จะมีอำนาจ (The Will – to – Power) พลังนี้เมื่อแสดงออกเป็นหน่วยๆแล้วสำแดงฤทธิ์เดชเพื่อแสดงให้เห็นว่ามนุษย์ต่างก็ดิ้นรนเพื่อเป็นใหญ่เหนือกันและกันเสมอแต่ที่ว่าหน่วยต่างๆกลับมีความเข้มข้นไม่เท่ากัน ส่วนใดเข้มข้นมากกว่าก็จะเอาเปรียบหน่วยที่เข้มข้นน้อยกว่า เช่น พืชที่เอาเปรียบแร่ธาตุ สัตว์เอาเปรียบแร่ธาตุและพืช มนุษย์เอาเปรียบแร่ธาตุ พืช และสัตว์

กล่าวคือในหมู่มนุษย์ด้วยกันเองต่างก็มีพลังดิ้นรนเข้มข้นไม่เท่ากัน คนที่มีพลังเข้มข้นมากกว่าจะฉลาดกว่าหรือเข้มแข็งมากกว่า และจะเอาเปรียบคนที่โง่กว่าหรืออ่อนแอกว่า

การเอาเปรียบเหล่านี้แหละที่ศาสดาทั้งหลายเรียกว่ากิเลส บางคนกิเลสหนาแต่ก็รู้จักแสดงเป็นคนกิเลสบางเพื่อได้รับการยกย่องสรรเสริญและได้เปรียบคนอื่นนั้นเป็นความฉลาดของเขาบุคคลใดบรรลุญาณพิเศษก็จะเห็นข้อเท็จจริงเหล่านี้แจ่มแจ้งชัดเจน

1) ทรรศนะทางปรัชญาของนิทเช่

ว่าด้วยทรรศนะทางปรัชญาของนิทเช่ที่มีต่อความคิดในเรื่องอำนาจอันสูงสุดทั้ง 6 ประการ และได้แบ่งมนุษย์ออกเป็น 3 ระดับ คือ

(อ้างอิงจาก เว็บไซต์ บ้านจอมยุทธ , ปรัชญา อภิปรัชญา ญาณวิทยา จิตวิทยา ตรรกศาสตร์ – นักปรัชญา , 2543)

1.1) ทรรศนะทางปรัชญาของนิทเช่ที่มีต่อความคิดในเรื่องอำนาจอันสูงสุด มีทั้งหมด 6 ประการ ได้แก่

1.1.1 ทรรศนะประการที่หนึ่ง นิทเช่มองว่าความจริงของอำนาจที่แท้จริงคือ เจตจำนง และเป็นเจตจำนงที่ไม่ใช่แค่ความคิดที่จะมีชีวิตอยู่เฉยๆเท่านั้นแต่เป็นเจตจำนงที่ใฝ่หาอำนาจและความรักอำนาจเป็นเหมือนปีศาจที่คอยหลอกหลอนมนุษยชาติ

1.1.2 ทรรศนะประการที่สอง นิทเช่มองว่าโลกเป็นทุกข์และมองโลกไม่เหมือนคำสอนของพระพุทธเจ้า ที่สอนให้มนุษย์เชื่อฟังคำสอนของพระเจ้าเพื่อดับทุกข์ แต่ในทรรศนะของนิทเช่กลับสอนให้คนเราใช้ชีวิตอย่างเต็มที่ไปด้วยการต่อสู้และฝ่าฟันอันตราย มักใหญ่ใฝ่สูง

1.1.3 ทรรศนะประการที่สาม นิทเช่เชื่อว่าสิ่งที่มนุษย์ปรารถนานั้นไม่ใช่เกียรติยศชื่อเสียง ฐานะทางสังคม แต่เป็นความอยู่รอดเพียงอย่างเดียวคือความต้องการในการมีอำนาจที่มากขึ้น

1.1.4 ทรรศนะประการที่สี่ นิทเช่มองว่าความสุขในความหมายที่ว่า เป็นความสุขอันสมบูรณ์ที่ทุกคนปรารถนาไม่ได้มีความสำคัญในขณะที่ได้รับความเพลิดเพลินจากความสุขในขณะหนึ่งแต่เป็นความสุขที่ปราศจากความทุกข์ เป็นความสุขที่มีอำนาจในการครอบครองอำนาจเหล่านั้นให้อยู่กับตนเองนานๆและใช้อำนาจเหล่านั้นไปในทางที่สร้างสรรค์

1.1.5 ทรรศนะประการที่ห้า นิทเช่เชื่อว่าบุคคลผู้ที่มีอำนาจสูงสุด เช่น พระพุทธเจ้า พระเยซู พระโมฮัมมัดหรือแม้แต่ โกอเต นักปราชญ์ชาวเยอรมันพวกเขานับว่าเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับอนุชนที่จะได้ศึกษาความคิดและวิถีชีวิตอันสูงสุดของบุคคลเหล่านั้นและบุคคลเหล่านั้นไม่ได้มีแค่เฉพาะอยู่ในประเทศใดประเทศหนึ่ง แต่จะมีอยู่ในทุกประเทศและทุกวัฒนธรรมซึ่งนิทเช่เรียกบุคคลผู้บรรลุสภาวะเช่นนี้ว่า อภิมนุษย์ (Superman)

1.1.6 วรรณคดีที่ทัก นิทเซ่ตั้งคำถามกับความเป็นอภิมนุษย์ว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร นิทเซ่เชื่อว่าการเกิดขึ้นของอภิมนุษย์เกิดจากหลักการทางวิทยาศาสตร์โดยมีสมมติฐานว่าเอกภพยังคงดำรงอยู่ตลอดเวลาและไม่มีที่สิ้นสุด ฉะนั้นเมื่อมีโครงร่างเดิมเกิดขึ้นเช่นนี้ อภิมนุษย์ก็เกิดขึ้นได้โดยลักษณะเดียวกันตามความเหมาะสมของเหตุการณ์และสถานการณ์ต่างๆ

1.2) ระดับมนุษย์ 3 ระดับ ได้แก่

1.2.1 ระดับที่หนึ่ง คือ ระดับทาส นิทเซ่เชื่อว่ามนุษย์ในระดับนี้จะไม่เป็นตัวของตัวเองเพราะกลัวความรับผิดชอบไม่กล้าแม้แต่จะมีความคิดเป็นของตัวเอง มนุษย์ในระดับนี้จึงนิยมเดินตามอุดมการณ์ที่คนส่วนมากยอมรับและไม่กล้าที่จะทำอะไรผิดแปลกไปจากผู้อื่นเพราะไม่รู้ว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นคนประเภทนี้ส่วนมากจะคิดว่าการถือตามศีลธรรมแบบทาส (slave morality) เช่นนี้เป็นวิธีที่ได้เปรียบที่สุดแล้วเพราะปลอดภัย ไม่ต้องเสี่ยง ไม่ต้องคิดและไม่ต้องรับผิดชอบเพียงแค่น้อมใจให้เกียรติคนบางคนที่อำนาจเหนือตนก็พอแล้ว

มนุษย์ในระดับนี้จึงเป็นระดับที่เรียกว่าคิดสั้นหรือก็คือเป็นประเภทที่คิดว่ากระทำเช่นนี้เป็นความฉลาดแต่นั่นกลับไม่ใช่อุดมการณ์ของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

1.2.2 ระดับที่สอง คือ ระดับนาย นิทเซ่เชื่อว่ามนุษย์ระดับนี้กล้าเสียและกล้าเสี่ยงเพื่อความเป็นใหญ่เหนือคนอื่นเป็นมนุษย์ในระดับที่จะทำอะไรตามใจของตนเองโดยถือคิดว่าตายเสียดีกว่ายอมจำนน เมื่อมนุษย์ระดับนายกล้าเสี่ยงเช่นนี้ มนุษย์ระดับทาสก็จะเกรงกลัวและยึดถือเป็นที่พึ่งและยอมให้เป็นนาย มนุษย์ในระดับนี้จึงถือศีลธรรมแบบนาย (master morality) ทราบเท่าที่ไม่มีคู่แข่งและเมื่อมีคู่แข่งก็ต้องต่อสู้กันจนตายไปข้างหนึ่งแต่ถ้าหากพบผู้ที่มีพลังเข้มข้นแสดงความเป็นนายเหนือตนมาก ๆ และเห็นว่าไม่มีหนทางสู้ได้แน่ๆ มนุษย์ในระดับนี้ก็จะยอมจำนนและถือศีลธรรมแบบทาสแทน

การกระทำของมนุษย์ในระดับนี้จะเป็นการกระทำที่จะทำทุกสิ่งเพื่อจะได้มีโอกาสใช้ศีลธรรมแบบนายกับผู้ที่ยอ่อนแอว่าจนบางครั้งอาจจะต้องยอมจำนนต่อคู่แข่งที่มีพลังใกล้เคียงกับตนชั่วคราว เพื่อหาโอกาสล้มล้างคู่แข่งเมื่อมีโอกาส

ดังนั้น มนุษย์ในระดับนายจึงมีพลังเข้มข้นกว่ามนุษย์ระดับทาสที่จะสามารถเอาเปรียบทุกคนและทุกสิ่งที่ยอ่อนแอว่าตนในทุกวิถีทาง มนุษย์ในระดับนี้จะทำความเจริญให้แก่มนุษยชาติแต่ในทางกลับกันก็สร้างความคิดรื้อนให้กับผู้อื่นได้เช่นกัน ทั้งมนุษย์ระดับทาสและระดับนายต่างก็มีกิเลสเป็นเครื่องนำทางพวกเขาต่างก็เป็นมนุษย์ที่ไม่สมบูรณ์ด้วยกันทั้งสิ้น

1.2.3ระดับที่สาม คือ ระดับอภิมนุษย์ (superman หรือ overman ตรงข้ามกับ subman หรือ last man - wbm) มนุษย์ในระดับนี้ได้แก่ นักปราชญ์ผู้เห็นแจ้งในสังขารม รู้ว่าเบื้องหลังของสิ่งที่ปรากฏทั้งหลายคือเจตจำนงที่มีอำนาจรู้วามนุษย์ทั้งหลายต่างดิ้นรนเอาเปรียบซึ่งกันและกันสุดท้ายมนุษย์ทั้งหลายจึงตกเป็นเหยื่อของการเอาเปรียบซึ่งกันและกันอย่างไม่รู้จักจบสิ้น

กล่าวคือเป็นระดับที่เปรียบดั่ง ศาสดาที่ยิ่งใหญ่ทั้งหลายในอดีตที่ได้เห็นสังขารมต่างมาแล้ว แต่ไม่สามารถพูดออกไปตรงๆ ได้อาจเป็นเพราะยังไม่พบคำศัพท์ที่เหมาะสมหรืออาจจะกลัวผู้ฟังไม่เข้าใจจนทำให้หนีทเชคคิดว่าตนเองเห็นแจ้งในสังขารมเช่นเดียวกันและทดลองเสียงพูดตรงๆดูดังนั้น เมื่อมนุษย์เกิดมาก็จะอยู่ในสถานะระดับทาสหรือระดับนายได้อย่างใดอย่างหนึ่งแล้วแต่ว่าได้ส่วนแบ่งจากพลังธรรมชาติมาเข้มข้นเพียงไรไม่ว่าจะเกิดมาในระดับใดก็ย่อมไม่อยู่ในระดับที่สมบูรณ์หากไม่ปรับปรุงตัวเองก็จะมีทุกข์และก่อความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่นเพราะต่างก็เห็นแก่ตัวพยายามดิ้นรนเอาเปรียบซึ่งกันและกันและทางพ้นทุกข์มีอยู่เพียงอย่างเดียวคือแต่ละคนจะต้องมุ่งปรับปรุงตัวเองให้เป็นอภิมนุษย์ซึ่งวิธีปรับปรุงก็คือการศึกษาปรัชญาให้รู้สังขารมอันแท้จริงและฝึกฝนตนให้มีความใจอุเบกขาและสงบหากในโลกนี้ทุกคนเป็นอภิมนุษย์กันทั้งหมดมนุษย์ก็จะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขไม่เอาเปรียบกัน(ปรัชญา อภิปรัชญา ญาณวิทยา จิตวิทยา ตรรกศาสตร์ – นักปรัชญา , 2543)

2.4 วัตถุประสงค์ขำมายาคติผ่านอุดมการณ์ของความเป็นชาติ

2.4.1 ความสัมพันธ์ของวัตถุประสงค์กับสังคมนมนุษย์

(อ้างอิงจาก พัฒนาการลัทธิบริโภคนิยมในสังคมไทย , ลัทธิบริโภคนิยมสังคมไทย , อาจารย์ธีรยุทธ บุญมี , 1996)

หากจะกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์กับสังคมนมนุษย์นั้นก็คงจะมีมานานตั้งแต่ในอดีตเนื่องจาก วัตถุประสงค์คือสิ่งที่แลกเปลี่ยนระหว่างกันเป็นสิ่งที่ควบคุมโดยชนชั้นนำหรือพระมหากษัตริย์ต่อมาวัตถุประสงค์เหล่านี้เข้าสู่ตลาดสังคมมีความเท่าเทียมของสินค้ามากขึ้นแต่ก็ทำให้เกิดสังคมนชั้น(ชนชั้นที่ถูกกำหนดโดยชาติตระกูล กับ ชนชั้นที่กำหนดโดยสถานะทางเศรษฐกิจ)และเมื่อเข้าสู่ยุคสังคมนิยมในปัจจุบันเป็นการบริโภคนิยมทำให้วัตถุประสงค์เป็นเพียงสินค้าที่ใช้ตอบสนองความต้องการของตนเองตามค่านิยมของสังคมที่มีการผลิตผ่านกระบวนการทางอุตสาหกรรมเท่านั้น

แต่สำหรับประชาชนในชนบทวัตถุประสงค์เหล่านี้เป็นเพียงสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตเท่านั้นเพราะพวกเขามีความเชื่อในเรื่องของจิตวิญญาณหรือก็คือความเชื่อในเรื่องของปู่เถน ย่าเถน ผีพ่อผีแม่ขวัญข้าวขวัญเรือน อำนาจศักดิ์สิทธิ์ในถ้ำ ในป่าเขา ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ล้วนมีความหมายอยู่ตลอดเวลาในขณะที่เดียวกันของหลายๆอย่าง เช่น ถ้วยชาม ของรักษาประจำเรือน อาจเป็นเศษผ้า สิ่งของบางอย่างที่ตกทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษก็มีความหมายเปี่ยมล้นสำหรับคนชนบทที่หมายถึงความร่มเย็นเป็นสุข

การปกป้องคุ้มครองจากผีบรรพบุรุษรวมถึง ความรัก ความมั่นคง บุญคุณ หรือความกตัญญูที่มีในวัตถุ และวัตถุศักดิ์สิทธิ์ส่วนใหญ่มักจะอยู่ในรูปของ งานช่างฝีมือ หรืองานศิลปะ

กล่าวคือ วัตถุ (Object) เป็นเหมือนสื่อหรืออุปกรณ์ที่ทำให้มายาคติมีบทบาทในสังคมทำให้สุนทรียะถูกแสดงออกมารูปแบบของรูปธรรมและมีการมองเป็นกลไกในการควบคุม โดยผ่านการสร้างความหมายให้กับวัตถุทั้งความหมายในเชิงใช้สอยที่มีความหมายในเชิงที่เป็นสิ่งที่รู้อยู่แล้วสามารถรับรู้และเข้าใจได้ผ่านประสบการณ์ที่เคยได้รับเกี่ยวกับวัตถุนั้นๆและความหมายเชิงสัญลักษณ์คือความหมายที่ซ่อนอยู่ในวัตถุเป็นความหมายที่แสดงถึงแนวคิดในการสร้างวัตถุเหล่านั้นขึ้นมา (สะท้อนถึงความคิดของมนุษย์) โดยความหมายเชิงสัญลักษณ์จะเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆตามโครงสร้างสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาแต่ความหมายเชิงประโยชน์ใช้สอยยังคงเดิม (ศาสตราจารย์ ดร. ไชยรัตน์ เจริญสิน โอปาร , 2558)

ดังนั้นเป้าหมายของมายาคติต่างๆในสังคมคือเพื่อต้องการเข้ามาจัดระเบียบและควบคุมประชาชนผ่านการตกย้ำค่านิยมหลักและอุดมการณ์ของสังคมทุนนิยมผ่านการใส่ความหมายให้กับวัตถุเพื่อกระตุ้นให้มีการบริโภคในสิ่งเหล่านั้นมากขึ้น

2.4.2 บทบาทของศาสนากับวัฒนธรรมคฤหัสถ์วิสัย

(อ้างอิงจากสังคมวิทยาศาสนา(Sociology of Religion), ผศ.บุญลือวันทายนต์ , 2529)

แม้ว่าในสังคมปัจจุบันจะมีความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีแต่พฤติกรรมการดำรงชีวิตของมนุษย์ก็ล้วนขึ้นอยู่กับอิทธิพลของความเชื่อทางศาสนา เช่น ความต้องการถึงความอยู่รอดของมนุษย์เป็นสัญชาตญาณอย่างหนึ่งของมนุษย์คือความต้องการความอยู่รอดในสังคมมนุษย์ก็จะพยายามทุกวิถีทางที่จะหาสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาสนองความประสงค์ของตน เช่น การบนบานต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อให้ได้รับสิ่งที่พึงปรารถนาตามความต้องการของสังคมไม่ว่าจะเป็นค่านิยมทางสังคมที่เป็นกิจกรรมบางอย่างที่มนุษย์นำมาใช้ในสังคมซึ่งถือเป็นค่านิยมทางสังคมโดยถือความมีหน้ามีตาอันเป็นที่ยอมรับกันภายในสังคมนั้นๆ เช่น การนิยมนิยพระเครื่องรางของขลัง อีกทั้งยังมีผลทางจิตที่เกิดจากมนุษย์เมื่อประสบปัญหาต่างๆอาจหาทางออกโดยอาศัยผลจากการกระทำทางศาสนาได้ เช่น การรดน้ำมนต์ การสะเดาะเคราะห์ รวมไปถึงผลตอบแทนที่เกิดจากสัญชาตญาณของมนุษย์ที่มีความกระตือรือร้นที่จะได้รับผลสนองตอบต่อการกระทำของตนหรือแม้แต่ที่คาดว่าจะได้รับแทนที่จะถือว่าเป็นผลความสามารถของตนกลับยกให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ไม่สามารถมองเห็นตัว ให้เป็นผู้มีพระเดชพระคุณกับตนแทน

โดยรูปแบบของการดำรงชีพที่เกิดขึ้นเพราะอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่างๆ อิทธิพลของความเจริญด้าน Technology สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นตัวการให้พฤติกรรมของมนุษย์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสังคมนั้นๆ ซึ่งการพัฒนาสังคมและความเจริญทางโลกส่งผลทำให้มนุษย์มองเห็นความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น รวมถึงความเจริญด้านสติปัญญาของมนุษย์ ความมีเหตุผลด้านความคิดของมนุษย์ สิ่งเหล่านี้ล้วนขึ้นอยู่กับระบบความคิดที่เกิดจากความไวของสมองมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความรู้จักรักคิด คิดอย่างมีเหตุผล รู้จักคัดแปลงและปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมมากขึ้น และวัฒนธรรมเองก็จะต้องถอนตัวเองออกจากค่านิยมเดิมเพื่อไปเป็นอิสระในการดำเนินชีวิต ในขณะที่ระบบทางศาสนาก็ยังไม่มี การคัดแปลงแก้ไขคำสอนให้ดีขึ้นหรือประณีตขึ้น แม้จะมีการคัดแปลงอยู่บ้างแต่ก็เป็นไปอย่างเชื่องช้าจนแทบจะไม่เห็นการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับระบบความเชื่อเดิมที่มีอยู่และนี่ก็เป็นสาเหตุที่ทำให้มนุษย์มองเห็นถึงความล้าหลังของศาสนาจนกลายเป็นช่องโหว่ที่เปิดโอกาสให้มนุษย์นำแนวความคิดต่างๆ มาใช้ในการคัดแปลงและแก้ไขศาสนา ทำให้เกิดความเชื่อของศาสนาในรูปแบบของนิกายใหม่

ซึ่งรวมไปถึงวัฒนธรรมหนึ่งๆ ที่เรียกว่า คฤหัสถ์วิสัย ซึ่งเป็นพฤติกรรมของการดำรงชีวิตประเภทหนึ่ง ที่พยายามผลักดันตนเองออกจากอิทธิพลของศาสนา โดยวิธีการต่างๆ ซึ่งมีทั้งหมด 7 วิธีการ คือ

- 1) ทำลายความเชื่อในลักษณะให้ถูกลงโทษ (sanction) ที่เกี่ยวกับสถานะเหนือธรรมชาติที่เข้าครอบงำในชีวิตที่ผูกพันอยู่กับสังคมและศาสนา เช่น ไม่แสดงความเคารพต่อ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ก็ถือว่าไม่ก่อให้เกิดโทษภัยแต่อย่างใดกับมนุษย์
- 2) มีการเปลี่ยนบทบาทของศาสนามากขึ้น โดยเฉพาะในด้านสาธารณศึกษา โดยพยายามสร้างบทบาทใหม่ทางศาสนาขึ้นมาเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลง
- 3) ตัดอำนาจศาสนาที่ผูกพันอยู่กับวงการธุรกิจหรือรัฐให้มากที่สุด โดยไม่ให้ศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องเลย
- 4) ลดความเชื่อถือต่างๆ ทางศาสนา ลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเชื่อที่ผูกพันอยู่กับสถานะเหนือธรรมชาติ
- 5) พยายามสร้างแนวโน้มด้านผลผลิตทางศาสนาให้ตรงกับเป้าหมายที่แท้จริงอันเป็นวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของศาสนา
- 6) แยกประสบการณ์ความเคยชินขึ้นพื้นฐานทางศาสนาของมนุษย์ออกจากศาสนาให้มากขึ้น เช่น การเกิด การแต่งงาน และความตาย เป็นต้น โดยถือว่าภาวะการณ์เหล่านี้เป็นเรื่องของสภาพความเป็นจริงตามธรรมชาติ ไม่ใช่อิทธิพลที่เกิดจากความเชื่อของศาสนาโดยไร้เหตุผล

7)มนุษย์มักจะผูกพันและมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆผ่านความมีหน้ามีตา และ ความมีเกียรติจากสังคม

จากลักษณะดังกล่าวของวัฒนธรรมคฤหัสถ์วิสัยแสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงด้านความ เชื่อทางศาสนาที่มีแนวโน้มในด้านความมีเหตุผลและความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตมากขึ้น โดยการกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลง 3 ประการ ได้แก่

ประการที่หนึ่ง

คือพยายามลดความเชื่อที่มีต่อสภาวะเหนือธรรมชาติที่มีมาแต่เดิมออกไป

ประการที่สอง

คือยึดเหตุผลประกอบความเชื่อ และถือเป็นแนวทางดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน มากขึ้น

ประการที่สาม

คือการดำเนินชีวิตของมนุษย์ จำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์มากขึ้นกว่าเดิมเพื่อให้ตรงตาม หลักตรรกนิติบัญญัติ (Rational legal)

ดังนั้น ความหมายของวัฒนธรรมคฤหัสถ์วิสัยจึงเป็นเหมือนพฤติกรรมของสังคมที่เกิดขึ้น จากผลการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมสังคมรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้น โดยอาศัยอิทธิพลวิวัฒนาการที่สืบ ต่อมาจากพฤติกรรมสัตว์ที่มีอยู่แล้ว

โดยวัฒนธรรมคฤหัสถ์วิสัยจะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ค่อยเป็นค่อยไป โดยใช้เวลาในการ เปลี่ยนแปลงที่ค่อยช้านานและเป็นพฤติกรรมที่มักจะถูกนำมาใช้เสมอเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆที่ไม่ เกี่ยวกับศาสนา

วัฒนธรรมคฤหัสถ์วิสัยประเภทนี้มักถูกเรียกว่าเป็นพฤติกรรมด้าน “โลกีย์วิสัย” ซึ่งหมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่มีความเป็นอยู่แบบชาวบ้านซึ่งเป็นพฤติกรรมประเภทหนึ่งที่แยกเด็ดขาดจาก พฤติกรรมทางศาสนามีรูปแบบตรงข้ามกับศาสนาหรือจะพูดอีกแบบหนึ่งก็คือวัฒนธรรมคฤหัสถ์วิสัย นั้นเป็นเหมือนพฤติกรรมรูปแบบหนึ่งของสังคมและวัฒนธรรมแม้จะแยกขาดจากศาสนาแต่ก็ยัง ได้รับอิทธิพลจากสถาบันศาสนาและสัญลักษณ์ทางศาสนาอยู่และไม่ใช่วัฒนธรรมที่ยกเลิกวัฒนธรรม ดั้งเดิมเพื่อสร้างวัฒนธรรมใหม่แต่เป็นการแยกโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะนำพฤติกรรมบางประเภทมาใช้ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ของมนุษย์และในการแยกพฤติกรรมนั้นเป็นการแยกพฤติกรรม โดยการนำเอาพฤติกรรมบางอย่างทางศาสนามาใช้ร่วมด้วยเพื่อเป็นเครื่องแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ ระหว่างศาสนากับสังคม

ดังที่ Michel Foucault ได้กล่าวเอาไว้ใน Rhetoric Communication ว่า

“การแปลความรู้ที่ซับซ้อนให้เป็นมายาคติ จึงกลายเป็นแนวคิดที่ทำให้ความรู้ปรากฏตัวในสังคมผ่านมายาคติหรือคือการที่อำนาจต้องสร้างองค์กรสถาบันเพื่อให้อุดมคติมีตัวตนและกลายเป็นมาตรฐานเป็นคุณค่าหลักของสังคมและทำหน้าที่ผลิตซ้ำขยายสาขาเพื่อสร้างอำนาจในสังคม เกิดกระแสหลักกระแสรองเกิดการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มที่ที่จดจำได้ง่าย สร้างความเป็นพวกเขา พวกเราทำให้องค์กรกลายเป็นตัวตนที่ได้รับความนิยมที่ถาวรผ่านกฎหมาย กฎระเบียบทางสังคม”

จนเกิดการสร้างนิยามความหมายของความเป็นไทยและเกิดการสร้างภาพลักษณ์ของความเป็นชาติไทยผ่านมายาคติ เช่น พุทธศาสนาแบบไทย พระราชพิธีแบบไทย การปกครองแบบไทย รวมถึงความคิดที่ว่า ชาติไทยอันมีพระมหากษัตริย์และพุทธศาสนาเป็นหัวใจของความเป็นไทยและเผยแพร่ออกไปเพื่อสร้างมาตรฐานของความคิดทางพุทธศาสนาที่เป็นเอกภาพ นอกจากนี้ความเป็นไทยยังถูกใช้เพื่อตอบสนองโครงสร้างลำดับชั้นในสังคม ทั้งมารยาทไทย ภาษาไทย ศิลธรรมไทย และความเป็นไทยที่ปัญญาชนสร้างและส่งต่อให้คนไทยนั้นล้วนสัมพันธ์กับพระมหากษัตริย์และพุทธศาสนาซึ่งหน้าที่ของพระมหากษัตริย์ก็คือการสร้างพิธีกรรมเพื่อรวมศูนย์กลางอำนาจที่เรียกว่าบุญบารมีและมักจะมีความเกี่ยวข้องกับศาสนาเสมอ(ประวัติศาสตร์วิถีคิดเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมไทยของปัญญาชน พ.ศ.2435-2534 –อ.สายชล สัตยานุรักษ์)

สถาบันทางศาสนาเป็นเพียงสิ่งที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือสำหรับบีบบังคับให้ยอมจำนนต่ออำนาจการปกครองโดยการหลอกลวงป่นปี้ว่าหากกระทำการที่เป็นปฏิปักษ์ต่อศาสนาก็จะถือเป็นการปฏิบัติตนอกริต(กบฏ)หรืออาจตกนรกตามความเชื่อของศาสนาพุทธ ดังนั้นศาสนาจึงมักถูกใช้เป็นข้ออ้างในการสร้างมายาคติ ความเชื่อ ให้อยู่ภายใต้การปกครองที่เป็นไปตามที่ชนชั้นปกครองต้องการให้เป็นจนเกิดเป็นการวาทกรรมที่สร้างสำนึกร่วมที่มีต่อกันเพื่อแสดงให้เห็นถึงความรุ่งเรืองบารมีอันเปี่ยมล้นของพระราชธา เช่น การมีเทพต่างๆเพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจเพื่อสร้างการเคารพในฐานะเดียวกัน แต่การแสดงที่รัฐแสดงให้ดูนั้นคือการสร้างระเบียบที่ทำให้ประชาชนเชื่อและเข้าใจว่านั่นคือความมั่นคงและมีความสุขตามสถานภาพของตนเองเมื่อทัศนคติเรื่องความยุติธรรมของสังคมไทยที่ได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนาในเรื่องธรรมชาติของกฎแห่งกรรม การยอมรับในชะตากรรมกลายเป็นกฎสากลของความยุติธรรมในสังคมไทยจนมองข้ามการแก้ปัญหาและความเป็นไปได้ในการที่จะกำจัดความจนให้หมดไปเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการยอมรับความไม่เสมอภาคระหว่างกัน ในสังคมและยังสะท้อนให้เห็นถึงอำนาจของโครงสร้างความสัมพันธ์ในการสร้างวาทกรรมที่ใช้จำแนกคนในสังคม ภายใต้อำนาจของการสร้างชาตินิยม

ทำให้การสร้างนิยามของความเป็นไทย ที่คนทั่วไปเข้าใจว่าเป็นสิ่งที่เป็นธรรมชาติเป็นสิ่งที่ดำรงอยู่มาเป็นเวลายาวนานการที่เชื่อว่าความเป็นไทยเป็นสิ่งที่มิติดตัวมาตั้งแต่เกิดเป็นสิ่งที่คนไทย

รับรู้ได้แม้ว่าจะไม่มีการนิยามถึงความเป็นไทยก็ตามและการที่จะกำหนดนิยามขอบเขตของความเป็นไทยให้ชัดเจนนั้นเป็นสิ่งที่ยาก

ดังนั้นการรับรู้ถึงความเป็นไทยในสังคมจึงเกิดจากการกำหนดว่าอะไร ไม่ใช่ไทยและบ่อยครั้งความเป็นไทยจึงมักถูกใช้เป็นข้ออ้างเพื่อความชอบธรรมในวาทกรรมของรัฐที่อยู่เหนือประชาชนเพื่อให้รัฐสามารถควบคุมอำนาจได้มั่นคงมากขึ้นและประวัติศาสตร์เป็นเพียงเครื่องมือในการสร้างความเป็นชาติ ไม่ใช่ข้อเท็จจริงจากอดีตและโครงสร้างส่วนบนนี้เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการสร้างชนชั้นนำ ทำให้ชนชั้นนำมีบารมีจนกลายเป็นการสร้างอุดมการณ์ของชาตินิยมผ่านการอุทิศตนเองของชนชั้นนำในการประทานให้ทานหรือมอบให้และเสียสละนำไปสู่การสร้างชาตินิยมแบบไทย (การเรียกร้องการเสียสละจากชนชั้นนำ) เป็นเหมือนการสร้างภาพแทนที่ทำให้เชื่อว่าสิ่งที่ชนชั้นล่างควรได้รับคือความอดทน อดกลั้น หรือการยอมรับต่อ ชะตากรรมของตนเองตามความเชื่อในเรื่องกรรมตามความเชื่อของศาสนาพุทธและการที่จะหลุดพ้นจากชะตากรรมนั้นจำเป็นต้องอาศัยสิ่งที่เรียกว่าบารมีจากชนชั้นสูง (ชนชั้นนำและชนชั้นปกครอง) หรือพระมหากษัตริย์ คือผู้ที่อยู่เหนือชะตากรรม (จอร์จ โปลิแซร์ , กลุ่มเพื่อนพ้องในยุโรป , 2523,2525)

2.5 การสร้างความจริงผ่านวาทกรรมของภาพแทน

ความจริงของอำนาจ อำนาจทุกชนิดเริ่มต้นด้วยการมีที่มา เช่น รัฐบาล หรือ นายทุน และเมื่อกระบวนการของอำนาจดำเนินไปถึงจุดหนึ่งแล้ว อำนาจก็จะกลายเป็นสิ่งที่เป็นามธรรมจนไม่สามารถครอบครองได้และสุดท้ายก็กระจายไปอยู่ทั่วทุกที่ในสังคมจนอำนาจเหล่านี้ได้กลายเป็นโครงสร้างที่ทำให้ผู้คนในสังคมได้เข้าไปสวมบทบาทเป็นทั้งผู้กระทำและถูกกระทำตลอดเวลาและเมื่ออำนาจถูกผูกติดกับความรู้อำนาจเหล่านั้นกลายเป็นสิ่งที่คอยเข้ามาบังคับร่างกายของมนุษย์โดยไม่รู้ตัวโดยการแสดงถึงความเป็นมาของอำนาจเหล่านั้นผ่านพิธีกรรมของความจริง เช่น พิธีกรรมประเพณีหรือวัฒนธรรมบางอย่างที่เข้ามาผลิตซ้ำความจริงให้กับอำนาจจนกลายเป็นการทำทายภาวะสมัยใหม่ ที่เป็นภาวะที่เป็นบ่อเกิดแห่งความอลหม่านทางจิตที่ประปนมากับความหวั่นวิตกและขาดความเชื่อมั่นต่อความจริงของสังคม โดยเฉพาะความไม่มั่นใจต่ออุดมการณ์ความหลอกลวงของเหล่าสัญลักษณ์ ความเชื่อ รวมถึงธรรมเนียมต่างๆของสังคมแต่ในทางตรงกันข้ามสิ่งจริงหรือความจริงก็คือสิ่งที่เป็นคนละอย่างกับสิ่งที่ผู้คนถูกทำให้เชื่อว่าเป็นจริงผ่านการบริหารและควบคุมความคิดผ่านประเพณีความเชื่อจนกลายเป็นการสร้างจินตภาพที่เป็นเป้าหลอมรวมกันของความคาดหวัง ภาพลักษณ์และการรับรู้ซึ่งเป็นการรับรู้ที่ทำให้คนอื่นรับรู้ถึงตัวตนเพื่อกระตุ้นความอยากมี อยากเป็น อยากรู้สึกรักของตัวเอง

2.5.1 ความจริงในทฤษฎีของ Jean Baudrillard

ความจริงในทฤษฎีของ Jean Baudrillard คือเขามองว่าแท้จริงแล้วความจริงเหล่านั้นไม่มี ราก ความจริงเป็นเพียงสิ่งที่ถูกสร้างผ่านสื่อ ความจริงเป็นแค่สิ่งประดิษฐ์ (Hyber-reality) และในยุค เศรษฐกิจเชิงสัญญะในปัจจุบันมนุษย์ให้ความสำคัญกับทุนเชิงสัญลักษณ์ที่ไม่ว่าใครก็สามารถสร้าง ความจริงขึ้นมาได้เป็นเหมือนการสมรู้ร่วมคิดเชิงคุณค่าเฉพาะกลุ่มที่มีการร่วมกันสร้างความหมายเพื่อ ถูกทำให้เชื่อและผู้คนก็ถูกทำให้กลายเป็นเหยื่อโดยผู้เฝ้ามองจนยอมจำนนและเชื่อ (Hyberreality , Jean Baudrillard)

โดยการเป็นผู้ชมในองค์ประกอบต่างๆซึ่งในการชมนั้นคนในภาพคือพระราชและพระราชินี หรือก็คือตัวจริง (สิ่งที่อยู่ในภาพ) ในขณะที่คนดู (สิ่งที่อยู่นอกภาพ)เห็นเพียงแค่ภาพสะท้อนในกระจก ที่แขวนบนผนังด้านหลังซึ่งสุดท้ายก็คือการเห็นเพียงภาพที่สะท้อนความจริงหรือแค่ ภาพเสมือนจริง แต่ที่ต่างกันคือการตีความจากการถูกจัดวางว่าจะให้ผู้ชมเห็นจากมุมไหนในเครือข่ายของกฎเกณฑ์ มาตรฐานของ ค่านิยม การรับรู้ ความเข้าใจร่วม ความเชื่อในเรื่องต่างๆในชีวิตมนุษย์ ถูกจัดวางอย่าง เป็นระเบียบและมีตรรกะเชื่อมโยงกันจนเป็นกรอบหรือมุมมองในการนิยามซึ่งเป็นการผลิตความรู้ ของความจริง ความเป็นเอกลักษณ์ มักจะแปรเปลี่ยนไปตามช่วงเวลานั้นๆและในการใช้อำนาจของ วาทกรรมจะส่งผลต่อการกำหนดให้ผู้อื่น คิด เชื่อ หรือทำ ตามวาทกรรมนั้นๆ

จนเกิดเป็นการสร้างความจริงที่ใหญ่ล้นเกินกว่าความเป็นจริงโดยไม่สนความเป็นจริงใดๆเลย กล่าวคือเป็นการสร้างความจริงที่ไม่อ้างอิงอยู่กับความเป็นจริงที่แท้จริงที่เกิดขึ้นและเรามักจะหลงเชื่อ ไปกับวาทกรรมความจริงจำลองที่ถูกสร้างขึ้นนั้นยังมีการผลิตซ้ำความจริงมากเท่าไรภาพลักษณ์เดิม หรือความจริงเดิมแท้ก็จะหายไปด้วย จนกลายเป็นความจริงล้นจริงหรือ Hyperrealityและความจริง กลายเป็นสิ่งที่ถูกปลุกเสกขึ้นมา

2.5.2 ภาพแทนกับความจริงของ Emile Durkheim

ความจริงภายใต้ความคิดของ Emile Durkheimคือความจริงที่ถูกนำมาแสดงผ่านภาพแทน (Represent) เป็นความจริงที่ถูกเล่าผ่านผู้คนและสื่อ มักไม่ใช่ความจริง 100เปอร์เซ็นต์ เช่น ภาพแทน ของความจริงผ่านสื่อ ที่ความจริงถูกถ่ายทอดผ่านผู้เล่าเพียงอย่างเดียวโดยไม่เห็นความจริงที่มีอยู่จริง เหมือนเป็นภาพตัวแทนที่ถูกสร้างขึ้นผ่านความเป็นอื่น โดยคนที่เรียกว่าเป็นคนในจนกลายเป็นการ ทลายของอุดมการณ์

จนเมื่อมนุษย์อยู่ร่วมกันจึงทำให้เกิดเป็นสังคมและกลายเป็นอัตลักษณ์ที่มีลักษณะเป็น นามธรรม เป็นหลักการร่วมที่ทำให้เกิดเป็นสำนึกร่วมกันที่ส่งต่อกันจากรุ่นสู่รุ่นและคอยควบคุม ครอบงำจนประกอบสร้างเป็นสำนึกของความเป็นพวกพ้อง เช่น การสร้าง Totem (การบรรจุ

ความหมายร่วมของสังคม/มายาคติ) ที่ทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อที่เป็นนามธรรมกับสัญลักษณ์ที่เป็นรูปธรรมและถ่ายทอดออกมาในรูปของ Totem (Collective Representations , Emile Durkheim)

2.6 ตัวอย่างศิลปิน ผลงาน และบทสัมภาษณ์ที่น่าสนใจ

2.6.1 Salvador Dali

ภาพที่ 2.17 Lobster Telephone ,1936 , Salvador Dalí

แหล่งที่มา : <https://www.slideshare.net/dalimuseum/coffee-with-a-curator-dali-sculpture-and-the-surrealist-object>

ท้าทายความสามารถในการใช้เหตุผลของมนุษย์ โดยการดัดแปลงสถานะของวัตถุ

ภาพที่ 2.18 ชื่อภาพ : Lobster Telephone ,1936 ศิลปิน : Salvador Dalí

แหล่งที่มา : <https://www.tate.org.uk/art/artworks/dali-lobster-telephone-t03257>

แนวความคิดของผลงานชิ้นนี้คือผลงานชิ้นนี้เป็นผลงานที่ศิลปินเชื่อว่าวัตถุเหล่านี้สามารถเปิดเผยความลับของจิตใต้สำนึกของมนุษย์ได้ซึ่งกึ่งกำกวมและโทรศัพท์นั้นเป็นวัตถุที่มีความหมายที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ทางเพศที่รุนแรงเป็นการเปรียบเทียบระหว่างอาหารกับเพศโดยกึ่งกำกวมนั้นหมายถึงความสุขและความเร้าอารมณ์ซึ่งเป็นกึ่งกำกวมที่ถูกใช้เพื่อปกปิดอวัยวะเพศหญิงของนางแบบที่ถ่ายโดย Horst P. Horst และ George Platt Lynes ซึ่งศิลปินมองว่ามันมีความคล้ายคลึงกันระหว่างอาหารกับเซ็กซ์โดยหางของกึ่งกำกวมซึ่งเป็นส่วนที่หมายถึงสัญลักษณ์เพศนั้นอยู่วางอยู่ตรงปากเป่าพอดี (เทตแกลลอรี่ 1980-82 Illustrated Catalog of Acquisitions , London 1984, pp.76-7, การทำซ้ำ. อรุณ Ades, Dalí , ฉบับปรับปรุง, London 1995, p.43, reproduced p.160)

2.6.2 Haim Steinbach

ภาพที่ 2.19 ชื่อภาพ : mandarin red 2,2008/2012 ศิลปิน : Haim Steinbach
แหล่งที่มา : http://www.tanyabonakdargallery.com/artists/haim-steinbach/series-works_18/2

ภาพที่ 2.20 ชื่อภาพ : charm of tradition, 1985 ศิลปิน : Haim Steinbach
แหล่งที่มา : http://www.tanyabonakdargallery.com/artists/haim-steinbach/series-works_18/33

ภาพที่ 2.21 ชื่อภาพ : 'the roots' (2011) ศิลปิน : Haim Steinbach

แหล่งที่มา : <https://observer.com/2012/08/artists-institutes-season-will-focus-on-haim-steinbach/>

Haim Steinbach เป็นศิลปินที่สร้างผลงานเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงแง่มุมของความปรารถนาทางวัฒนธรรม โดยรวมที่มาจากการแลกเปลี่ยนสิ่งของระหว่างผู้คน ซึ่งวัตถุทั้งหมดได้ "บรรจุ" ความปรารถนาเอาไว้ เพื่อให้ความหมายบางอย่าง โดยศิลปินได้ใช้วัตถุที่อยู่ในระบบของอุตสาหกรรมมาจัดแสดงเป็นงานศิลปะ

โดยการทำงานของ Haim Steinbach เป็นการทำงานเพื่อส่งเสริมวัตถุในชีวิตประจำวันไปสู่ระดับใหม่ของการตรวจสอบข้อเท็จจริงทางศิลปะ อีกทั้งยังหลงใหลในพิธีกรรมทางสังคมที่เข้าร่วมกันในการจัดเก็บจัดและนำเสนอวัตถุและผลงานส่วนใหญ่ของเขาจะใช้สินค้าที่ใช้แล้วจากตลาดนัดและส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าที่คล้ายกันนำมาจัดแสดงในผลงานของเขา โดยการวางสิ่งของไว้ข้างๆ กันบนชั้นวางที่มีโทนสีหรือรูปแบบที่เหมือนกันตามความหมายทางสังคมหรือวัฒนธรรมที่อาจจะเกิดขึ้น

2.6.3 Jeff Koon

ภาพที่ 2.22 ภาพที่ 2.23 และ ภาพที่ 2.24 เป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง Jeff Koon กับ Louis Vuitton โดยนำเอาภาพวาดของศิลปินที่มีชื่อเสียงมาใส่ลงบนกระเป๋าหิ้วสุดวิจิตรตงค์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า

แหล่งที่มา : <https://www.wonderlandmagazine.com/2017/10/13/louis-vuitton-x-jeff-koons-v-2-0/>

ภาพที่ 2.25 ชื่อภาพ : Hulk (Wheelbarrow), 2004 – 2013 ศิลปิน : Jeff Koon
แหล่งที่มา : <https://wsimag.com/art/11897-jeff-koons-hulk-elvis>

ภาพที่ 2.26 และ ภาพที่ 2.27. ชื่อภาพ : Michael Jackson and Bubbles, 1988, porcelain.
แหล่งที่มา : <http://www.artnews.com/2005/05/01/the-selling-of-jeff-koons/>

งานของ Jeff Koon โดยส่วนใหญ่จะเป็นศิลปะแบบ “คิทช์” (Kitsch) เป็นศิลปะที่มีรูปแบบผลงานที่เต็มไปด้วยความรู้สึกจนดูเหมือนเสแสร้ง

โดยงานของศิลปินเป็นงานที่จงใจลอกเลียนแบบหรือนำสิ่งที่มีอยู่แล้วในวัฒนธรรมบริโภคมาใช้ อีกทั้งยังเป็นผลงานศิลปะที่ยิ่งทำก็ยิ่งพัฒนาไปเป็นสินค้าที่หรูหราและเต็มไปด้วยความสมบูรณ์แบบแม้กระทั่งในรายละเอียดที่เล็กที่สุด เขากลับใช้วัสดุที่มีคุณภาพสูงมีการผลิตจำนวนจำกัดและขายได้ในราคาที่สูงแม้ว่าจะเป็นสินค้าหรูหรา

แต่งงานของ Jeff Koon ก็ไม่ได้อยู่ในสถานะของงานศิลปะชั้นสูงและงานของเขามักจะนำมาซึ่งการตั้งคำถามเกี่ยวกับความหมายของศิลปะเสมอ

1) บทสัมภาษณ์ของ Jeff Koon

(อ้างอิงจากเว็บไซต์ เล่นกับของ โทลและ โนสน Jeff Koons ศิลปินป๊อปปอาร์ทผู้ถูกรักและชังที่สุดในโลก, Nampo Chaiyarithi ,2561)

เขามักจะย้ำเสมอว่า ‘Art is in the eye of the beholder.’ หรืองานนั้นจะเป็นศิลปะหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับสายตาของคนมองเขาถึงตั้งใจเอาข้าวของธรรมดาๆ มาขยายใหญ่และเคลือบพื้นผิวงานหลายชั้นจนเงาวาวเป็นกระจกเพื่อให้คนได้มองเห็นตัวเอง และลองสำรวจลึกลงไปในใจของตน

Jeff Koon เคยกล่าวไว้เสมอว่า

“สิ่งหนึ่งที่ผมภูมิใจมากที่สุดคือการสร้างผลงานที่ให้คุณไม่รู้สึกล้างานศิลปะแต่รู้สึกร่า พวกเขาสามารถมีส่วนร่วมกับมัน ได้เต็มที่ผ่านประสาทสัมผัสและสติปัญญาเหมือนได้ใช้งานของผมเป็นฐานเหยียบเพื่อยกตัวพวกเขาให้สูงยิ่งขึ้นไป”

“ทุกอย่างมันขึ้นอยู่กับคุณ เมื่อไรที่คุณขยับ เมื่อนั้นความหมายถึงจะเกิดขึ้น แต่ถ้าคุณอยู่เฉยๆ มันก็ไม่มีความหมายอะไร ทุกอย่างมันเกิดขึ้นภายในใจของคุณ งานของผมก็เป็นแค่เครื่องมือเท่านั้น”

2.6.4 Andy Warhol

ภาพที่ 2.28 Marilyn Monroe , . Andy Warhol

แหล่งที่มา : <https://sites.google.com/site/popart20thcentury/home/working>

Andy Warhol เป็นศิลปินแนวศิลปะแบบป๊อปอาร์ต (Pop art) โดยเน้นการล้อเลียนการผลิตแบบโรงงาน (mass produce) และการลดคุณภาพของสินค้าในโลกทุนนิยมภาพ "มาริลีน มอนโร" เป็นภาพใบหน้าของมาริลีน มอนโร คาราภาพยนตร์ผู้ได้รับสมญานามว่าสัญลักษณ์ของกามารมณ์ (Sex Symbol) ซึ่งบั้นปลายชีวิตของเธอเธอได้ฆ่าตัวตาย แอนดี้ วอร์ฮอลชอบใบหน้าของ มาริลีน มอนโรมาก โดยได้พิมพ์ใบหน้าของหล่อนหลายภาพ โดยแต่ละหน้าให้ความรู้สึกต่างกัน การจัดองค์ประกอบศิลป์ของเขาเป็นไปอย่างง่าย ๆ แต่เด่นสะดุดตา บางภาพมีจุดเด่นอยู่กลางภาพบางครั้งอาจจัดภาพโดยนำรูปใบหน้าซึ่งเหมือนกันวางเรียงเป็นแถวราวกับวางภาพนชั้นวางของทำให้เกิดความซ้ำกันตามแบบที่แอนดี้ วอร์ฮอลชอบ

เขากล่าวว่า "ถ้าอยากรู้จักฉันให้ดูผลงานจิตรกรรมของฉันเพราะฉันอยู่ในงานจิตรกรรมนั้น" (Kankanid Mitrpakdee , 2560)

ภาพที่ 2.29 Marilyn Monroe , . Andy Warhol

แหล่งที่มา : <https://sites.google.com/site/popart20thcentury/home/working>

ภาพที่ 2.30 RICHARD H. PETTIBONE, "Andy Warhol, '32 Cans of Campbell's Soup', 1962". -

Bukowskis

แหล่งที่มา : <https://sites.google.com/site/popart20thcentury/home/working>

1) บทสัมภาษณ์ของแอนดี้ วอลฮอลล์กับรายการวิทยุ KPFK เกี่ยวกับ ภาพวาดรูป
กระป๋องของเขา

(อ้างอิงจากเว็บไซต์ ชูปกระป๋องของ Andy Warhol : สะท้อนความรักของแม่และชีวิตชนชั้น
แรงงาน...หรือแค่แรนคอม? , Kankanid Mitrpakdee , 2560)

Ruth Hirshman (ผู้ดำเนินรายการ) : ตอนที่คุณวาดรูป คุณได้ตั้งคำถามว่า ‘อะไรคือสัญลักษณ์
แทนวัฒนธรรมของพวกเรา’ หรือเปล่า?

แอนดี้ : ไม่เลย

เอิร์ชแมน : มันเป็นแค่สิ่งของที่ดึงความสนใจของคุณ

แอนดี้ : ใช่

เอิร์ชแมน : มันถูกเลือกแบบแรนคอมเลยหรือ

แอนดี้ : ใช่

ตอนที่เขาตอบคำถามนี้เขาตอบมันอย่างจริงจัง อีกทั้งยังมีคนทักว่าแอนดี้อาจจะตั้งใจตอบเช่นนี้เพื่อ
แสดงตนเป็นหนึ่งในศิลปะแบบ Dadaism ซึ่งเชื่อในความแรนคอมความบังเอิญและการสร้างศิลปะ
แบบไร้เหตุผล

2) บทสัมภาษณ์ของแอนดี้ วอลฮอลล์กับนิตยสาร Face เกี่ยวกับ ภาพวาดรูปกระป๋อง
ของเขา

(อ้างอิงจากเว็บไซต์ ชูปกระป๋องของ Andy Warhol : สะท้อนความรักของแม่และชีวิตชนชั้น
แรงงาน...หรือแค่แรนคอม? , Kankanid Mitrpakdee , 2560)

แอนดี้ วอลฮอลล์ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับงานของเขาไว้ว่า

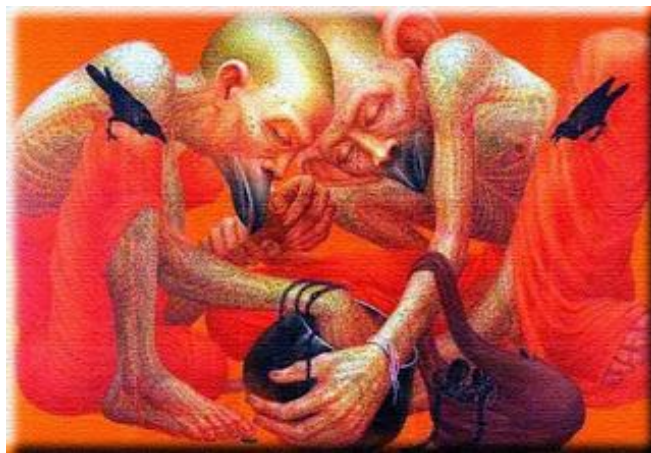
แม่ของเขามักจะประดิษฐ์ดอกไม้จากกระป๋องเพื่อหารายได้เล็กๆน้อยๆมาซัพพอร์ตครอบครัว

“แม่ทำดอกไม้ดีบุกจากกระป๋องผลไม้เชื่อม นั่นเป็นเหตุผลที่ผมวาดรูปกระป๋องดีบุกตั้งแต่
แรก คุณแค่เอากระป๋องดีบุกมา ยิงใหญ่ยิงดี ... ตัดมันด้วยกรรไกร แล้วก็ตัดเป็นดอกไม้ มันง่ายมาก
แม่ของผมมักเก็บกระป๋องดีบุกไว้เยอะมาก รวมทั้งกระป๋องชูปด้วย”

เรื่องเล่าเหล่านี้ยืนยันความเชื่อของใครหลายคนรวมทั้งนักวิจารณ์ศิลปะชาวอเมริกัน Arthur Danto ผู้เชื่อว่าแอนด์คือเล็กวาดรูปประกอบเพราะมันเป็นอาหารที่เปี่ยมไปด้วยคุณค่าทั้งทางกายและทางใจ

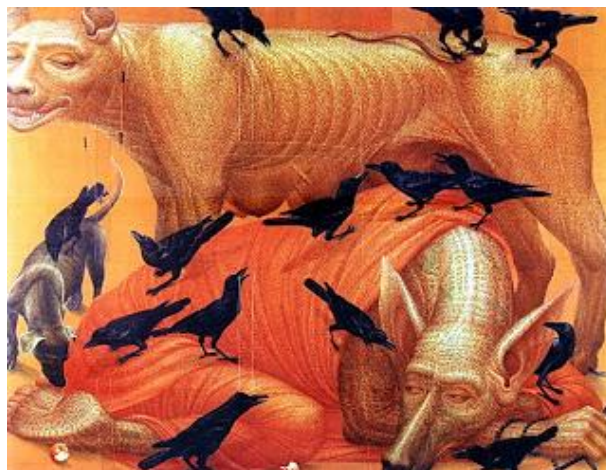
“มันเป็นตัวแทนของการบำรุงเลี้ยงดู ความอบอุ่น และความสบาย ผมคิดว่ามีเพียงคนที่เข้าใจความไม่แน่นอนของชีวิตอย่างชัดเจนเท่านั้นที่จะคิดเช่นนั้น แอนด์เคยยากจนมาก่อนพวกเขาอาจไม่รู้เสมอไปว่าอาหารมีหน้าจะเป็นอะไร” (Kankanid Mitrpakdee , 2560)

2.6.5 อนุพงษ์ จันทร

ภาพที่ 2.31 ผลงานชุด “ภิกษุสันดานกา”1

แหล่งที่มา : http://art-philosophy.blogspot.com/2008/02/blog-post_28.html

ภาพที่ 2.32 ผลงานชุด “ภิกษุสันดานกา”2

แหล่งที่มา : http://art-philosophy.blogspot.com/2008/02/blog-post_28.html

ผลงานศิลปะชุด “ภิกษุสันดานกา” เป็นผลงานศิลปะของศิลปินชาวไทยที่ชื่อ อนุพงษ์ จันทร ที่สะท้อนถึงปัญหาสังคมในด้านของสถาบันศาสนาและสถาบันสงฆ์ในประเทศไทย และเป็นผลงานที่ได้รับกรวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นผลงานศิลปะที่ลบหลู่สถาบันสงฆ์และทำร้ายจิตใจของพุทธศาสนิกชน

1) บทสัมภาษณ์ของคุณอนุพงษ์ จันทร จากสำนักข่าว คมชัดลึก

(อ้างอิงจากเว็บไซต์ GoogleBlog , Art & Philosophy : ศิลปะกับปรัชญา , อาจารย์อรรณิมา ทศกร)

อนุพงษ์ จันทร ศิลปินเจ้าของผลงานวัย 27 ปี กล่าวว่า

“ผลงานดังกล่าว เป็นการนำเสนออีกมุมมองหนึ่งของสังคม เป็นธรรมดาที่จะมีทั้งคนที่ชอบ ไม่ชอบ เป็นธรรมชาติของมนุษย์อยู่แล้ว แต่ยืนยันว่านับถือศาสนาพุทธ เจตนาการสร้างงานจริงๆ แล้ว ไม่ได้มีเจตนาทำลายศาสนา แต่เป็นการกระตุ้นเรื่องบาปบุญคุณโทษ โดยเอาสิ่งที่เกิดในสังคมจริงๆ มานำเสนอ เนื้อหาอาจจะแรงกระทบใจจากคนกลุ่มหนึ่ง เป็นเรื่องปกติที่จะรู้สึกไม่ดี แต่ถ้ามองที่เจตนา จะเป็นตัวบอกจุดมุ่งหมายว่าทำไมศิลปินถึงสร้างงานแนวนี้ เป็นการสะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคม เป็นวิกฤติศรัทธา ความเชื่อมั่นในพระสงฆ์ปัจจุบัน มีมากน้อยขนาดไหน มีคนเคยเขียนถึงตรงนี้ พูดถึงตรงนี้ไว้มากมาย มีพระเขียนถึงพระองค์ก็มี รัชกาลที่ 6 ท่านเคยพระราชนิพนธ์ลงในเทศนาเสือป่า เกี่ยวกับปัญหาของพระสงฆ์เอาไว้อย่างชัดๆ ในหลายๆ ที่ ก็เคยนำเสนอว่า พวกนอกรีต อาศัยศาสนาหากินนั้นมันมีบุญคุณโทษเกี่ยวกับบาปกรรมอย่างไร”

2.6.6 Robert Gober

ภาพที่ 2.33 Madonna Detail , 1997

แหล่งที่มา : <http://www.transpositions.co.uk/robert-gober-troubling-the-banal/robert-gober-installation-view-the-los-angeles-museum-of-contemporary-art-1997-2/>

Robert Gober เป็นศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะด้านการจัดวาง (Installation Art) โดยผลงานของเขาเป็นผลงานที่มีการนำสิ่งที่มีความขัดแย้งกันมาอยู่ด้วยกันได้อย่างลงตัว

ภาพที่ 2.34 Robert Gober 5

แหล่งที่มา : <https://norulesnoshame.wordpress.com/2009/05/23/favorite-artists-robert-gober/untitled/>

ภาพที่ 2.35 Untitled

แหล่งที่มา : <https://www.matthewmarks.com/new-york/artists/robert-gober/selected-works/#/images/10/>

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ที่มาของโครงการ

แรกเริ่มเดิมทีเกิดจากการที่ผู้วิจัยนั้นสนใจและชื่นชอบในเรื่องของความเชื่อในเรื่องศาสตร์แห่งแม่มดหรือที่เรียกว่าวิคคา (Wicca) ที่มีการนำเอาความเชื่อเรื่องเวทมนตร์ คาถา แม่มด มาทำเป็นสินค้าเพื่อทำให้คนงมงายไปกับมันแต่ในสังคมไทยสินค้าเหล่านี้ไม่ค่อยมีผลกระทบต่อคนทั่วไปในสังคมในประเทศไทยเท่าไรหรอกเพราะว่ามันเป็นวัฒนธรรมที่มาจากต่างประเทศซึ่งก็คงจะเป็นเรื่องยากที่จะวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องนี้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงคิดว่าหากจะวิจารณ์เรื่องความเชื่อที่กลายเป็นสินค้าควรจะใช้สิ่งที่เกี่ยวข้องกับคนไทยและเป็นสิ่งที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกของคนไทยผู้วิจัยจึงเลือกใช้ความเชื่อที่คนไทยให้ความสำคัญและมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานและเป็นสิ่งที่แตะต้องไม่ได้ อย่างศาสนาพุทธที่มีการนำเอาความเชื่อทางศาสนามาดัดแปลงให้เป็นสินค้า เช่น เครื่องรางของขลัง พระเครื่อง วัตถุมงคล พระพุทธรูป เป็นต้น โดยมีการผลิตในรูปแบบของอุตสาหกรรมที่มีการผลิตซ้ำขึ้นมาเรื่อยๆ เพื่อใช้ในการขายหากำไรและยังเป็นเครื่องมือของชนชั้นนำที่ใช้เพื่อควบคุมและรักษาอำนาจของตนเองเอาไว้

โดยการศึกษาจากประสบการณ์รอบตัวของผู้วิจัย ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

1) ระดับประสบการณ์ส่วนตัว

โดยประสบการณ์ส่วนตัวแล้วผู้วิจัยไม่มีประสบการณ์โดยตรงเกี่ยวกับการเป็นสินค้าของวัตถุเหล่านี้ เช่น การซื้อขาย การเช่าบูชาเพียงแต่มีประสบการณ์ผ่านการมองเห็นบ้างจากวัดใกล้บ้านที่มีการเช่าบูชาพระเครื่องของเจ้าอาวาสกับชาวบ้านในช่วงวันสำคัญทางศาสนาและมีประสบการณ์ในเรื่องของความเชื่อและความศักดิ์สิทธิ์ของวัตถุโดยผ่านความกลัวที่ระเหิดมาจากความฝัน เช่น การฝันเห็นถึงสิ่งที่น่ากลัว อย่างภูตผีและเมื่อตื่นขึ้นมาในใจก็จะรู้สึกกลัวจนต้องหาที่พึ่งทางใจอย่างพระเครื่องหรือตะกรุด

2) ระดับประสบการณ์รอบตัว

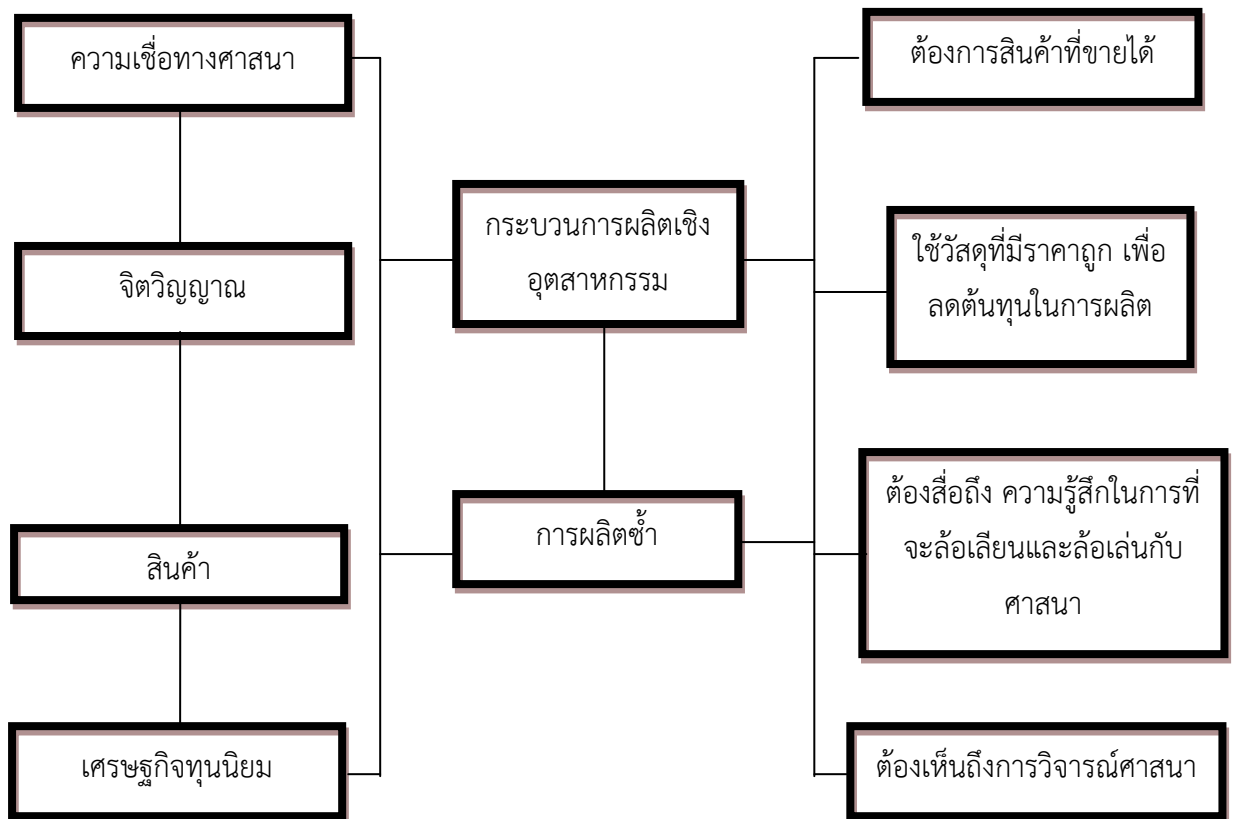
เกิดจากที่ครอบครัวของผู้วิจัยทำอาชีพ ค้าขาย (เสื้อผ้าเด็กเล็ก) จึงมีความเชื่อในเรื่องของวัตถุมงคลที่จะทำให้ค้าขายดีขึ้น เช่น ปู่ชุก กุมารทอง นางกวักรวมไปถึงพระเครื่องรุ่นต่างๆที่บิดาและมารดาของผู้วิจัยสะสมไว้ เพราะเชื่อว่าหากบูชาจะทำให้ชีวิตแคล้วคลาดจากอันตรายทั้งปวง รวมถึงเชื่อว่าจะทำให้ชีวิตก้าวหน้าและร่ำรวยยิ่งขึ้น(สร้างบารมีให้กับตนเอง)

จนทำให้ผู้วิจัยเกิดการตั้งคำถามว่าเหตุใดมนุษย์จึงให้ความสำคัญกับความเชื่อและงมงายกับมันเช่นนี้ทั้งที่ความสำเร็จทุกสิ่งนั้นล้วนขึ้นอยู่กับความพยายามของตัวเองไม่ใช่เพราะสิ่งศักดิ์สิทธิ์

3) ระดับปรากฏการณ์ทางสื่อสังคม

ผ่านสื่อออนไลน์ เช่น Facebook และ YouTube จากเพจข่าวสารต่างๆที่เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางสังคมและเศรษฐกิจ เช่น ไทยรัฐ ข่าวสด เคล็ดนิวส์ยกตัวอย่าง เช่น ข่าวของเจ้าสัววิชัย ที่มีการพูดถึงพระเครื่องที่เจ้าสัวใส่ไปด้วยในวันที่เครื่องบินตกว่า พระเครื่องดังกล่าวไม่มีรอยอะไรเลยรวมไปถึงร่างของเจ้าสัววิชัยเองด้วยจนทำให้มีการเพิ่มมูลค่าให้กับพระเครื่องรุ่นนั้น เช่น การเปิดประมูลพระในตลาดพระเครื่อง

3.2 โครงร่างทางความคิด

3.3 การตั้งสมมุติฐาน

โดยอ้างอิงจากหนังสือสังคมวิทยาศาสนา (Sociology of Religion) ที่เขียนและรวบรวมโดย ผศ.บุญลือ วันทาพันธ์ อาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าการเป็นสินค้าของวัตถุทางศาสนานั้นเกิดจากปัจจัย 4 ประเด็น คือ

1) ค่านิยมของสังคม

เกิดจากการถือความมีหน้ามีตาในสังคม การถือว่าการพกเครื่องเครื่องรางของขลังจะช่วยเพิ่มบารมีให้กับตนเอง

2) ความต้องการถึงความอยู่รอดของมนุษย์

เกิดจากสัญชาตญาณอย่างหนึ่งของมนุษย์ ที่ต้องการอยู่รอดในสังคม ดังนั้นมนุษย์จึงพยายามหาสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาสนองความอยากและความต้องการของตนเช่น การบนบานต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพื่อให้ได้สิ่งที่ตนเองปรารถนาตามความต้องการหรือค่านิยมของสังคม

3) ผลทางจิต

เกิดจากเมื่อมนุษย์พบกับปัญหาที่ไม่สามารถหาทางออกได้มนุษย์จึงต้องอาศัยพิธีกรรมหรือการกระทำของศาสนา เช่น การรดน้ำมนต์ การสะเดาะเคราะห์ การบูชาเครื่องรางของขลังจากพระสงฆ์หรือเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียง

4) ผลตอบแทน

เกิดจากความกระตือรือร้นที่จะได้รับผลต่อการกระทำของตนเองแทนที่จะถือว่าเป็นผลจากความสามารถของตนเองกลับยกให้เป็นผลงานของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนเองนับถือ เช่น การที่เด็กชายคนหนึ่งกำลังจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยก่อนวันสอบเขาได้ขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนเองนับถือ และพอถึงวันสอบเด็กชายสามารถสอบผ่านและได้เข้ามหาวิทยาลัยตามที่ตนเองหวังไว้แต่เด็กชายกลับยกให้เป็นผลงานของสิ่งศักดิ์สิทธิ์แทนที่จะมองว่าเป็นความสามารถของตนเอง

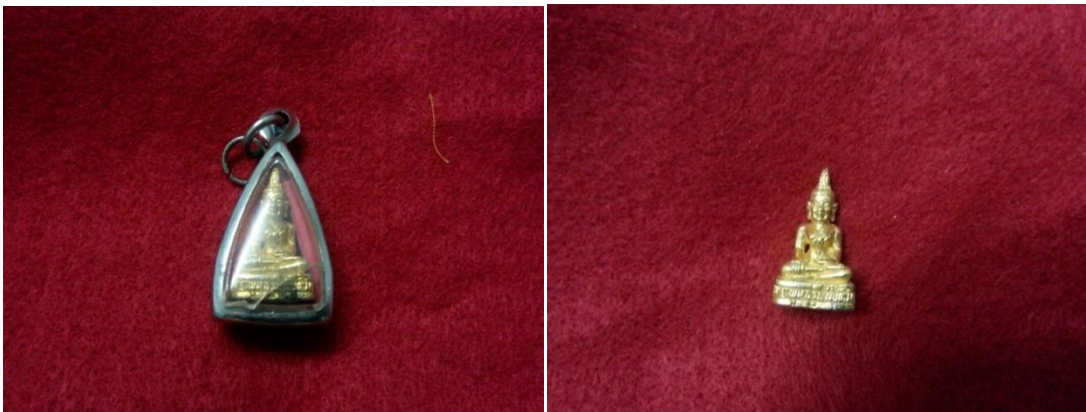
3.4 การเก็บข้อมูล

ศึกษาผ่านสื่อและประวัติศาสตร์ของศาสนา (Media Text and History) ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันถึงความเปลี่ยนแปลงของสถานะทางศาสนาผ่านความทรงจำของผู้คนในอดีต พฤติกรรมทัศนคติทางความเชื่อที่ผ่านๆมารวมถึงศึกษาผ่านหนังสือที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ทฤษฎี รวมถึง ตำนานนิทานพื้นบ้าน ที่มีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางความเชื่อและข่าวจากสื่อสังคมออนไลน์

3.4.1 ตัวอย่างเครื่องรางของขลังและความเชื่อของผู้วิจัยและครอบครัว

ภาพที่ 3.1 ตะกรุดยันต์ ได้รับมาจากมารดาของผู้วิจัย

ภาพที่ 3.2 พระเครื่อง ได้รับมาจากพระสงฆ์ท่านหนึ่ง ที่ วัดศรีดอก จังหวัดแพร่

ด้านหน้า

ด้านหลัง

ภาพที่ 3.3 สร้อยยันต์ 5 แถว ขนาดเล็ก ได้รับมาจากมารดาของผู้วิจัย

ภาพที่ 3.4 ภาพลายยันต์ของบิดาของผู้วิจัย 1
แหล่งที่มา : ภาพจาก facebook ที่ชื่อ ล้านนวลบิวดี้ ซึ่งเป็น facebook ของมารดาของผู้วิจัย

ภาพที่ 3.5 ภาพการสักยันต์ของบิดาของผู้วิจัย 2
แหล่งที่มา : ภาพจาก facebook ที่ชื่อ ล้านนวลบิวดี้ ซึ่งเป็น facebook ของมารดาของผู้วิจัย

3.4.2 ตัวอย่างความเชื่อที่ปรากฏอยู่ในสื่อสังคมออนไลน์

1) ตัวอย่างเพจที่เกี่ยวกับการประมูล การเข้าบูชา การขายพระเครื่องและวัตถุมงคลอื่นๆใน Facebook

 <p>จำหน่ายเหล็กน้ำพี้ วัตถุมงคลแร่เหล็กน้ำพี้และรับส... 3.2 พัน คนถูกใจเพจนี้ · เทศบาลเมือ... มากกว่า 32 โพสต์ที่ตรงกัน จำหน่ายเหล็กน้ำพี้และแร่เหล็กน้ำพี้</p>	 <p>พุทธศรัทธาบารมีพระเครื่องหลวงพ่อโสธรและชาวสา... 3.6 พัน คนถูกใจเพจนี้ · ชุมชน มากกว่า 28 โพสต์ที่ตรงกัน จัดหาพระเครื่องพระบูชาหลวงพ่อโสธรทุกรุ่นและพระเครื่องจ.ฉะเชิงเทรา</p>
 <p>พระเครื่อง ฌ มงคลบารมี รับประกันพระแท้100%ทุ... 4 หมื่น คนถูกใจเพจนี้ · ชุมชน มากกว่า 20 โพสต์ที่ตรงกัน พระเครื่อง ฌ มงคลบารมี รับประกันพระแท้100% มั่นใจของพระได้รับจริ...</p>	 <p>นิตยสารพระเครื่องอภินิหาร 1 หมื่น คนถูกใจเพจนี้ · นิตยสาร มากกว่า 14 โพสต์ที่ตรงกัน หนังสือพระคุณภาพดี การ์ตูนดีโดย จำโกวิท แย้มวงษ์...</p>
 <p>สถาบันพัฒนาองค์ความรู้พระกรู พระเก่าและผู้ค้าวัด... 993 คนถูกใจเพจนี้ · การศึกษา มากกว่า 7 โพสต์ที่ตรงกัน การศึกษา</p>	 <p>พระเครื่องหลวงพ่องง-หลวงพ่อแมน วัดหน้าต่างนอก 845 คนถูกใจเพจนี้ · Ayudhya, Phr... พระเครื่อง</p>
 <p>พระเครื่องเกจิไทย 1.8 พัน คนถูกใจเพจนี้ · เทศบาลนคร... มากกว่า 18 โพสต์ที่ตรงกัน รับจัดหา รับเช่า ให้เช่าพระเครื่องเครื่องราง พระบูชา และวัตถุมงคล...</p>	 <p>พระเครื่องเมืองสุรินทร์ 979 คนถูกใจเพจนี้ · Muang Surin,... มากกว่า 31 โพสต์ที่ตรงกัน ศึกษาเรียนรู้ อดีตชีวิตประวัติพระเถรจารย์ และประวัติวัตถุมงคลพระเครื่อง...</p>
 <p>เพจชมรมพระเครื่องจังหวัดนนทบุรี 4 พัน คนถูกใจเพจนี้ · ห้องสมุด มากกว่า 3 โพสต์ที่ตรงกัน ห้องสมุด</p>	 <p>บารมีพระเครื่องหลวงปู่แฝ้วป่าโร 1.8 พัน คนถูกใจเพจนี้ · ชุมชน มากกว่า 23 โพสต์ที่ตรงกัน รับเช่า-และให้เช่า วัตถุมงคลหลวงปู่แฝ้ว ป่าโร วัตถุรางหมั้น รับประกันแท...</p>
 <p>พุทธรักรักษ์ วัตถุมงคล 1.8 หมื่น คนถูกใจเพจนี้ · เทศบา... มากกว่า 37 โพสต์ที่ตรงกัน เศียรพ่อก่ แหริยพ่อก่ ถาชี 108 วัตถุมงคล เครื่องราง</p>	 <p>ธัญชนก วัตถุมงคล 4 พัน คนถูกใจเพจนี้ · สินค้า/บริการ มากกว่า 21 โพสต์ที่ตรงกัน สินค้า/บริการ</p>
 <p>วชิรพงษ์ อยุธยา ผู้ถูกหมอกบ ผู้ถูกหมอกบ ปังอุ 108 ทบบบง 33 ทุษณพฤษภกร 18 มฤต มกบปิงพธพธ - เทพ...</p>	 <p>ชุมชนอยุธยา ทบบบง 33 ทุษณพฤษภกร จ มฤต มกบปิงพธพธ - เทพ...</p>

ภาพที่ 3.6 ตัวอย่างเพจที่เกี่ยวกับการประมูล การเข้าบูชา การขายพระเครื่องและวัตถุมงคลอื่นๆใน

Facebook 1

ภาพที่ 3.8 ตัวอย่างเพจประมูลใน Facebook

3.4.3 ตัวอย่างสินค้าที่มีการซื้อขายผ่านสื่อออนไลน์

ภาพที่ 3.9 ตัวอย่างสินค้าที่มีการซื้อขายใน Facebook

3.4.4 ตัวอย่างสินค้าที่มีการดัดแปลงเพื่อให้สามารถใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

ปากกาสำหรับทำข้อสอบ

ถูกใจ 3,540 คน

**สออบไฟนอล
แต่ชีวิต
ยังไม่วอนอล**

คืนสออบคณคชชีวิต
มีลาย นางกวัก | พระเครื่อง | ศาพรฤภู
ราคา 25 บาท/แท่ง

ซื้อได้ที่

1. ร้าน Muse Shop @ Museum Siam
2. เว็บไซต์ www.museumiam.org/e-shopping.php **
3. ชำร:ผินผ่านบิณูยิสนาคาร
ติดต่อ vongsathorn@ndmi.or.th **

** ค่าส่ง 50 บาทในไปสื่อ

ภาพที่ 3.10 ตัวอย่างสินค้าที่มีการดัดแปลงเพื่อให้สามารถใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

ภาพที่ 3.11 ตัวอย่างสินค้าที่มีการตัดแปลงเพื่อให้สามารถใช้ได้ในชีวิตประจำวัน 1

ภาพที่ 3.12 ตัวอย่างสินค้าที่มีการตัดแปลงเพื่อให้สามารถใช้ได้ในชีวิตประจำวัน 2

บทที่ 4

การสร้างสรรค์และการพัฒนาผลงาน

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษาค้นคว้าเรื่องพุทธศาสนากับการกลายเป็นสินค้าของวัฒนธรรมทางความเชื่อนำไปสู่การสร้างสื่อศิลปะเชิงทดลองเพื่อวิพากษ์ประเด็นทางสังคม การเรียนรู้และการสร้างสื่อศิลปะเชิงทดลองเพื่อวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นทางศาสนาเกี่ยวกับการแสวงหาความสุขและผลประโยชน์ผ่านความเชื่อและวัฒนธรรมทางศาสนาว่าด้วยลัทธิวัตถุนิยมในระบบสังคมนิยมเชิงอุตสาหกรรมหรือพุทธพาณิชย์นั้นได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วนตามวิวัฒนาการของชิ้นงานทั้งสามช่วงต่อไปนี้

ภาพที่ 4.1 ผลงานสื่อศิลปะระยะที่ 1

4.1 ผลงานสื่อศิลปะระยะที่ 1

4.1.1 ชื่อสื่อศิลปะ : Buddhism and Becoming a commodity of fetishism

4.1.2 สถานที่จัดผลงาน:อาคารเรียน Media Arts and Design ณห้องแกลเลอรีชั้น1 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถ.นิมมานเหมินทร์ ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50200

4.1.3 วันที่จัดงาน : 25 เมษายน พ.ศ.2561

4.1.4 แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน :

ในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้มีแนวคิดมาจากการที่ความเชื่อทางศาสนาในปัจจุบันสามารถถูกล้อเลียนได้ ทั้งยังถูกทำให้กลายเป็นสินค้าที่มีความเป็น Popular Culture และกลายเป็นความเชื่อที่เหมือนเป็นแฟชั่นที่ซึ่งศาสนาไม่ใช่สิ่งที่จะสามารถประทัดประหารใครได้เหมือนในอดีต ความเชื่อที่เกี่ยวกับศาสนากลายเป็นเพียงเรื่องตลกที่ผู้คนสามารถพูดถึงและล้อเล่นกับความเชื่อทางศาสนาได้ผ่านแนวคิดเรื่อง Menu Factual (เทคนิคอุตสาหกรรม) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับการผลิตซ้ำของวัตถุในเชิงอุตสาหกรรมเสมือนเป็นการลดทอนความศักดิ์สิทธิ์ของวัตถุทางศาสนาทำสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้กลายเป็นสิ่งสามัญ

4.1.5 เทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงาน :

งานชิ้นนี้นั้นมีแรงบันดาลใจมาจากแนวคิดที่ว่าผู้คนใช้ศาสนาและความเชื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์จากผู้ที่ไม่ขาดความรู้ สถาบันทางศาสนากลายเป็นเพียงสถานที่ที่ใช้แลกเปลี่ยนทางการค้าเท่านั้น ผู้วิจัยนำเสนอแนวคิดนี้ผ่านรูปแบบของการค้าภายใต้รูปแบบของรถขนปุ๋ยเพื่อสื่อถึงความแปลกแยกระหว่างชนชั้นของนายทุนผู้คุมการผลิตกับชนชั้นแรงงานที่อยู่ภายใต้การผลิตและสื่อถึงความเป็นสินค้าของโรงงาน ที่มีการผลิตแบบอุตสาหกรรม มนุษย์เป็นเพียงแค่แรงงานในการผลิต การขายแรงงานของชนชั้นล่างการใช้วัสดุที่มีความใสและมีสีที่สดใสเพื่อต้องการจะสื่อถึงความเป็นสินค้าที่มีความ Popular Culture โดยใช้โทนสีที่เป็นโทนมืดประจำปีวัตถุที่ใช้เป็นพระเครื่องและพระพุทธรูปเพื่อต้องการสื่อถึงศาสนา อีกทั้งวัตถุสองสิ่งนี้ยังเป็นวัตถุทางศาสนาที่มีความนิยมมากที่สุดในประเทศไทย

ภาพที่ 4.2 โทนมืดประจำปี 2018

แหล่งที่มา : <https://www.nipponpaint.com.sg/colours/trend-beyond-colours/transient-glow/>

4.1.6 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน :

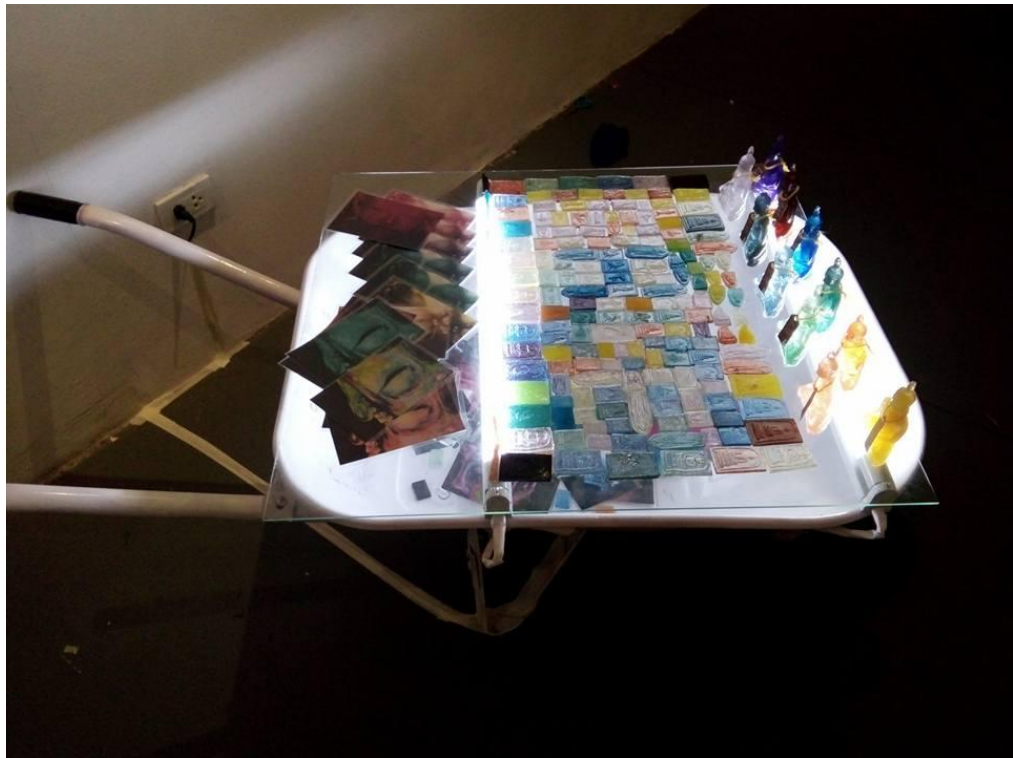
ภาพที่ 4.3 หล่อเรซินตามแบบพิมพ์ที่ทำไว้

ภาพที่ 4.4 ภาพพระเครื่องและพระพุทธรูปทำจากเรซิน

ภาพที่4.5 การทดลองการจัดวางผลงาน

ภาพที่ 4.6 ภาพผลงานที่จัดแสดง

4.1.7 ปัญหาที่เกิดขึ้นในการสร้างสรรค์ผลงาน :

ปัญหาที่เกิดขึ้นในการสร้างสรรค์ผลงานคือการที่ตัวงานประเภทนี้เป็นงานที่มีขนาดเล็กจึงต้องทำในจำนวนที่มีปริมาณมากจึงทำให้เป็นปัญหาอย่างมากในการที่จะจัดวางองค์ประกอบให้สามารถสื่อความหมายของงานออกมาได้

4.1.8 การแก้ไขปัญหา :

การแก้ไขปัญหานั้นผู้วิจัยได้แก้ไขจุดบกพร่องตามที่อาจารย์แนะนำโดยการใช้รถเข็นสำหรับขนปูนในงานช่างมาใช้เป็นฐานในการวางผลงานและใช้สีขาวเพื่อให้ผลงานชิ้นนี้ดูเด่นและดูน่าสนใจ

4.2 ผลงานสื่อศิลปะระยะที่ 2

4.2.1 ชื่อสื่อศิลปะ : Buddhism and Becoming a commodity of fetishism

4.2.2 สถานที่จัดแสดงงาน : หอนิทรรศการศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถ.นิมมานเหมินท์ ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50200

4.2.3 วันที่แสดงงาน : 6 พฤศจิกายน –10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561

ภาพที่ 4.7 ผลงานสื่อศิลปะระยะที่ 2

4.2.4 แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน :

จากแนวคิดเรื่องที่ว่าผู้คนใช้ศาสนาและความเชื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์จากผู้ที่ขาดความรู้ สถาบันทางศาสนากลายเป็นเพียงสถานที่ที่ใช้แลกเปลี่ยนทางการค้าเท่านั้น ผู้วิจัยได้นำเอาความเชื่อเรื่องมายาคติของความศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนาซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกบงการมาจากประวัติศาสตร์ที่บิดเบี้ยวเป็นการสร้างสรรค์ผลงานที่ใช้ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับวิทยาศาสตร์โดยมีวัตถุเป็นตัวเชื่อมซึ่งวัตถุในที่นี้คือวัตถุที่มีการเปลี่ยนจากวัตถุที่มีความศักดิ์สิทธิ์เป็นวัตถุที่เป็นสิ่งสามัญสามารถใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันและอยู่ในรูปแบบของแพชชั่นเป็นการผลิตเชิงอุตสาหกรรมที่มีความเป็นมาตรฐานเข้ามามีบทบาททำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างมนุษย์กับวัตถุเป็นการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อสื่อถึงการค้าเป็นแบบร้านค้าที่สามารถซื้อ-ขายได้จริง อีกนัยหนึ่งคือเพื่อล้อเลียนกับวัตถุทางความเชื่อของศาสนาพุทธและวัฒนธรรมที่ได้กลายเป็นสินค้าไปแล้ว

4.2.5 เทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงาน :

ผลงานชิ้นนี้เป็นการดึงเอามายาคติความเชื่อเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของศาสนากับความเชื่อเรื่องอำนาจของประจำเดือนที่มีต่อศาสนา ซึ่งตัวงานแต่ละชิ้นในผลงานนี้จะมีความสัมพันธ์กันไม่ว่าจะเป็น รถเข็น (รถขนทราย, ปูน, ดิน) ที่สื่อถึงความเป็นสินค้าของโรงงานที่มีการผลิตแบบอุตสาหกรรมมนุษย์เป็นเพียงแค่แรงงานในการผลิตการขายแรงงานของชนชั้นล่าง

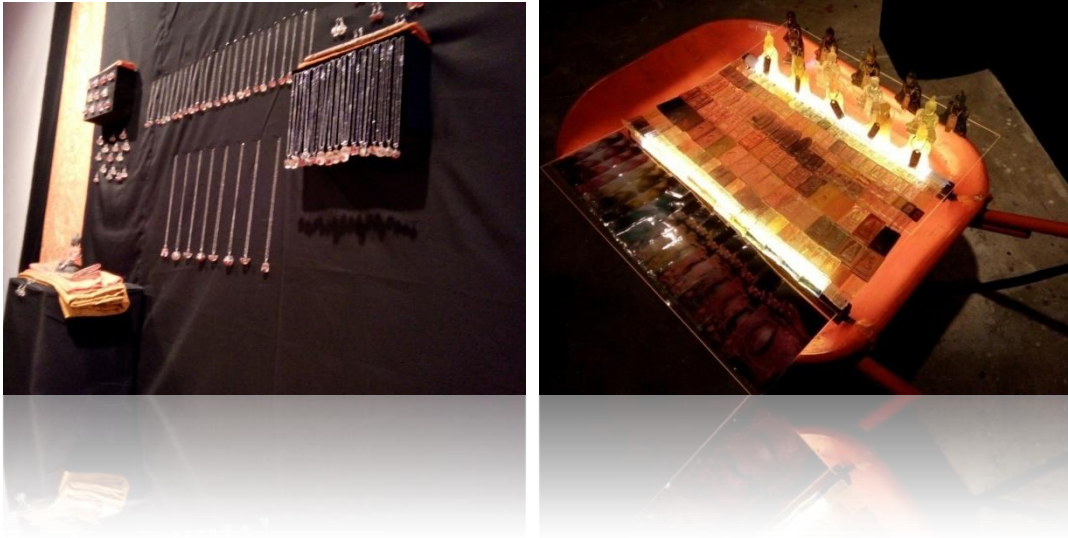
ภาพที่ 4.8 ภาพรถเข็นขนปูน

สินค้าที่ทำจากเรซินที่เป็นวัสดุที่มีราคาถูกและเป็นวัสดุที่มีความนิยมเป็นอย่างมากในการนำไปหล่อพระ ภายในประกอบไปด้วย เศษจิ๋ว เศษผ้าชิ้น ทองคำเปลว และประจำเดือน ซึ่งเศษผ้าชิ้นและประจำเดือนนั้นสื่อถึงความข้อนแย้งของความเชื่อในเรื่องของความขลังของวัตถุมงคลหรือเครื่องรางของขลังที่มีความเชื่อว่าถ้าหากของเหล่านี้สัมผัส โคนเศษผ้าชิ้นหรือประจำเดือนจะทำให้ของขลังเสื่อมหรือก็คือความศักดิ์สิทธิ์และความขลังก็จะหายไปด้วย ตามความเชื่อของชาวล้านนาดังที่ปรากฏอยู่ในตำนานของพระนางจามเทวีแห่งนครหริภุญไชย ลำพูน ซึ่งมีทั้งหมด 2 ตำนาน นั่นก็คือ

ตำนานเวอร์ชันแรกปรากฏอยู่ในตำนานชินกาลมาลีปกรณ์ ตำนานมูลศาสนาและตำนานจามเทวีวงศ์เขียนขึ้นโดยพระภิกษุล้านนา เมื่อปลายพุทธศตวรรษที่ 20 ต่อดันพุทธศตวรรษที่ 21 ซึ่งอธิบายว่าพระนางจามเทวีเสด็จมาจากละโว้ตามคำเชิญของฤๅษีสวเทพ เพื่อขึ้นมาปกครองเมืองหริภุญชัย ขุนหลวงวิลังคะซึ่งเป็นกษัตริย์ของชาวลัวะหรือเลอเวีอะ ที่ในตำนานของคนเมืองหรือคนไทยเรียกว่า “มิลักกะ” แปลว่า คนป่าเถื่อน ต้องการพระนางจามเทวีมาเป็นมเหสีแต่นางปฏิเสธเพราะผู้นำชนพื้นเมือง “รูปชั่วตัวดำ” ด้วยเหตุนี้ทั้งสองฝ่ายจึงใช้ฤทธิเดชกลอุบายเข้าทำหั่นกันเป็นเวลานาน 7 ปีก่อนที่ขุนหลวงวิลังคะจะยกทัพมาตี พระนางจามเทวีจึงให้โอรสยกกองทัพออกไปสู้ด้วยช้างและได้ชัยชนะขับไล่กองทัพของขุนหลวงวิลังคะได้สำเร็จ(เมฆา วิรุพหค , 2561)

และตำนานที่ 2 ปรากฏอยู่ในความทรงจำของชาวลัวะที่ถือกันว่า ขุนหลวงวิลังคะเป็นวีรบุรุษในตำนานมีการสร้างอนุสาวรีย์ให้ผู้นำชาวลัวะผู้นี้ในหลายแห่ง โดยตำนานของชาวลัวะอ้างว่า ขุนหลวงวิลังคะต้องพ่ายแพ้ให้กับพระนางจามเทวีด้วยวิธีการ “สกปรก” เนื่องจากพระนางใช้ “ประจำเดือน” เพื่อทำลายวิชาอาคมของขุนหลวงวิลังคะโดยการนำเอาเศษพระภูษาของพระนางมาทำเป็นหมวกสำหรับผู้ชายนำเอาใบพลูมาทำหมากสำหรับเคี้ยว โดยเอาปลายใบพลูมาจิ้มเลือดประจำเดือนของพระนางแล้วให้ทูตนำของสองสิ่งนี้ไปถวายแก่ขุนหลวง ขุนหลวงได้รับของฝากจากพระนางเป็นที่ปลาบปลื้มอย่างยิ่ง นำหมวกใบนั้นมาสวมลงบนศีรษะและกินหมากที่พระนางทำมาถวาย ซึ่งของทั้งสองสิ่งนี้ชาวล้านนาถือว่าเป็นของดำทำให้อำนาจและพลังของขุนหลวงเสื่อมลงเมื่อพุ่งเสนาอีกครั้งต่อมาแรงพุ่งลดลงเสนา้มาตกที่บริเวณเชิงคอยสุเทพชาวบ้านเรียกว่าหนองสะเหน้า เช่นเดียวกัน ขุนหลวงเมื่อเสื่อมวิญญูคุณเช่นนั้นก็หนีออกจากบ้านเมืองไป (เล่าเรื่องถิ่นเมืองเหนือ , 2554)

แต่ในคัมภีร์พระไตรปิฎกไม่ได้กล่าวถึงสิ่งเหล่านี้เอาไว้ว่าเป็นของดำแต่อย่างไรเพียงแต่มีปรากฏอยู่ในบทสวด เช่น อนัตถลักขณสูตร, ธรรมจักกัปปวัตตนสูตร ก็ได้มีการอธิบายไว้ว่าสิ่งเหล่านี้เป็นแค่สิ่งที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการสร้างสมาธิเท่านั้น (ถ้ามีกามเกิดขึ้นสมาธิก็จะไม่เกิด) ดังปรากฏในกามฉันทะ (1 ใน นีรณ 5)

ภาพที่ 4.9 สินค้าที่ทำจากเรซิน

ภาพที่ 4.10 สินค้าที่ทำจากเรซิน

สร้อยและต่างหู สร้อยเป็นวัตถุที่มีการนิยมนำมาห้อยพระเครื่องเพื่อให้สะดวกต่อการพกพาและสวมใส่ต่างหูเป็นวัตถุที่สวมใส่อยู่เหนือคอหรืออยู่เหนือสร้อยพระเพื่อสื่อว่าวัตถุที่อยู่ในเรซินที่ใช้ทำเป็นจี้ นั้นอยู่เหนือความศักดิ์สิทธิ์ของพระเครื่องและเพื่อสื่อเล่นกับความศักดิ์สิทธิ์โดยการทำให้เศษจิวร เศษผ้าชิ้น ทองคำเปลว และประจำเดือนอยู่เสมอกันและอยู่เหนือสร้อยพระอันเป็นสัญลักษณ์ของความศักดิ์สิทธิ์ของพระเครื่องเศษจิวรสื่อถึงสัญลักษณ์ของสถาบันทางศาสนา ส่วนทองคำเปลวเปรียบดั่งของมีค่าที่มีความนิยมนำมาปิดทองหลังพระเพราะเชื่อว่าจะช่วยเสริมสร้างบารมีได้บุญกุศลจากการปิดทองหลังพระด้วยทองคำเปลวตามตำนานของ ชฎิลเศรษฐี กับทองคำในสมัยพุทธกาล(บทความธรรมะ , 2556) และลายกนกไทยสื่อถึงความเป็นชาติไทยที่แฝงอยู่ในความเชื่อและวัฒนธรรมของไทย

ภาพที่ 4.11 ลายกนกไทย

4.2.6 ปัญหาที่เกิดขึ้นในการสร้างสรรค์ผลงาน :

ปัญหาที่เกิดขึ้นในการสร้างสรรค์ผลงานในครั้งนี้คือปัญหาเรื่องการจัดวางองค์ประกอบของผลงานที่วัตถุในผลงานดูเหมือนจะมีน้อยเกินไปไม่มากพอที่จะสื่อถึงความเป็นอุตสาหกรรมและไม่สื่อถึงการวิจารณ์ศาสนา

4.2.7 การแก้ไขปัญหา :

ในเรื่องของวัตถุที่มีน้อยเกินไปและภาพรวมของผลงานไม่สื่อถึงการวิจารณ์ศาสนา อาจารย์จึงได้ให้คำแนะนำโดยการเพิ่มรถเข็นขนปูนจากผลงานในระยะที่ 1 เข้ามาในผลงานชิ้นนี้

ภาพที่ 4.12 ภาพผลงานที่จัดแสดง

4.3 ผลงานสื่อศิลปะระยะที่ 3

4.3.1 ชื่อสื่อศิลปะ : The Buddas

4.3.2 สถานที่จัดแสดงงาน : หอนิทรรศการศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถ.นิมมานเหมินท์ ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50200

4.3.3 วันที่แสดงงาน : 30 เมษายน – 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2562

ภาพที่ 4.13 ผลงานสื่อศิลปะระยะที่ 3

4.3.4 แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน :

งานชิ้นนี้นั้นเป็นงานที่ต่อยอดมาจากผลงานสื่อศิลปะชิ้นที่ 1 และผลงานสื่อศิลปะชิ้นที่ 2 เพื่อให้ตัวสื่อศิลปะสามารถนำเสนอความเป็นสินค้าของความเชื่อและวัฒนธรรมในเชิงพุทธพาณิชย์ โดยนำเสนอในรูปแบบของการวิพากษ์วิจารณ์เชิงล้อเลียนผ่านการจัดแสดงงานในรูปแบบของงานรื่นเริงอย่างงานวัดผสมกับรูปแบบของงานศพเพื่อสื่อถึงความตายของศาสนาในสังคมของทุนนิยมที่ทุกอย่างล้วนอยู่ภายใต้การแลกเปลี่ยนเชิงธุรกิจ

4.3.5 เทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงาน :

ผลงานชิ้นนี้เป็นการนำเอาความเชื่อด้านวัฒนธรรมทางศาสนาที่พูดถึงการที่วัตถุถูกทำให้มีจิตวิญญาณภายใต้การแลกเปลี่ยนสินค้าผ่านตลาด เป็นการสร้างมูลค่าให้กับวัตถุผ่านราคาที่กำหนดไว้โดยการขายสินค้าที่เป็นผลงานศิลปะจริงในงานแสดงผ่านการสร้างแบรนด์ที่ชื่อ Buddas ที่เป็นการหยิบยืมและดัดแปลงมาจากโลโก้แบรนด์ดังที่ชื่อ Adidas เพื่อสื่อถึงการล้อเลียนความเป็นศาสนาภายใต้แบรนด์ทางการค้าของทุนนิยมผ่านการใช้โทนสีประจำปี 2019 เป็นโทนสีหลักของ

ผลงานเพื่อความเป็น Popular Culture และการสร้างสรรค์ผลงานในครั้งนี้เป็นการสร้างสรรค์ผลงานแบบ Interactive ผ่านการชื้อของขวัญวิทยาศาสตร์และกิจกรรมการเล่นปาลูกโป่ง

ภาพที่ 4.14 โทนสีประจำปี 2019

แหล่งที่มา :

<https://homedeedee.com/6+%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%A3%E0%B8%99%E0%B8%94%E0%B9%8C%E0%B8%AA%E0%B8%B5%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B9%81%E0%B8%A3%E0%B8%87%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%88%E0%B8%B3%E0%B8%9B%E0%B8%B5+2019?fbclid=IwAR3S81ut-3yIYYQRdssk8dqinexlLgxqGVKVmgOp34C3w9WdGmDTboh1E-s>

ภาพที่ 4.15 สินค้าที่เป็นผลงานศิลปะ

ภาพที่ 4.16 ภาพการมีส่วนร่วมของผู้เข้าชมงานศิลปะกับผลงาน

ภาพที่ 4.17 ภาพโลโก้แบรนด์ buddas

ภาพที่ 4.18 ป้ายโฆษณากิจกรรมปาฐกโป่ง

ภาพที่ 4.19 เศษลูกโป่งหลังจากการเล่น

4.1.6 ปัญหาที่เกิดขึ้นในการสร้างสรรค์ผลงาน :

ปัญหาที่เกิดขึ้นในการสร้างสรรค์ผลงานคือการจัดวางองค์ประกอบยังไม่สามารถสื่อความหมายของงานออกมาได้ดีพอ

4.1.7 การแก้ไขปัญหา :

การแก้ไขปัญหานั้นผู้วิจัยได้แก้ไขจุดบกพร่องตามที่อาจารย์แนะนำโดยการเพิ่มแสงสว่างให้กับงานและจัดองค์ประกอบของงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

บทที่ 5

ผลการดำเนินงาน

การจัดทำโครงการวิจัย เรื่อง พุทธศาสนากับการกลายเป็นสินค้าของวัฒนธรรมทางความเชื่อ (Buddhism and Becoming a commodity of fetishism) นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อวิพากษ์วิจารณ์ถึงความเป็นสินค้าของความเชื่อทางพุทธศาสนา ที่ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหากำไรของนายทุน ตั้งคำถามกับความมืออยู่ของ ว่าเหตุใดมนุษย์จึงให้ความสำคัญกับความเชื่อและงมงายกับมัน เช่นนี้ ทั้งที่ความสำเร็จทุกสิ่งนั้นล้วนขึ้นอยู่กับความพยายามของตัวเอง ไม่ใช่เพราะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพื่อศึกษาถึงความเป็นมาของวัฒนธรรมทางความเชื่อที่แฝงอยู่ในระบบของสถาบันศาสนาพุทธตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีผลการดำเนินโครงการ ดังนี้

5.1. การวิพากษ์วิจารณ์ผ่านผลงานศิลปะ

จากการวิพากษ์วิจารณ์ถึงความเป็นสินค้าของความเชื่อทางพระพุทธศาสนาที่ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหากำไรของนายทุนผ่านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะและการศึกษาผ่านสื่อ ทำให้พบการค้นพบว่า มนุษย์ในปัจจุบันให้ความสำคัญกับความเป็นวัตถุที่อยู่ภายใต้ความเป็นแฟชั่น มากกว่าวัตถุที่มีคุณค่าทางจิตใจหรือก็คือให้ความสำคัญกับมูลค่าของวัตถุมากกว่าคุณค่าของวัตถุนั้นๆ และยังเป็นวัตถุที่สามารถสร้างมูลค่าให้แก่มนุษย์มากเท่าไร มนุษย์ก็จะยิ่งให้คุณค่ากับมันมากขึ้นเท่านั้น เพราะวัตถุเหล่านั้นสามารถสร้างกำไรให้กับผู้ที่ครอบครองนั่นเอง และเมื่อสินค้าเหล่านี้ถูกขายทอดตลาดผู้ที่จะได้รับผลประโยชน์สูงสุดก็คือนายทุน

5.2. ความมืออยู่ของความศักดิ์สิทธิ์ทางพุทธศาสนา

จากการศึกษาผ่านสื่อสังคมออนไลน์และจากวรรณกรรม หนังสือ ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องทำให้ได้ข้อค้นพบว่ามนุษย์ในยุคนี้ไม่ได้สนใจหรือแม้แต่จะแยแสต่อคำว่าศาสนาอีกต่อไปแล้วความเชื่อเหล่านั้นเป็นเพียงแค่สิ่งสมมุติที่ไม่สามารถหาเหตุผลในการอธิบายได้หรือก็คือจากศาสนาที่เคยเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ ไม่แม้แต่จะสามารถตั้งคำถามกับความเป็นศาสนาได้เลยกลายเป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถล้อเลียนและสามารถล้อเล่นกับความศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาได้โดยไม่เกรงกลัวต่อความผิดบาปเลยแม้แต่น้อยแต่ว่าก็ยังมีคนอยู่ 2 กลุ่มที่ยังมีความคิดที่ล้าหลังอยู่โดยคนกลุ่มแรกนี่จะเป็นกลุ่มประเภทนักวิชาการและเหล่านักปัญญาชนที่มีความคิดที่ว่าศาสนาเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ไม่สามารถตั้งคำถามกับศาสนาได้ซึ่งนั่นก็เป็นเพียงแค่กลอุบายของเหล่านักวิชาการและเหล่านักปัญญาชนที่จะใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือในการควบคุมให้มนุษย์ในกลุ่มที่สองนี้ทำตามกฎหรืออำนาจของพวกเขาและ

กลุ่มที่สองนี้ก็คือกลุ่มของชนชั้นล่างหรือกลุ่มคนที่ขาดความรู้จนทำให้คนกลุ่มนี้ถูกครอบงำและถูกชี้นำได้ง่าย โดยคนกลุ่มแรกหรือกลุ่มของนักวิชาการและเหล่านักปัญญาชน

5.3. ความเป็นมาของวัฒนธรรมทางความเชื่อ

จากการศึกษาพบว่าความเชื่อของมนุษย์นั้นมีมาตั้งแต่บรรพกาล โดยความเชื่อเหล่านั้นมีต้นกำเนิดมาจากความกลัว ซึ่งความกลัวและความเชื่อแรกๆที่มนุษย์ในอดีตได้รับนั้นคือความกลัวต่อความมืด มนุษย์ในอดีตจึงคิดค้นไฟขึ้นมาเพื่อให้แสงสว่างและใช้ไฟเพื่อขจัดความกลัวที่อยู่ภายในใจและเป็นยุคที่มนุษย์มีความกลัวต่อภัยของธรรมชาติ เช่น ไฟร้อง พายุฝน ภูเขา ต้นไม้ใหญ่ ไฟป่า โรคระบาด น้ำท่วม และอื่นๆ การคิดหาทางป้องกันภัยที่เกิดขึ้น โดยการคิดเอาเองว่าสิ่งที่น่ากลัวเหล่านั้นพิโรธแล้วลงโทษพวกตนจึงได้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่างๆต่อมาสิ่งที่น่ากลัวเหล่านั้นเริ่มมีตัวตนเริ่มตั้งแต่ ผีที่เกี่ยวกับคนตายและเทพเจ้าต่างๆกลายเป็นสิ่งที่มนุษย์เชื่อว่าเป็นผู้บันดาลให้เกิดภัยต่างๆจนทำให้มีการหาวิธีทำให้สิ่งเหล่านั้นหายพิโรธ โดยทำให้พวกมันพอใจจนเกิดพิธีกรรมต่างๆขึ้นซึ่งผู้สร้างพิธีกรรมก็คือผู้นำในทางศาสนาหรือก็คือคนสำคัญหรือปัญญาชนในสมัยนั้น

สุดท้ายเมื่อมีการเกิดขึ้นของสถาบันทางศาสนาต่างๆคำสอนทางศาสนาก็มักจะสอนให้มนุษย์รู้จักถึงความกลัวต่อบาปบุญเกิดการสร้างความเชื่อเกี่ยวกับนรก สวรรค์ หลอกให้มนุษย์หลงเชื่อในเรื่องของชะตากรรมว่าให้มนุษย์ยอมรับต่อชะตากรรมของตนเองหากไม่เชื่อฟังชะตากรรมเหล่านั้นก็จะตกนรกจะได้รับความทุกข์ทรมานมีการสร้างมายาคติต่างๆเพื่อให้มนุษย์กลัวและยอมจำนนต่อคำสอนเหล่านั้น ซึ่งนั่นก็ไม่ต่างอะไรกับการสร้างอุดมการณ์เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของรัฐ

บทที่ 6

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

สถาบันศาสนาเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาตั้งแต่บรรพกาลเป็นสิ่งที่ไม่มีใครกล้าที่จะตั้งถามถึงความมีอยู่ของการเกิดศาสนา และหลักการจิตวิทยาขั้นพื้นฐานกล่าวว่ามนุษย์นั้นเกิดมาพร้อมกับการรับรู้ความรู้สึกซึ่งมนุษย์มักปรารถนาที่จะมีความสุขและแสวงหาความต้องการตามแรงปรารถนาของตนเอง ดังนั้นมนุษย์จึงต้องหาเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจเพื่อจัดความกังวล ความเสียใจ ความเจ็บปวด ความรู้สึกผิด ความกลัว หรือแม้แต่จะใช้เครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจเพื่อหลีกเลี่ยงจากความรู้สึกที่ทำให้มนุษย์เป็นทุกข์ มนุษย์จึงต้องหาบางสิ่งเพื่อจุดรั้งความรู้สึกที่เป็นความสุขเอาไว้ดังเช่นศาสนาที่มีการพร่ำสอนในเรื่องของระบบศีลธรรม ความคิดความงามที่สามารถพามนุษย์ไปสู่ความเจริญผ่านการสร้างศรัทธาทางความเชื่อของศาสนาจนกลายเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง

จุดเริ่มต้นในการศึกษาค้นคว้าในหัวข้อวิจัยครั้งนี้คือประโยคที่ว่า “ไม่เชื่ออย่าลบหลู่” ซึ่งประโยคนี้เป็นประโยคที่ผู้วิจัยได้ยินมาตั้งแต่เด็กและเป็นประโยคที่ทำให้ผู้วิจัยเกรงกลัวต่ออำนาจของสิ่งที่มองไม่เห็นหรืออำนาจของสิ่งเหนือธรรมชาติจนต้องพึ่งพาอาศัยวัตถุทางความเชื่อของศาสนาเพื่อใช้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจทั้งยังใช้เพื่อสนองต่อแรงปรารถนาของตนเองแต่ทว่าเมื่อสังคมในยุคปัจจุบันเริ่มเปลี่ยนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเริ่มเข้ามามีบทบาทในสังคมทุกสิ่งทุกอย่างเริ่มต้นด้วยเหตุผลและมีผลประโยชน์มาเกี่ยวข้องเสมอภายใต้สังคมที่มีการผลิตแบบอุตสาหกรรมทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเชิงธุรกิจ เงินกลายเป็นปัจจัยหลักในการดำรงชีพนายทุนเริ่มเข้ามามีบทบาทและกลายเป็นผู้ที่อยู่บนจุดสูงสุดของเศรษฐกิจในสังคมความกลัวและความเชื่อในเรื่องอำนาจของสิ่งเหนือธรรมชาติเริ่มหายไปแต่ความกระหายในวัตถุของมนุษย์กลับเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณเพื่อต้องการซึ่งความสุขมนุษย์จึงสร้างแรงปรารถนาในใจขึ้นมาจนกลายเป็นความต้องการที่ไม่มีที่สิ้นสุดสุดท้ายกลับถูกนายทุนชักจูงด้วยมนตราของวัตถุแทน

เมื่อแรงปรารถนาในจิตใจของมนุษย์เพิ่มขึ้นแต่เงินตราในกระเป๋าของมนุษย์กลับไม่เพิ่มขึ้นตามจึงทำให้มนุษย์ขวนขวายที่จะหาสิ่งที่จะสามารถเติมเต็มความต้องการที่ว่างเปล่าของตนเองนี้ได้มนุษย์จึงต้องพึ่งความเชื่อทางศาสนาอีกครั้งนี่จึงเป็นเหตุผลที่ยังทำให้ศาสนายังคงดำรงอยู่แต่แค่ความเชื่อและความศรัทธาอย่างเดียวคงไม่พอที่จะทำให้ศาสนาดำรงอยู่ได้ภายใต้สภาวะสังคมที่มีอำนาจของเงินเป็นใหญ่ ดังนั้นศาสนาจึงต้องสร้างวัตถุจากความเชื่อขึ้นมาเพื่อหากำไรและผลประโยชน์จากมนุษย์ที่มีความเชื่อต่อวัตถุ พิธีกรรม และวัฒนธรรมเหล่านั้นแทน

เอกสารอ้างอิง

- [1] ก๊าบ. สิ้นค่านิยม บริโภคนิยม และทุนนิยม. (2551). สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2561. จากเว็บไซต์ http://gaabgaab.blogspot.com/2008/07/blog-post_13.html.
- [2] โจ้ กรุ่งเก่า. กำเนิดความเป็นมา เครื่องรางของขลัง. (2557). สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2561. จากเว็บไซต์ <http://xn----wwfafpacb9vb1a2gf3dh0fyh1f.blogspot.com/2014/06>.
- [3] จอร์จ โปลิแซร์. กลุ่มเพื่อนพ้องในยุโรป. รากฐานปรัชญาวัตถุนิยม. ความเป็นมาแห่งชนชั้นและสภาพทางเศรษฐกิจ (หน้า 208-217). วัตถุนิยมวิภาษกับอุดมการณ์ (หน้า 220-236). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์กอไผ่. 2523. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์สื่อสาร. 2525
- [4] ดนัย เทียนพุด. บทวิเคราะห์ ตำราพิชัยสงคราม จ. เพชรบูรณ์. (2551). สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2561. จากเว็บไซต์ <https://www.gotoknow.org/posts/252332>.
- [5] นายบอน@kalasin. ความรู้กับความไม่รู้ : ลัทธิบูชาสินค้า. (2555). สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2561. จากเว็บไซต์ <https://www.gotoknow.org/posts/68346>.
- [6] บ้านจอมยุทธ. ปรัชญา อภิปรัชญา ญาณวิทยา จิตวิทยา ตรรกศาสตร์ – นักปรัชญา. (2543). สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2561. จากเว็บไซต์ https://www.baanjommyut.com/library_2/philosopher/11.html
- [7] บทความสยามมงคล. ตำนานความเชื่อในเรื่องเครื่องรางของขลัง. (2556). สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2561. จากเว็บไซต์ <https://siammongkol.wordpress.com/2013/09/15/เครื่องรางของขลัง>.
- [8] บทความธรรมะ. ทองคำคุณค่าแห่งทองคำ. (2556). สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2561. จากเว็บไซต์ https://www.dmc.tv/pages/top_of_week/ทองคำ-คุณค่าแห่งทองคำ.html
- [9] ผศ. บุญลือ วันทายนต์. ภาควิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สังคมวิทยาศาสนา (Sociology of Religion). วัฒนธรรมคฤหัสถ์วิสัยและวัฒนธรรมบรรพชิต

- วิสัย (หน้า 257-284). พิมพ์ครั้งที่6. กรุงเทพมหานคร. ฝ่ายตำราและอุปกรณ์การศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2529
- [10] พระเครื่องต้มศรีวิชัย.(2010).สืบค้นเมื่อ30พฤศจิกายน 2561.จากเว็บไซต์ <https://www.tumsrivichai.com>.
- [11] พจนาวลัย. Alienation: การสร้างสภาวะแปลกแยกโดยระบบทุนนิยม(ตอนที่ 2). (2556). สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2561. จากเว็บไซต์ <https://prachatai.com/journal/2013/03/45551>.
- [12] เมฆา วิรุฬหก. ตำนานใบพลู"เสียบอวัยวะเพศ"ไม่ได้ศพระนางจามเทวี เรื่องกระแสนองที่อาจ เลื่อนหาย.(2561).สืบค้นเมื่อ1ธันวาคม 2561.จากเว็บไซต์ https://www.silpamag.com/club/miscellaneous/article_1660.
- [13] เล่าเรื่องถิ่นเมืองเหนือ. ขุนหลวงวิลังคะกับตำนานความรักอันขมขื่น.(2554). สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2561. จากเว็บไซต์ <https://my.dekd.com/natbaiton/writer/viewlongc.php?id=747851&chapter=14>.
- [14] ศาสตราจารย์ ไชยรัตน์ เจริญสินโอฟาร. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. อัจฉริยะ/ วัตถุวิสัยในสังคมศาสตร์/มนุษย์ศาสตร์(Subjectivity/Objectivity in the Social and Human Sciences). การจัดการแบบสัญวิทยา(Semiology)(หน้า 55-63). การจัดการแบบหลัง โครงสร้างนิยม(Poststructuralism)(หน้า 64-80). วิธีวิทยาผสม(Mixed Methods). บุคลิกอร์กับ ทฤษฎีว่าด้วยภาคปฏิบัติการทางสังคม(Bourdieu and A Theory of Proctice)(หน้า 99-137). พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2558
- [15] อรุณ เวชสุวรรณ. พุทธปรัชญาประยุกต์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. พุทธ ศาสนากับไสยศาสตร์. ชาวพุทธควรเชื่ออย่างไร(หน้า 127-188). คนไทยกับพระเครื่อง (หน้า 329-344). กรุงเทพมหานคร. แพร่พิทยา อินเตอร์เนชั่นแนล. 2518
- [16] อาจารย์ระพี แสงสาคร. ภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่. เอกสารประกอบการสอน. มนุษย์นิยม(Humanism). ประเด็นปัญหาของแนวคิด

มนุษย์นิยมปัจจุบัน. ความแปลกแยกของมนุษย์(หน้า 115-124). การลดทอนความเป็นมนุษย์ (หน้า 125-127). อสาศนิกหรือมนุษย์ไร้ศาสนา(หน้า 127-132). เชียงใหม่. โครงการผลิตตำรา และเอกสารคำสอน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2560

- [17] อาจารย์ธีรยุทธ บุญมี. พัฒนาการลัทธิบริโภคนิยมในสังคมไทย. ลัทธิบริโภคนิยมสังคมไทย. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (TRF) Thailand Research Fund (Project code: PDG3910013V2). 1996
- [18] อาจารย์สรยุทธ. เครื่องรางของขลังความเป็นมาที่ควรรู้. (2558). สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2561. จากเว็บไซต์ <http://www.baanjompra.com/webboard/thread-7832-1-1.html>.
- [19] Kankanid Mitrpakdee. ชูปกระป๋องของ Andy Warhol : สะท้อนความรักของแม่และชีวิตชนชั้นแรงงาน...หรือแค่แรงแดนม?. (2560). สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2561. จากเว็บไซต์.<https://thematter.co/life/andy-warhol-campbells-soup/34468>
- [20] Nampo Chaiyariti .เล่นกับของไหลและโนสน Jeff Koons ศิลปินป๊อปอาร์ตผู้ถูกรักและซังที่สุดในโลก. (2561). สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2561.จากเว็บไซต์ <https://thematter.co/life/jeff-koons-people-you-should-know/44099>.
- [21] S.GORU. พระพุทธศาสนา. (2556). สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2561. จากเว็บไซต์ <https://guru.sanook.com/2527>.
- [22] ThaiWebWizard. ตำราพิชัยสงคราม. (2561). สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2561. จากเว็บไซต์ http://www.thaispell.com/wizContent.asp?wizConID=76&txtmMenu_ID=7.

ประวัติผู้เขียน

- ชื่อ-นามสกุล นางสาวนันทวรรณ ก้อนคำ
- วัน เดือน ปี เกิด 25มีนาคม พ.ศ. 2540
- ประวัติการศึกษา ปีการศึกษา 2561 คณะวิจิตรศิลป์ สาขาสื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ทุนการศึกษา ไม่เคยได้รับทุนการศึกษา

